

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti muutoksia kaivoslakiin, joiden tavoitteena on kaivosten ympäristönsuojelun parantaminen. Kaivoslain uudistamisen lähtökohtana on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen.

Paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi esityksessä ehdotetaan muutoksia lupamenettelysäännöksiin, joiden tarkoituksena on huomioida muut elinkeinot entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan kunnan hyväksymän kaavan säätämistä kaivosluvan myöntämisen edellytykseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista ja saamelaisten oikeuksien turvaamista varausalueiden sijoituksessa saamelaisten kotiseutualueelle tai koltta-alueelle. Esityksessä ehdotetaan muutoksia etsintätyötä koskevaan sääntelyyn, varaussääntelyyn ja malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeviin edellytyksiin, joiden tarkoituksena on erityisesti parantaa kiinteistöjen omistajien asemaa.

Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi esityksessä ehdotetaan muutosta viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvää sääntelyyn, ilmoitusmenettelyä kiinteistön omistajan suostumuksella toteuttavalle malminetsinnälle mahdollistaen tehokkaamman ennakkovalvonnan. Esityksessä ehdotetaan muutoksia vakuussääntelyyn sekä lupamenettelysäännöksiin, joiden tarkoituksena on huomioida maisemalliset ja ympäristölliset kysymykset entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan muutosta kaivoslain mukaista toimintaa ja soveltamista ohjaaviin yleisiin periaatteisiin tavoitteena varmistaa, että kaivostoiminnan kaikissa vaiheissa toiminnanharjoittaja hyödyntää kaikki alueen tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat toiminnanharjoittajalle teknistaloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn sekä kaivostoiminnan lopettamista koskevaan sääntelyyn siten, että kaivoksen vaiheittainen sulkeminen huomioidaan kaivostoiminnan aikana entistä paremmin ja kaivoksen sulkemista koskevat toimenpiteet toteutetaan turvallisesti.

Lain toiminnallisuuden parantamiseksi esityksessä ehdotetaan muutoksia lain tavoitesäännöksiin, kaivosparantamistietojen julkisuutta koskevaan sääntelyyn sekä hallintopakko-sääntelyyn.

Lakia alemman asteisen sääntelyn tarkistamiseen ja muihin uudistuksen toteuttamiseen tarvittavien toimenpiteiden vuoksi laki ehdotetaan tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua sen vahvistamisesta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	6
2.1 Kaivoslaki	6
2.1.1 Yleistä	6
2.1.2 Kaivossääntelyn perusratkaisuista	7
2.1.3 Etsintätyö	8
2.1.4 Varausjärjestelmä.....	8
2.1.5 Malminetsintä.....	10
2.1.6 Kaivostoiminta	14
2.1.7 Kaivoslain mukaiseen toimintaan liittyvät vakuudet	18
2.1.8 Kunnan asema kaivoslain mukaisessa lupamenettelyssä	21
2.1.9 Kiinteistön omistajan ja muiden asianosaisten tiedonsaantioikeus	23
2.1.10 Luvan siirtäminen	24
2.1.11 Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana.....	26
2.1.12 Poronhoidon huomioiminen kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä	27
2.2 Suhde muuhun lainsäädäntöön.....	28
2.2.1 Ympäristönsuojelulaki	28
2.2.2 Vesilaki	28
2.2.3 Laki eräistä naapuruussuhteista.....	29
2.2.4 Luonnonsuojelulaki.....	29
2.2.5 Erämaalaki	31
2.2.6 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä	31
2.2.7 Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta	32
2.2.8 Maankäyttö- ja rakennuslaki	33
2.2.9 Maastoliikennelaki	33
3 Tavoitteet	34
3.1 Hallitusohjelmakirjaukset ja niiden toimeenpano	34
3.2 Eduskunnan vastaus Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen.....	37
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	39
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	39
4.1.1 Lain tarkoituksen täsmentäminen	39
4.1.2 Etsintätyötä koskevan sääntelyn täsmentäminen	39
4.1.3 Tiedonsaantioikeuden parantaminen.....	40
4.1.4 Kiinteistön omistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän valvonta	40
4.1.5 Varaussääntelyn muuttaminen	40
4.1.6 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytysten tarkistaminen.....	40
4.1.7 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen poikkeustilanteessa	41
4.1.8 Vakuussääntelyn kehittäminen.....	41
4.1.9 Paliskuntien yhdenmukainen asema	43
4.1.10 Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana.....	43

4.1.11 Kaavoitus kaivostoiminnan edellytyksenä	44
4.1.12 Hakijalle asetettavat vähimmäisvaatimukset ja muutokset luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn.....	44
4.1.13 Teknistoloudellisesti hyödyntämiskelpoisten kaivosmineraalien luvittaminen	45
4.1.14 Panttioikeuksia koskevien tietojen julkisuus.....	45
4.1.15 Kaivosrekisteri	45
4.1.16 Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen	45
4.1.17 Muiden elinkeinojen huomioiminen lupaharkinnassa.....	45
4.1.18 Ympäristövaikutusten huomioiminen	46
4.1.19 Kaivostoiminnan lopettamista koskevat säännökset	47
4.1.20 Viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvä sääntely	48
4.1.21 Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta	48
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	49
4.2.1 Lain tarkoituksen täsmentäminen	49
4.2.2 Etsintätyötä koskevan sääntelyn täsmentäminen	49
4.2.3 Tiedonsaantioikeuden parantaminen.....	49
4.2.4 Kiinteistön omistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän valvonta	50
4.2.5 Varaussääntelyn muuttaminen	51
4.2.6 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytysten tarkistaminen.....	52
4.2.7 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen poikkeustilanteessa	54
4.2.8 Vakuussääntelyn kehittäminen.....	54
4.2.9 Paliskuntien yhdenmukainen asema	56
4.2.10 Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana.....	56
4.2.11 Kaavoitus kaivostoiminnan edellytyksenä	57
4.2.12 Hakijalle asetettavat vähimmäisvaatimukset ja muutokset luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn.....	57
4.2.13 Teknistoloudellisesti hyödyntämiskelpoisten kaivosmineraalien luvittaminen	58
4.2.14 Kaivospanttietojen julkisuus	58
4.2.15 Kaivosrekisteri	59
4.2.16 Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen	59
4.2.17 Muiden elinkeinojen huomioiminen lupaharkinnassa.....	59
4.2.18 Ympäristövaikutusten huomioiminen	60
4.2.19 Kaivostoiminnan lopettamista koskevat säännökset	60
4.2.20 Viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvä sääntely	61
4.2.21 Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta	62
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	63
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	63
5.1.1 Kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittaminen.....	63
5.1.2 Malminetsinnän mahdolliset rajoittamistarpeet	64
5.1.3 Siirron saajalle asetettavat vaatimukset	64
5.1.4 Varaussääntely	65
5.1.5 Maanomistajan suostumus malminetsintäluvan edellytyksenä.....	65
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	65
6 Lausuntopalaute	65
7 Arviointineuvoston lausunto.....	66

8 Säännöskohtaiset perustelut	66
9 Lakia alemman asteinen sääntely	93
10 Voimaantulo	94
11 Toimeenpano ja seuranta	94
12 Suhde muihin esityksiin.....	94
12.1 Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämishanke	94
12.2 Luonnonsuojelulain uudistus	94
12.3 Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus	95
12.4 Ympäristönsuojelulakiin esitettävät muutokset	95
12.5 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta	95
12.6 Kaivosveron käyttöönottoa koskeva selvitys ja louhintakorvauksen ohjausvaikutuksen selvittäminen	97
13 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	97
LAKIEHDOTUS	100
Laki kaivoslain muuttamisesta.....	100
LIITE	101
RINNAKKAISTEKSTI.....	101
Laki kaivoslain muuttamisesta.....	101

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

1.2 Valmistelu

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteena on parantaa kaivosten ympäristönsuojelua. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitusohjelma edellyttää, että kaivoslainsäädäntö uudistetaan. Hallitusohjelma ei ole edellyttä kaivoslain kokonaisuudistusta vaan hallitusohjelman edellyttämiä muutoksia kaivoslakiin on mahdollista tehdä voimassa olevan kaivoslain yksittäisiä säännöksiä tarkistamalla.

Ottaen huomioon kaivostoimintaan liittyvän laajan säädöskentän, kaivosten ympäristönsuojelun tason parantamista koskevat kirjaukset saattavat edellyttää muutoksia kaivoslain rinnalla muun muassa luonnonsuojelulakiin (1096/1996), ympäristönsuojelulakiin (527/2014), erämaalakiin (62/1991), maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999), vesilakiin (587/2011) ja patoturvallisuuslakiin (494/2009).

Hallitusohjelmassa on asetettu kaivoslainsäädännön uudistukselle lähtökohdaksi ympäristönsuojelun tason parantamisen, kaivosten toimintaedellytysten varmistamisen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamisen. Valmistelussa onkin pyritty arvioimaan kunkin säännösmuutoksen vaikutuksia peilaamalla niitä hallitusohjelmassa asetettuihin lähtökohtiin.

Hallitusohjelman toimeenpanoa varten työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti loppuvuonna 2019 hankkeen kaivoslain uudistamiseksi ja tässä esityksessä ehdotettuja muutoksia kaivoslakiin on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä vuoden 2020 kevään ja syksyn aikana hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Elinkeinoministeri Mika Lintilä asetti hankkeen tueksi työryhmän, jossa on edustettuna kaivos-toiminnan keskeisimmät sidosryhmät; ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, saamelaiskäräjät, Lapin liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Turval-lisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Geologian tutkimuskeskus, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Suomen Kuntaliitto ry, Paliskuntain yhdistys, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Kaivosteol-lisuus ry. Työryhmän puheenjohtajana toimi ylijohtaja Ilona Lundström työ- ja elinkeinominis-teriöstä ja sihteereinä hallitusneuvos Tuula Manelius, kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen ja johtava asiantuntija Niklas Vartiainen työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Työryhmän tarkoituksena oli käsitellä hallituksen esityksen laatimiseen liittyviä keskeisiä asi-oita sekä seurata myös muiden hallinnonalojen vastuulla olevien, kaivosten toimintaan liitty-vien, hallitusohjelman mukaisten uudistusten etenemistä. Työryhmä kokoontui kuudesti. Työ-ryhmä kuuli toimikautensa aikana asiantuntijoita Helsingin yliopistosta, Suomen ympäristökes-kuksesta ja viidestä eri kansanliikkeestä. Vuoden 2020 koronatilanteesta johtuen kuudesta työ-ryhmän kokouksesta viisi järjestettiin etäkokouksina.

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä saamelaiskäräjät ovat käyneet saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut. Työ- ja elinkeinoministeriö on lisäksi neuvotellut esityksen sisällöstä Paliskuntain yhdistyksen kanssa. [\[kappaletta täydennetään\]](#)

Kaivoslain uudistamishankkeen aikana työ- ja elinkeinoministeriö järjesti kaksi avointa kuulemistilaisuutta, joissa käsiteltiin kaivoslain muutostarpeita ja esitykseen sisältyviä keskeisiä muutoksia. Kuulemistilaisuuksista syntynyt aineisto on huomioitu esityksen valmistelussa.

Selvittääkseen kaivoslain mukaisen vakuuden kattavuutta työ- ja elinkeinoministeriö tilasi erillisen selvityksen kaivoslain vakuussäätelystä. Selvitys valmistui 17.4.2020 ja sen toimitti työ- ja elinkeinoministeriölle Ramboll Finland Oy.

Työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa asetti 1.3.2019 selvityshenkilön selvittämään ja arvioimaan kaivoslain toimivuutta suhteessa laissa asetettuihin tavoitteisiin sekä kaivoslain ja kaivostoimintaan kohdistuvan muun keskeisen lainsäädännön välisen suhteen toimivuutta. Selvityksen tuloksena syntyi analyysi lainsäädännön toimivuudesta ja soveltamisesta sekä esitykset jatkotoimenpiteiksi.

Esityksen valmisteluun on osaltaan vaikuttanut myös eduskunnan vastaus Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen (KAA 7/2019 vp).

Esityksen laatimisessa on käytetty hyväksi Suomen mineraaliklusterin kilpailukyky- ja vaikuttavuustutkimuksen tuloksia. Kyseessä on VN TEAS-hankkeena toteutettu vertaisarvioitu tutkimus.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Kaivoslaki

2.1.1 Yleistä

Voimassa oleva kaivoslaki (621/2011) tuli voimaan 1.7.2011. Kaivoslaki sääntelee kallioperässä olevien kaivosmineraalien sekä kahden kivilajin etsintää ja hyödyntämistä. Kaivostoiminnan lisäksi kaivoslaki sääntelee maaperässä olevan kullan huuhtontaa valtionmaalla.

Lakia on muutettu sen voimassaoloaikana kymmenen kertaa, teknisluonteisten tai yleislakeihin tehtyjen muutosten vuoksi kaivoslakiin tehtyjen korjausten lisäksi muutoksia on tehty kullanhuuhtontaa koskevaan säätelyyn sekä malminetsintää ja kaivostoimintaa koskevaan säätelyyn tavoitteena sujuvoittaa kaivoslain mukaisia viranomaismenettelyitä.

Voimassa olevan kaivoslain soveltaminen viranomaisessa on toistaiseksi pääosin rajoittunut malminetsintää, kullanhuuhtontaa ja toimivien kaivosten lupien muuttamista tai lain mukaista täydentämistä koskeviin päätöksiin ja valvontaan. Yksikään kaivos ei toimi voimassa olevan kaivoslain nojalla annetun luvan perusteella.

Kaivoslaissa tarkoitettuna kaivosviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka valvoo kaivoslain noudattamista sekä ratkaisee varausilmoituksia, malminetsintälupia ja kullanhuuhtontalupia sekä kaivoslupia koskevat asiat. Valtioneuvosto ratkaisee kaivosaluelunastuslupa-asian ja uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivoslupa-asian. Kaivoslain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

Kaivoksia koskevalle sääntelylle on ominaista erilaisten intressien yhteensovittaminen. Kaivoslain mukainen lupaharkinta on oikeusharkintaa, jolloin lupa on myönnettävä hakijalle, mikäli hakija osoittaa luvan myöntämisen edellytysten täyttyvän eikä luvan myöntämiselle ole laissa säädettyä estettä. Kaivoslain mukainen lupaharkinta mahdollistaa luvan myöntämisen laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa. Kaivoslain säännösten joustavuuden taustalla on hankkeiden erilaisuus. Lainsäädännössä on varauduttava soveltamistilanteiden monimuotoisuuteen ja sellaisiin tilanteisiin, jollaisia ei käytännössä vielä ole esiintynyt.

Kaivostoimintaan vaikuttaa olennaisesti myös muu lainsäädäntö, etenkin ympäristönsuojelulaki ja muu ympäristösääntely kuten luonnonsuojelulaki ja vesilaki. Ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa vaativia toimintoja ovat kaivostoiminta, malmien ja mineraalien rikastamot sekä muu kuin ilmoituksenvarainen koneellinen kullankaivuu. Merkittävä asema on myös ympäristövaikutusten arvioimista ja kaavoitusta koskevilla säädöksillä ja niihin perustuvilla menettelyillä ja ratkaisulla.

2.1.2 Kaivossääntelyn perusratkaisuista

Kaivosmineraalien omistus on mahdollista järjestää usealla eri tavalla. Kallioperän mineraalien voidaan katsoa kuuluvan ensinnäkin valtiolle, jolloin valtiolla on vapaus valita taho kenelle hyödyntämisoikeus myönnetään. Oikeus raaka-aineiden hyödyntämiseen voidaan katsoa kuuluvan toisaalla maanomistajan oikeuteen, jolloin niiden hyödyntäminen edellyttää maanomistajan suostumusta. Kolmas tapa ratkaista oikeus kaivostoiminnan harjoittamiseen on käyttää valtausjärjestelmää, joka suosii omistusoikeudesta riippumatta kaivosmineraalien löytäjää. Eri maissa valittuihin ratkaisuihin on vaikuttanut geologian lisäksi kiinteistöoikeudellinen lähestymistapa, käsitys valtion omistusoikeudesta sekä raaka-aineiden hyödyntämisessä vallinneet suuntauksat.

Suomen kaivoslain perusratkaisut pohjautuvat niin kutsuttuun valtausjärjestelmään, jossa etuoikeus esiintymän hyödyntämiseen on kiinteistön omistuksesta riippumatta esiintymän löytäjällä. Voimassa olevaan sääntelyyn on vaikuttanut muun muassa Suomen kaivoslainsäädännön historialliset perinteet. Suomessa löytäjän oikeus esiintymän hyödyntämiseen on pysynyt periaatteellisesti muuttumattomana vuoden 1723 jälkeen ja sitä on noudatettu myös kaivoslainsäädäntöä uudistettaessa vuosina 1932, 1943, 1965 ja 2011. Valitulla perusratkaisulla on arvioitu turvattavan parhaiten malminetsinnän ja kaivostoiminnan edellytykset.

Kaivoslain mukaiseen toimintaan ja lupa-asioiden käsittelyyn sovelletaan kaivoslain rinnalla muuta soveltuvaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi etsintätyön ja malminetsinnän osalta toiminnalle asettaa reunaehdotuksia niin kaivoslain säännökset ja niiden perusteella annetut lupamääräykset kuin muusta lainsäädännöstä johtuvat rajoitteet. Varsinainen kaivostoiminta edellyttää useita eri lakien nojalla annettuja lupia ja viranomaispäätöksiä. Nykyisen lainsäädännön perusvalintoihin kuuluva kaivoslain ja muun kaivostoimintaa koskevan lainsäädännön välinen työnjako.

Hallitusohjelma tai valtioneuvoston saamat selvitykset eivät edellytä muutoksia kaivossääntelyn perusratkaisuihin. Myöskään Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen annettu eduskunnan vastaus tai talousvaliokunnan asiasta antama mietintö eivät edellytä edellä kuvattuihin kaivossääntelyn perusratkaisuihin muutoksia. Käsillä olevassa esityksessä ei siten ehdoteta muutoksia voimassa olevan kaivossääntelyn perusratkaisuihin.

2.1.3 Etsintätyö

Kaivoslain 7 §:n mukaan jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä.

Etsintätyötä koskeva kielto aiheuttaa vahinkoa tai vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä tarkoittaisi käytännössä kieltoa aiheuttaa taloudellista tai muuta vahinkoa esimerkiksi maaperälle, kallioperälle tai kasvillisuudelle sekä tarpeetonta haittaa tai häiriötä esimerkiksi poronhoidolle tai muulle elinkeinolle taikka muulle maankäytölle. Etsintätyönä voidaan pitää geologisten muodostumien ja kallioperän rakenteiden kartoitusta kartta-aineiston perusteella, kaukokartoitusmenetelmin, geofysikaalisin mittauksin ja geologisin maastohavainnoin, aiheuttamatta vahinkoa taikka tarpeetonta haittaa tai häiriötä.

Etsintätyötä koskevien kieltojen takia malminetsintää ei voi suorittaa etsintätyönä.

Maaperästä ja kallioperästä tehtävän vähäisen näytteenoton sallittavuutta pykälän nojalla on arvioitava tapauskohtaisesti. Näytteenotto saattaa edellyttää maapeitteen poistamista tai kuopan kaivamista, mutta tällaiset tutkimuspaikat on mahdollista ennallistaa siten, että havaittavaa vahinkoa ei jää. Sen sijaan iskuporakalustolla tai kairauskoneella tehtävä näytteenotto taikka kairauskoneella tehtävät tutkimuskaivannot ja -ojat eivät pykälän mukaan ole mahdollisia.

Etsintätyötä koskee samat liikkumis- ja muut yleiset rajoitukset kuin jokamiehenoikeuksia, eikä pykälän tarkoitus ole rajoittaa jokamiehenoikeuteen perustuvaa toimintaa.

Etsintätyössä on noudatettava kaivoslain 3 §:ssä mainittuja lakeja ja mitä muualla laissa säädetään. Etsintätyössä on esimerkiksi noudatettava maastoliikennelakia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että etsintätyöstä vastaava ei saa liikkuu moottoriajoneuvolla tieverkoston ulkopuolella ilman alueen omistajan tai haltijan lupaa.

Etsintätyössä on noudatettava luonnonsuojelualueita koskevia rajoituksia geologisesta tutkimuksesta, malminetsinnästä ja alueella liikkumisesta. Luonnonsuojelulain 13 §:n nojalla kansallispuistossa ja luonnonpuistossa ei saa vahingoittaa maa- tai kallioperää. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla etsintätyössä on noudatettava aluetta koskevia erityismääräyksiä.

Etsintätyötä koskevassa 7 §:ssä on lueteltu alueet, joilla etsintätyö maan pinnalla on lähtökohtaisesti kielletty.

Etsintätyöstä vastaavan on ennen 7 §:ssä tarkoitettua näytteenoton aloittamista tehtävä kaivoslain 8 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus etsintätyön kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea. Ilmoituksessa on esitettävä etsintätyöstä vastaavan yhteystiedot, etsintäalueen tiedot ja näytteenottoa koskeva suunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää tiedot käytettävistä välineistä ja menetelmistä, näytteenoton aikataulusta ja tutkimuksen kohteena olevasta kaivosmineraalista.

2.1.4 Varausjärjestelmä

Voimassa oleva kaivoslaki sisältää lupamenettelystä erillisen varausjärjestelmän, joka mahdollistaa tietyn rajatun alueen varaamisen malminetsintäluvan valmistelua varten. Varauksen oikeusvaikutukset ulottuvat ainoastaan varaajan etuoikeuteen hakea varausilmoituksen voimassaolon aikana malminetsintälupaa varatulle alueelle. Varaus itsessään ei siten oikeuta varaajaa suorittamaan malminetsintään varausalueella. Varauksen tarkoituksena on luoda varaajalle

edellytykset malminetsintäluvan huolellista valmistelua varten ja ehkäistä tarpeettoman suuret malminetsintäalueet, eikä siihen liittyvää sääntelyä ole asiallisesti pidettävä luvanvaraisuuteen rinnastettavana sääntelynä.

Varausilmoitukseen perustuva etuoikeus on voimassa, kun varausilmoitus on tehty kaivoslaissa säädettyllä tavalla eikä varauksen hyväksymiselle ole laissa säädettyä estettä.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan varausilmoituksessa on esitettävä selvitys varaajasta ja alueesta, jota etuoikeuden varaus koskee eli varausalueesta. Lisäksi varausilmoituksessa on esitettävä mitä kaivosmineraaleja varaaja otaksuu varausalueella olevan sekä varaajan ehdotus varausalueen nimeksi. Koska varauksen tarkoituksena on varmistaa etuoikeus malminetsintälupahakemuksen tekemiseen, tulee varausilmoituksessa olla riittävän tarkka suunnitelma malminetsintälupahakemuksen valmistelusta ja selvitys valmisteluresursseista.

Varausilmoituksen alueellisista esteistä säädetään kaivoslailla mutta huomattavasti väljemmin kuin esimerkiksi malminetsintäluvan alueellisista esteistä. Voimassa olevan kaivoslain mukaisina varauksen alueellisina esteinä pidetään lähinnä myönnettyjä kaivoslain mukaisia lupia, aikaisemmin vireille tulleita varausilmoituksia ja lupahakemuksia. Koska varauksen vaikutukset rajoittuvat malminetsintäluvan hakemista koskevaan etuoikeuteen eikä varaus oikeuta malminetsintään, ei voimassa olevaa kaivoslakia säädettyäessä katsottu tarpeelliseksi jättää varausalueen ulkopuolelle muita alueita kuten alueita, joille lähtökohtaisesti ei voida myöntää malminetsintälupaa.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan kaivosviranomaisen on hyväksyttävä varaus, jos varausilmoitus täyttää sille laissa säädetty edellytykset eikä hyväksymiselle ole laissa säädettyä estettä. Kaivosviranomaisen on kuitenkin hylättävä varaus, jos on painavia perusteita epäillä, että varausalueen laajuuden johdosta tai muista syistä varaajalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustaan hakea malminetsintälupaa. Varauspäätös voi olla voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty.

Voimassa oleva sääntely edellyttää kaivosviranomaisen harkitsemaan tapauskohtaisesti varauspäätöksen voimassaoloa. Kaivosviranomaisen on varauspäätöksen voimassaolon pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika. Merkitystä on myös muilla ilmoituksen käsittelyn yhteydessä ilmenneillä seikoilla, kuten sillä, onko varaajalla tarkoitus tehdä 7 §:ssä tarkoitettua etsintätyötä ja sellaista muuta malminetsintää, johon ei 9 §:n nojalla vaadita lupaa. Lisäksi viranomaisen on harkinnassa otettava huomioon muun muassa yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien haittojen rajoittaminen ja vähentäminen.

Jos varausalue on poikkeuksellisen laaja, tulee kaivosviranomaisen yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi määrätä varauspäätöksen voimassaolo selvästi enimmäisvoimassaoloaikaa lyhyemmäksi, ellei varausilmoituksen hylkäämiselle ole lain mukaisia perusteita.

Varauspäätös annetaan julkipanon jälkeen. Julkipano tarkoittaa sitä, että kaivosviranomaisen ilmoittaa ilmoitustaulullaan varauspäätöksen antamisesta ennen sen antamispäivää. Kaivosviranomaisen on toimitettava varauspäätös varaajalle. Kaivosviranomaisen on lisäksi julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta. Pääsääntönä voidaan varausalueen koon takia pitää, että alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajia ja haltijoita ei ole mahdollista selvittää. Varauksen ei myöskään voida katsoa välittömästi vaikuttavan kiinteistöjen omistajien tai haltijoiden asemaan, mutta tärkeänä on pidettävä, että tieto asiasta

saavuttaa mahdollisimman hyvin varausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajat ja haltijat. Tämän vuoksi olisi tapauskohtaisesti myös ilmoitettava asiasta muussakin kuin varausalueen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Tämä voi etenkin tulla kysymykseen silloin, kun kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan arvioida asuvan muualla kuin varausalueen sijaintipaikkakunnalla.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Varauspäätöstä ei ole mahdollista siirtää. Varauksen siirtomahdollisuutta ei ole pidetty perusteltuna muun muassa siitä syystä, että varausilmoituksen käsittelyyn ei liity perusteellista lupamenettelyn kaltaista selvitystä, vaan varauspäätös perustuu lähinnä varaajan ilmoittamiin tietoihin.

Kaivoslain 162 §:ssä säädetään muutoksenhausta kaivosviranomaisen päätökseen. Pykälän mukaan kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (nykyisin laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, ”hallintoprosessilaki”) säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä. Varausilmoituksen johdosta tehty varauspäätös, on se sitten myönteinen tai kielteinen, sisältää hallintoprosessilain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun ratkaisun, joten päätös on valituskelpoinen. Valittamista varauspäätöksestä ei ole kielletty kaivoslain 162 §:ssä tai missään muussakaan säännöksessä. Koska kaivoslain 165 §:ssä ei säädetä tarkemmin valitusoikeudesta varauspäätösten osalta, määräytyy valitusoikeus hallintoprosessilain mukaisesti.

Hallintoprosessilain 7 §:n mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Kaivoslaissa tai sen esitöissä ei ole eritelty niitä tahoja, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun varauspäätös välittömästi vaikuttaa. Ottaen huomioon varauksen oikeusvaikutukset, valitusoikeus voidaan katsoa olevan ainakin varaajalla sekä samalle alueelle sijoittuvan luvan haltijalla tai samalle alueelle sijoittuvan hakemuksen jättäneellä hakijalla.

Varaus antaa varaajalle etuoikeuden malminetsintälupaan mutta lupauksena malminetsintäluvan myöntämiseksi varausta ei voida perustellusti pitää; malminetsintäluvan myöntämisen edellytykset ja esteet harkitaan aina erikseen ja tapauskohtaisesti, kun malminetsintää koskeva lupasia on saatettu vireille kaivosviranomaisessa. Edellä selostetun vuoksi varausilmoitusta käsiteltäessä ei arvioida mahdollisen malminetsinnän vaikutuksia sen varalta, että varaaja saattaisi varausaluetta koskevan malmimalminetsintälupahakemuksen vireille. Vastaavasti edellä selostetun vuoksi varausilmoituksen käsittelyn yhteydessä ei harkita mahdollisen kaivoksen vaikutuksia.

2.1.5 Malminetsintä

Kaivosmineraalit muodostavat kallioperässä harvinaisia ja satunnaisesti sijaitsevia esiintymiä. Esiintymällä tarkoitetaan sellaista kallioperässä olevaa kaivosmineraalien rikastumaa, jolla on osoitettua tai mahdollista taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena.

Esiintymän paikallistaminen ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittäminen edellyttävät malminetsintää, joka vaatii erityisosaamista ja merkittäviä taloudellisia resursseja. Toiminta sisältää

myös huomattavia taloudellisia riskejä. Kaivoslain mukaisella malminetsinnällä tarkoitetaan kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen käytettäviä geologisia, geofysikaalisia ja geokemiallisia tutkimuksia sekä näytteenottoa esiintymän koon ja laadun selvittämiseksi.

Ottaen huomioon toiminnanharjoittajalta vaadittavan erityisosaamisen, taloudelliset resurssit ja toimintaan liittyvät huomattavat riskit (esiintymän löytymisen, sen teknisen hyödynnettävyyden ja toiminnan edellyttämien lupien ja niiden ehtojen), Suomen kaivoslain lupajärjestelmä on järjestetty siten, että yksityisillä toimijoilla on malminetsintään asianmukainen kannuste.

Voimassa olevassa kaivoslaissa on valtausjärjestelmän piirteitä; etuoikeus esiintymän hyödyntämiseen on kiinteistön omistuksesta riippumatta esiintymän löytäjällä. Tällä kaivoslain perusratkaisulla turvataan parhaiten malminetsinnän ja kaivostoiminnan edellytykset. Suomessa löytäjän oikeus esiintymän hyödyntämiseen on pysynyt periaatteellisesti muuttumattomana vuoden 1723 jälkeen, ja sitä on noudatettu myös kaivoslainsäädäntöä uudistettaessa vuosina 1932, 1943, 1965 ja 2011. Malminetsintäluvan ei kuitenkaan voida katsoa perustavan luvanhaltijan malminetsintätutkimuksia koskeville investoinneille sellaista suojaa, jonka perusteella luvanhaltijalla olisi ehdoton ja rajoittamaton oikeus kaivoslupa.

Edellä kuvatun perusratkaisun lisäksi yksityisrahoitteisen malminetsinnän edellytyksinä voidaan pitää ennakoitavissa olevia ja läpinäkyviä lupamenettelyitä, viranomaistoiminnan luotettavuutta, lupien pysyvyyttä ja siirrettävyyttä sekä malminetsintäluvan tuottamaa etuoikeutta muihin toiminnanharjoittajiin nähden hakea kaivoslupaa esiintymän hyödyntämiseksi.

Kaivoslain 9 §:n mukaan malminetsintään on oltava kaivosviranomaisen lupa (malminetsintälupa), jos malminetsintää ei voida toteuttaa 7 §:n mukaan etsintätyönä tai jos kiinteistön omistaja ei ole antanut siihen suostumustaan.

Malminetsintäluvan nojalla toiminnanharjoittajalla on oikeus toisenkin maalla suorittaa geologista tutkimusta ja kartoitusta hyödyntämiskelpoisen esiintymän paikallistamiseksi. Luvanhaltija voi varsin vapaasti suunnitella malminetsintäalueella tapahtuvan tutkimustoiminnan. Sallittuja toimenpiteitä olisivat sen mukaan kuin luvassa tarkemmin määrätään malminetsinnän kannalta välttämättömät toimenpiteet, mutta toimenpiteistä ei saa aiheutua kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Malminetsijä voi myös sopia kiinteistön omistajan kanssa malminetsinnästä mutta toimintaan vaaditaan kuitenkin erillinen malminetsintälupa, jos toiminnasta voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle, haittaa muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojelualueiden heikentymistä tai, jos malminetsintä kohdistuu uraania tai tooriumia sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen.

Koska malminetsintälupa tuo haltijalleen etuoikeuden hakea luvan voimassaolon aikana kaivoslupaa luvan käsittämälle alueelle, on toiminnanharjoittajilla tähän etuoikeuteen perustuva kannuste hakea malminetsintälupaa, vaikka kaivoslain nojalla malminetsintää voisi harjoittaa myös pelkällä maanomistajan luvalla. Tämän kannusteen kautta suunniteltua toimintaa arvioidaan eri viranomaisten taholta ja erilaiset ympäristölliset ja muut näkökulmat huomioiden, ja asettaen sille asianmukaiset reunaehdot ja rajoitukset.

Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten

tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintään liittyvät erityispiirteet ja tilanteet vaihtelevat tapauskohtaisesti, joten malminetsintäluvassa annettavat määräykset voivat huomattavasti poiketa toisistaan. Lupamääräyksiä on mahdollista antaa esimerkiksi malminetsintätutkimuksista aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisista seikoista.

Malminetsintäluvassa annettavat määräykset

Kaivoslain 51 §:ssä säädetään malminetsintäluvassa annettavista määräyksistä. Pykälän 1 momentin mukaan malminetsintäluvassa on ensinnäkin määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat. Lähtökohtana sijainnin ja rajojen määrytyksessä on lupahakemus. Haettua aluetta on kuitenkin mahdollista pienentää kaivoslain 45 §:n nojalla, jos luvan myöntämisen esteen poistaminen edellyttää sitä.¹

Pykälän 2 momentissa säädetään malminetsintäluvassa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Lupamääräykset voivat olla erityyppisiä ja tapauskohtaisesti asetettavia velvoitteita tai rajoituksia. Malminetsintään liittyvät erityispiirteet ja tilanteet vaihtelevat tapauskohtaisesti, joten malminetsintäluvissa annettavat määräykset voivat huomattavasti poiketa toisistaan.

Kaivosviranomaisen tulee lupamääräyksiä harkitessaan ottaa huomioon lähinnä tutkimussuunnitelman mukaisen malminetsinnän luonne ja vaikutukset kokonaisuudessaan, malminetsintäalueen ominaisuudet ja tekniset mahdollisuudet toteuttaa vaaditut toimenpiteet.

Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset. Määräykset on annettava:

- malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista, jolloin määräysten yksityiskohtaisuutta on tarpeen arvioida ottaen huomioon suunnitelluista toimenpiteistä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja häiriöiden laatu ja laajuus sekä tutkimuksen kohteena olevaan alueeseen liittyvät muut käyttötarkoitukset;
- poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäkansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;

¹ Kaivoslain 45 §:ssä säädetään lupaharkinnan perusteista. Pykälän mukaan malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa tulee myöntää, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole laissa säädettyä estettä. Lupaharkinta on siten pohjimmiltaan oikeusharkintaa. Pykälän toisen lauseen mukaan lupa voidaan kuitenkin laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

- tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvastavuudesta, jonka osalta tarkoituksena on, että kaivosviranomaisen tarkoitus kaivoslain 14 §:ssä säädettyä vastuuta muun muassa selvitysvastavuuden ajankohdan sekä tehtyjen tutkimustöiden ja -tulosten kuvauksen osalta;
- jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä. Kohdan tarkoituksena on, että kaivosviranomaisen tarkoitus kaivoslain 15 §:ssä säädettyä vastuuta muun muassa alueen kunnostamista, siistimistä ja luonnonmukaiseen tilaan saattamista koskevista toimenpiteistä sekä kaivosviranomaiselle toimitettavan tutkimustyöselostuksen ja tietoaaineiston sisällöstä ja esitystavasta.
- kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- vastuusta ilmoittaa tutkimuksista asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta. Kyseinen lupamääräys on tarpeen erityisesti silloin, kun malminetsintäalue on suuri tai siihen kohdistuu muita alueiden käyttötarpeita.
- vastuudesta kaivoslain 10 luvun mukaisesti;
- muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta. Lupamääräyksiä on mahdollista antaa esimerkiksi malminetsintätutkimuksista aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisista seikoista
- muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Lupamääräysten sisältöä ohjaa lain 1 §:n tavoitesäännös, jonka mukaan lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisen ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon kaivos-toiminnan harjoittamisen edellytykset, kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haittaneuvijoiden oikeusasema, toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävää käyttöä. Lisäksi lain 1 §:n tavoitesäännös edellyttää muun muassa sitä, että toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot vähennetään ja torjutaan.

Malminetsintäluvan voimassaoloajan pituuteen liittyvä harkinta

Kaivoslain 60 §:ssä säädetään malminetsintäluvan määräaikaistaudesta. Pykälän mukaan malminetsintälupa on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Kaivosviranomaisen on malminetsintäluvan voimassaoloajan pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman toteuttamiseksi tarpeellinen aika sekä yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen rajoittaminen ja vähentäminen.

Voimassa olevan kaivoslain mukaan malminetsintälupa voidaan myöntää aluksi enintään neljäksi vuodeksi. Kaivosviranomaisen on malminetsintäluvan voimassaoloajan pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman toteuttamiseksi tarpeellinen aika ja

yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen rajoittaminen ja vähentäminen.

Voimassaoloajan pituutta koskevan harkinnan lisäksi kaivoslaki antaa kaivosviranomaiselle laajan harkintavallan malminetsintäluvassa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Kaivosviranomainen voi antaa lupapäätöksessä erilaisia ehtoja ja rajoituksia malminetsintään ja muista malminetsintäalueen käyttöön liittyvistä seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta.

Malminetsintä lupa raukeaa määräajan päättyessä mutta luvan voimassaoloa on kuitenkin mahdollista jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Malminetsintäluvun voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä. esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia, luvanhaltija on noudattanut kaivoslaissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä ja ettei voimassaolon jatkamisesta aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Luvan voimassaolon jatkaminen edellyttää, ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle, esimerkiksi kiinteistön omistajan tai kunnan alueen kehittämistä koskeville suunnitelmille. Säännöksen tarkoituksena on estää malminetsinnän pitkittymisestä aiheutuvat kohtuuttomat haitat yleiselle ja yksityiselle edulle.

Kumotun kaivoslain nojalla valtausoikeuden enimmäisvoimassaoloaika oli yhteensä kahdeksan vuotta. Käytännössä kuitenkin osoittautui, että esiintymän hyödyntämiskelpoisuuden selvittäminen ja kaivoslupahakemuksen huolellinen valmistelu vaativat enemmän aikaa. Tämä johti siihen, kaivospiirimääräystä haettiin usein malminetsinnän ollessa vielä kesken ja vain sen varmistamiseksi, että malminetsintää on mahdollista jatkaa kaivosoikeuden nojalla. Tätä pidettiin epätoivottavana kehityksenä, mistä johtuen malminetsintäluvun voimassaoloaikaa nostettiin merkittävästi vuoden 2011 kaivoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä samalla kun puutteellisia jätetyiltä hakemuksilta evättiin niiden aiemmin antama etuoikeus, joka nyt muodostuu vasta hakemuksen ollessa täydellinen lukuun ottamatta erikseen mainittuja, myöhemmin toimitettavia ympäristöselvityksiä.

Malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille maksetaan vuotuista malminetsintäkorvausta, jota voidaan pitää hyvityksenä kiinteistön omistajan omaisuuteen kohdistuvasta rajoitetusta käyttöoikeudesta. Malminetsintäkorvauksen suuruus kiinteistöä kohti 20 euroa hehtaarilta. Malminetsinnän tehostamiseksi sekä sen estämiseksi, että alueita pidetään tarpeettomasti malminetsintäluvun käsittämisenä alueina, nousee malminetsintäkorvauksen suuruus porrastetusti neljän vuoden jälkeen 30 euroon, seitsemännen vuoden jälkeen 40 euroon ja kymmenennen vuoden jälkeen 50 euroon. Jos malminetsintäalueella on useita kiinteistöjen omistajia, kunkin osuus malminetsintäkorvauksesta on jaettava siinä suhteessa kuin heillä on osuutta malminetsintäalueeseen.

Malminetsinnän aika aiheutetut haitat, kuten kaadetut puut, korvataan täysimääräisenä eikä korvausvelvollisuutta ole muutoinkaan rajattu.

2.1.6 Kaivostoiminta

Kaivoslain 16 § edellyttää, että kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen on oltava kaivoslupa.

Kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (*kaivostoiminnansivutuote*) ja muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella.

Kaivoslain 19 §:n mukaan kaivosalueen on oltava yhtenäinen alue, ja sen tulee suuruudeltaan ja muodoltaan olla sellainen, että turvallisuutta, kaivostoiminnan sijoittamista ja kaivostekniikkaa koskevat vaatimukset täyttyvät. Kaivosalue ei saa olla suurempi kuin mitä kaivostoiminta välttämättä edellyttää ottaen huomioon kysymyksessä olevan esiintymän laatu ja laajuus.

Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voima- tai vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Kaivoslain 47 §:n mukaan esiintymän tulee olla kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyntämiskelpoinen. Tämän edellytyksen täyttymisen hakijan tulee osoittaa kaivoslupahakemuksessa.

Pykälän 2 momentti asettaa kaivosalueelle ja kaivoksen apualueelle alueellisia esteitä. Säännöksen mukaan kaivosalue ja kaivoksen apualue eivät saa sijaita alueella, jolle ei 46 §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan voida myöntää malminetsintälupaa eikä kullanhuuhdontalupaa.

Näitä kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1-5 kohdan tarkoittamia alueita ovat kaivoslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut alueet, kaivoslain 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut alueet, aiemmin malminetsintäalueena ollut alue ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruttamisesta on kulunut kaksi vuotta luvan viimeisestä voimassaolopäivästä lukien, aiemmin kaivosalueena ollut alue ennen kuin kaksi vuotta on kulunut kaivostoiminnan lopettamispäätöksen lainvoimaiseksi tulemista edeltäneestä päivästä ja alue, joka kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen tai josta on tehty varausilmoitus 44 §:ssä säädetyllä tavalla.

Kaivoslupa voidaan kuitenkin myöntää 46 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos 46 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät eli jos asiassa toimivaltainen viranomainen tai laitostaiikka asianomainen oikeudenhaltija antaa tähän suostumuksensa tai, jo kaivosalue ei muutoin ole mahdollista 19 §:n mukaisesti toteuttaa ja kyseinen alue ei ole 7 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa taikka 9 §:n 4 momentissa tarkoitettu alue.

Kaivoslain 47 §:n 4 momentin mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Kaavan oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Kaivoslupan myöntäminen perustuu voimassa olevan lain mukaan kokonaisvaltaiseen tarkasteluun, jossa erilaisia hyötyjä, menetyksiä ja haittoja arvioitaisiin sekä pyrittäisiin sovittamaan yleiset ja yksityiset edut yhteen. Sen vuoksi esimerkiksi mekaanisista esteiden tarkastelusta on

luovuttu kaivoslupaharkinnassa ja kaivoslupa voidaankin eräistä esteistä huolimatta myöntää, jos asiassa toimivaltainen viranomainen tai laitos taikka asianomainen oikeudenhaltija antaa suostumuksensa luvan myöntämiselle.

Kaivoslain 48 §:ssä säädetään kaivoslupan myöntämisen esteistä. Pykälän mukaan lupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Kaivoslupan hakijan tulee 34 §:n mukaisesti esittää hakemuksessaan riittävän yksityiskohtainen ja luotettava suunnitelma, jonka perusteella lupaviranomaisen on mahdollista arvioida, että hakijalla on tarvittavat edellytykset ja myös tarkoitus ryhtyä kaivostoimintaan tai ainakin huolehtia kaivostoiminnan aloittamisedellytysten olennaisesta paranemisesta. Säännöksen tarkoituksena on erityisesti estää kaivoslupahakemuksen hyväksyminen, jos hakemus on tehty keinotekoisuutarkoituksessa tai jos sen tavoitteena on säilyttää esiintymän hyödyntämisoikeus hakijan hallinnassa ja samalla estää muiden toimijoiden mahdollisuudet esiintymän jatkokehittämiseen.

Kaivoslupan hakijan tulee lupahakemuksessaan erityisesti selvittää kaivostoiminnan toteuttamisen mahdollistava rahoitussuunnitelma, kaivostoiminnan aloittamiseksi toteutetut ja vireillä olevat toimenpiteet (esimerkiksi muun lain nojalla vaadittavia lupia koskevat hakemukset) sekä kaivosalueen ja kaivoksen apualueen hallinnan saamiseksi tekeillä olevat järjestelyt. Lupaviranomainen arvioisi kaivoslupan myöntämisen esteitä hakemuksessa esitettyjen selvitysten, hyödyntämisen edellyttämien teknisten ja taloudellisten toimenpiteiden sekä hakijan aiemman, vastaavia hankkeita koskevan kokemuksen perusteella.

Pykälän 1 momentin nojalla kaivoslupan myöntämiselle olisi myös este, jos luvan hakija olisi olennaisesti laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksia, esimerkiksi jälkitoimenpiteitä tai korvauksia koskevan velvollisuuden. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on noudatettava suhteellisuusperiaatetta ja muita hallinnon oikeusperiaatteita.

Pykälän 2 momentin mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa.

Säännöksessä on kyse yleisarvioinnista, esimerkiksi arvokkaan maisema-alueen tuhoutumisesta tai alueiden tulemisesta elinkelvottomaksi, mutta ei yksityiskohtaisesta terveyshaittojen tai muusta ympäristön pilaantumisen arvioinnista, joka tehdään ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla. Säännöksen nojalla vaaran aiheuttamista yleiselle turvallisuudelle, erittäin merkittävien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheuttamista tai paikkakunnan asutus- ja elinkeino-olojen erittäin merkittävää heikentämistä ei voida pitää hyväksyttävänä, vaikka kaivoshanke toteutuessaan toisi huomattavaa hyötyä kaivostoiminnan harjoittajalle sekä taloudellisten ja työllisyysvaikutusten kautta yleiselle edulle.

Kaivoslupan lupamääräyksistä

Kaivoslain 52 §:ssä säädetään kaivosluvassa annettavista määräyksistä. Pykälän mukaan kaivosluvassa on määrättävä muodostettavan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja rajat ottaen huomioon, mitä 19 §:ssä² ja 47 §:ssä³ säädetään.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainnin ja rajojen määräytymisen lähtökohta on lupahakemus. Alueiden sijaintiin tai rajoihin on kuitenkin mahdollista tehdä sellaisia muutoksia, jotka ovat 47 §:n 2 momentti tai muu kaivoslain säännös huomioon ottaen tarpeellisia, esimerkiksi siirtää kaivosalueen rajoja. Tällaisessa harkinnassa erityisesti tulee huomioida lain 19 §:n 3 momentin säännön, jonka mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Säännös täydentää 45 §:n säännöstä, jonka nojalla lupaharkinnassa olisi mahdollista tarvittaessa pienentää alueen kokoa.

Pykälän 3 momentissa säädetään yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Säännöksen mukaan määräyksiä tulee antaa seuraavista asioista:

- kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. Lupamääräys liittyy kiinteästi kaivosluvan haltijalle 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyyn velvollisuuteen. Lupamääräyksissä on annettava kaivostoimintaa koskevat velvoitteet ja rajoitukset, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Luvanhaltija voidaan myös velvoittaa huolehtimaan muun muassa alueella liikkuvan väestön turvallisuudesta.
- toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;
- esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;

² Kaivosalueen on oltava yhtenäinen alue, ja sen tulee suuruudeltaan ja muodoltaan olla sellainen, että turvallisuutta, kaivostoiminnan sijoittamista ja kaivostekniikkaa koskevat vaatimukset täyttyvät. Kaivosalue ei saa olla suurempi kuin mitä kaivostoiminta välttämättä edellyttää ottaen huomioon kysymyksessä olevan esiintymän laatu ja laajuus.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

³ Ks. kohta **Virhe. Viitteen lähde ei löytenyt.**

- lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Lupamääräysten sisältöä ohjaa lain 1 §:n tavoitesäännös, jonka mukaan lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon kaivostoiminnan harjoittamisen edellytykset, kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusasema, toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävä käyttö. Lisäksi lain 1 §:n tavoitesäännös edellyttää muun muassa sitä, että toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot vähennetään ja torjutaan.

Lupaviranomaisen tulisi lupamääräyksiä harkitessaan ottaa huomioon lähinnä kaivostoiminnan luonne ja vaikutukset kokonaisuudessaan, kaivostoiminnan vaikutusalueen ominaisuudet ja tekniset mahdollisuudet toteuttaa vaaditut toimenpiteet.

Kaivostoimintaan liittyvät erityispiirteet ja tilanteet vaihtelevat tapauskohtaisesti, joten kaivosluvassa annettavat määräykset voivat poiketa toisistaan.

Kaivoslupaharkinnassa tulisi huomioida lopuksi, se, että kaivostoiminta edellyttää aina ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Siten tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa eikä kyseisiä määräyksiä tule antaa kaivosluvassa.

2.1.7 Kaivoslain mukaiseen toimintaan liittyvät vakuudet

Ympäristönsuojelulain mukainen vakuussääntely

Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa. Ympäristönsuojelulain liitteen taulukon 2 kohdan 7 a) mukaan kaivostoiminta edellyttää aina ympäristölupaa.

Ympäristöluvassa annetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi lupamääräyksiä muun muassa päästöistä, jätteistä ja niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä sekä toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä. Jos toimintaan sisältyy jätteiden hyödyntämistä tai käsittelyä, on toiminnanharjoittajan asetettava riittävä vakuus asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Se kattaa muun muassa rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan.

Kaivannaisjätteet ja jätealueet jätteineen, rakenteineen ja päästöineen kuuluvat jätelain ja ympäristönsuojelulain jätevakuuksien soveltamisalaan lukuun ottamatta kaivannaisjätteisiin liittyvät rakenteita, kuten mastoja, antennoja ja aitoja. Jätealueiden päästöt ja niiden vesistövaikutukset kuuluvat lähtökohtaisesti ympäristönsuojelulain soveltamisalaan.

Kaivoslain mukainen vakuussääntely

Kaivoslain perusteella määrättävällä vakuudella katetaan laissa erikseen määritellyt korvaukset ja toiminnan päättymiseen liittyvät lopetus- ja jälkitoimenpiteet tilanteissa, joissa toiminnanharjoittaja ei itse pysty maksukyvyttömyyden vuoksi niitä hoitamaan.

Lähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että toiminnanharjoittaja itse vastaa hankkeesta sen koko elinkaaren ajan ilman, että vakuuteen jouduttaisiin maksukyvyttömyyden, toiminnanharjoittajan katoamisen tai muun syyn vuoksi turvautumaan, ja vakuus palautuu aikanaan toiminnanharjoittajalle.

Malminetsintä- ja kulanhuuhtontaa koskeva vakuus

Kaivoslain 107 §:n mukaan malminetsintäluvan ja kulanhuuhtomisluvan saajan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Malminetsinnän aiheuttamia korvattavia vahinkoja ja haittoja ovat muun muassa omaisuuden vahingoittuminen tai käytön estyminen taikka omistusoikeuteen perustuvan varallisuusarvoisen edun menettäminen, mukaan lukien omaisuuden siirtäminen ja toisenlaiseksi muuttaminen sekä kiinteistön tai investointien arvon aleneminen. Myös metsäautotien vahingoittuminen olisi korvattava. Korvattavia vahinkoja ja haittoja olisivat myös erityisiin käyttöoikeuksiin, esimerkiksi rasite- ja nautintaoikeuksiin, liittyvät menetykset. Lisäksi ansiomenetykset, esimerkiksi porotalouden tai muun luvallisen ansiotoiminnan harjoittamisen vaikeutuminen tai estyminen, olisi korvattava. Vahinkona tai haittana ei kuitenkaan korvattaisi jokamiehenoikeuteen perustuvaa virkistysarvojen menettämistä tai niiden huononemista. Pykälän tarkoittamia jälkitoimenpiteitä ovat malminetsintäalueen saattaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, väliaikaisten rakennelmien ja laitteiden poistaminen, alueen kunnostaminen ja siistiminen sekä alueen saattaminen mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan.

Lähtökohtaisesti malminetsinnän osalta jälkitoimenpiteet eivät ole laajuudeltaan ja laadultaan merkittäviä, jolloin 107 §:n nojalla määrätty vakuus ei myöskään yleensä ole määrältään merkittävä.

Kaivoslain 107 §:n mukaan vakuutta ei ole tarpeen asettaa, jos vakuuden asettamista on pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen. Mikäli vakuus on malminetsinnän osalta tarpeen, se on määrättävä malminetsintä-aluekohtaisesti. Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 9.4.2018 taltio 1629 mukaan vakuus on määrättävä asetettavaksi koskemaan kutakin yksittäistä malminetsintälupaa ja malminetsintäaluetta, yhden luvanhaltijakohtaisen vakuuden asemesta.

Malminetsintälupaan sisältyvän vakuuden määrää asetettaessa kaivosviranomaisen on erityisesti arvioitava 15 §:ssä säädettyjen veloitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan todennäköisyys.

Kaivostoiminnalle asetettava vakuus

Kaivoslain 108 §:ssä säädetään kaivoslupan haltijan vakuudesta kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Kaivoslupaan liittyvä vakuus on aina määrättävä ja sen asettaminen on kaivostoiminnan aloittamisen edellytys.

Kaivoslain 108 §:n mukaan kaivoslupan haltijan on asetettava kaivoslain 15 luvussa säädettyjen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus. Vakuuden tulee olla riittävä ottaen huomioon kaivostoiminnan laatu ja laajuus sekä toimintaa varten annettavat lupamääräykset.

Kaivoslain 109 §:n 2 momentin mukaan vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Kaivoslain 110 :n nojalla kaivosviranomaisen tulee vapauttaa vakuus, kun luvanhaltija on täyttänyt asianomaiset velvoitteet. Vakuus on mahdollista vapauttaa myös osittain.

Kaivostoiminnalle asetettavan vakuuden kattavuus

Kaivoslain 108 §:ssä on sen perustelujen mukaan lähdetty siitä, että ympäristönsuojelulain mukainen vakuus kattaa lähinnä rikastushiekka-aitaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset, kun taas kaivoslupan vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet.

Kaivoslain 15 luvussa säädettyjä lopetus- ja jälkitoimenpiteitä, joita varten vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen olisi erityisesti arvioitava 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset:

- 143 §:n mukainen velvollisuus saattaa kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehtia edellä mainituiden alueiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suorittaa kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa erikseen määrätyt toimenpiteet; sekä
- 144 §:n mukainen velvollisuus poistaa alueilta kaivoksesta louhitut kaivosmineraalit sekä maan pinnalla olevat rakennukset ja rakennelmat.
- 150 §:n mukaan toiminnanharjoittajan vastuu kaivosluvassa annettujen määräysten tai kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä annettujen määräysten mukaisesti kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta sekä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista jatkuu kaivostoiminnan päätyttyä. Pykälä antaa kaivosviranomaiselle mahdollisuuden antaa määräyksiä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä.

Huomion arvoisena kaivoslain mukaisen vakuussääntelyn osalta on pidettävä sitä, että kaivostoiminnasta aiheutuvat vahingot ja haitat arvioidaan kaivoslain 8 luvun mukaisessa kaivostoimituksessa eikä kaivosvakuus siten kata edellä mainittuja vahinkoja ja haittoja. Tähän perusasetelmaan ei esitetä muutosta.

Kaivoslain 110 §:ssä säädetään vakuudesta suoritettavista kustannuksista. Säännöksen mukaan vakuudesta voidaan suorittaa ne kustannukset, jotka ovat tarpeen kaivoslaissa säädettyjen tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi eli kaivostoiminnan osalta kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden suorittamiseksi.

Kaivostoiminnalle asetettavan vakuuden kattamat toimenpiteet

Kaivoslain mukaisen vakuuden osalta on huomioitava, että kaivoslain nojalla määrättyllä vakuudella voidaan kattaa vain sellaisia kustannuksia, jotka seuraavat niistä kaivoslain velvoitteista, jotka on nimenomaisesti säädetty vakuuden piiriin kuuluvaksi. Toiseksi on huomioitava, että vakuudesta ei voida kattaa sellaisia kustannuksia, jotka johtuvat toimista, joista säädetään

muussa lainsäädännössä. Toisin sanoen esimerkiksi arvioitaessa kaivosvakuuden suuruutta, tulee ottaa huomioon, että vakuudella ei voida kattaa toiminnasta aiheutuvia vahinkoja tai haittoja eikä muusta lainsäädännöstä, kuten ympäristönsuojelu- tai kemikaaliturvallisuuslaista, johtuvia lopettamistoimenpiteitä.

Kaivoslain nojalla suoritetaan kaivoslain yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä, ei muiden lakien soveltamisalaan ja muiden lupa- ja valvontaviranomaisten toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä. Myös vakuus asetetaan kaivoslain nojalla tarpeellisille toimenpiteille, ei ympäristönsuojelu- ja jätelakien, kemikaaliturvallisuuslain, patoturvallisuuslain, vesilain tai muun lain mukaisille toimenpiteille. Koska ympäristönsuojelulain nojalla vaadittava vakuus kattaa kaivosalueen jätealueiden asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi ja kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden on katettava myös kustannukset, jotka aiheutuvat jätealueen vaikutusalueella olevan, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa tarkemmin määritetyn maa-alueen kunnostamisesta tyydyttävään tilaan, ei kyseisiin velvoitteisiin liittyviä kustannuksia ole tarpeen ottaa huomioon kaivoslupaan liittyvää vakuutta asetettaessa.

Jotta kaivosvakuuden kattamia toimenpiteitä on mahdollista arvioida, tulee määritellä se velvoitteiden joukko, jotka kuuluvat kaivosvakuuden piiriin. Kaivostoiminnalle asetettavan vakuuden tulisi kattaa seuraavat velvoitteet:

- kaivosalueen ja kaivoksen apualueen saattaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon
- kaivosalueen ja kaivoksen apualueen kunnostaminen
- kaivosalueen ja kaivoksen apualueen siistiminen
- kaivosalueen ja kaivoksen apualueen maisemointi
- kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrättyjen toimenpiteiden suorittaminen
- kaivoksesta louhittujen kaivosmineraalien poistaminen
- maan pinnalla olevien rakennusten ja rakennelmien poistaminen

Kaivoslain mukaisen vakuuden osalta on syytä huomata, että vakuuden määrään vaikuttaa merkittävästi louhintatapa ja kaivosalueelle sijoitetut kaivoksen toiminnot.

Kaivoslain mukaisesti kaivosviranomaisen antaa lopettamispäätöksessä tarpeelliset määräykset lopettamistoimenpiteiden täydentämisestä määräajassa sekä kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta. Kaivostoiminnan harjoittaja vastaa kaivostoiminnan päättymisen jälkeen kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä annettujen määräysten mukaisesti kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta ja korjaavista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Vakuudella katettavat lopulliset kustannukset ovat tiedossa vasta kaivoslain 146 §:n mukaisen lopputarkastuksen jälkeen ja viimeistään 147 §:n mukaisessa kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä.

2.1.8 Kunnan asema kaivoslain mukaisessa lupamenettelyssä

Suomi jakaantuu perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Perustuslainvoimaisesti suojattu kunnallinen itsehallinto merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta.

Voimassa oleva kaivoslaki pyrkii turvaamaan kuntien vaikuttamismahdollisuudet, jotta malminetsintää ja erityisesti kaivostoimintaa koskevassa päätöksenteossa on mahdollista ottaa huomioon kunnan pitkän aikavälin kehittämisen kannalta tärkeitä näkökohtia. Lupaharkinnassa etenkin kaavoitus ja muu kunnan kehittämisen kannalta keskeinen alueiden käytön suunnittelu huomioidaan.

Kuntien vaikuttamismahdollisuuksien näkökulmasta erityisesti kaivoslain 46 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta sekä kaivoslain 47 §:n 4 momentti ovat erityisessä asemassa. Kaivoslain 46 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Momentin 7 kohdan mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä. Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan 6 kohdassa viitattujen oikeusvaikutteisten kaavojen tapaan myös maakuntakaavat voidaan ottaa huomioon. Pykälän sanamuoto mahdollistaa tapauskohtaisen harkinnan ottaen huomioon toisaalta kaava ja sen kaavamerkinnot sekä toisaalta hakemuksen mukaan alueelle suunnitellun toiminnan.

Säännöstä tulkittaessa on huomioitava myös pykälän 1 momentin 6 kohdan yksityiskohtaiset perustelut, joiden mukaan malminetsintäluvan mukainen toiminta ei useimmissa tapauksissa ole sellaista, että sen voitaisiin katsoa vaikeuttavan oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Tilanne on kuitenkin toinen, jos tarkoituksena on tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä taikka toiminta on suunniteltu asemakaava-alueelle.

Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan 7 kohdan mukaan alueiden käyttöön liittyvillä päteillä syillä tarkoitettaisiin lähinnä vireillä olevaa kaavoitusta, jossa alueelle on suunniteltu käyttötarkoitus, jota malminetsintä tai kullanhuuhtonta vaikeuttaisi. Kunta saattaa vastustaa toimintaa myös esimerkiksi luvan mukaisen toiminnan kanssa yhteen sopimattomalla, jo käynnistettäväksi suunnitellulla tai muulla maankäyttötarpeella taikka erityisillä luonto- ja kulttuuriarvoilla. Säännöstä on tarkoitettu tulkittavan siten, että tällaiselle pätevälle syyille annettaisiin keskeinen merkitys päätöksenteossa. Tulkinnessa olisi toisaalta otettava huomioon, että malminetsintäluvan voimassaoloaika voidaan tarvittaessa rajoittaa siten, ettei luvasta aiheudu haittaa tai häiriötä alueiden käyttöön liittyvän pätevän syyn kannalta. Ehdotuksen ei voida katsoa sisältävän kunnalle yleistä kielto-oikeutta malminetsintään. Erityisenä syynä voitaisiin pitää lähinnä tärkeään yleiseen etuun liittyviä perusteita, esimerkiksi yhteiskunnan raaka-ainehuoltoon tai alueelliseen kehittämiseen liittyviä malmivarantojen kartoitustarpeita.

Malminetsintäluvan myöntämisen esteitä ja edellytyksiä tarkasteltaessa on huomioitava se, että malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei arvioida mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia alueiden käyttötarpeille sen varalta, että malminetsintä johtaisi kaivostoiminnassa hyödynämiskelpoisen esiintymän paikallistamiseen. Käytännössä kyseisten seikkojen arvioiminen on jo lähtökohtaisesti mahdotonta, sillä mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia alueiden käyttötarpeille ei voida arvioida ilman malminetsinnän toteuttamista. Malminetsinnän avulla toiminnanharjoittajat keräävät tietoa mahdollisen esiintymän muodosta, sijainnista ja ominaisuuksista, joiden selvittäminen on edellytys sille, että kaivoksen teknisiä ratkaisuja ja toteutusvaihtoehtoja olisi mahdollista suunnitella ja tätä kautta arvioida kaivostoiminnan vaikutuksia.

Kaivoslain 47 §:n 4 momentin mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että myös maakuntakaava voi usein olla riittävä. Kaivoslain 47 §:n 4 momentti perusteluineen vaikuttaisi asettavan kunnan hyväksymän asemakaavan ja yleiskaavan, maakuntaliiton hyväksymän maakuntakaavan sekä maankäyttöön liittyvän, kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tekemän selvityksen, toistensa vaihtoehtoisiksi.

2.1.9 Kiinteistön omistajan ja muiden asianosaisten tiedonsaantioikeus

Kaivoslaki sisältää useita kaivosviranomaiselle tai toiminnanharjoittajalle suunnattuja ilmoitus- ja tiedottamisvelvollisuuksia.

Etsintätyöstä vastaava on velvollinen ennen 7 §:ssä tarkoitetun näytteenoton aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus etsintätyön kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun malminetsinnän jälkitoimenpiteet on saatettu loppuun.

Kullanhuuhtojen on ilmoitettava kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava kullanhuuhdonta-alueen lopputarkastuksesta alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle.

Lupaviranomaisen on tiedotettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan ilmoitustaulullaan sekä asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos hakemuksesta on tiedotettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, voidaan asiasta tiedottaa ilmoittamalla siitä sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanottajan voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedotetaan hakemuksesta antamalla siitä tieto yhteisäluelain (758/1989) 26 §:n 4 momentissa tarkoitetulle edustajalle. Jollei tällaista edustajaa ole nimetty, tieto toimitetaan jollekin osakkaalle ja hakemuksesta tiedotetaan lisäksi 1 momentin mukaisesti kuulutuksella sanomalehdessä.

Lupaviranomaisen on annettava kaivosalueenastuslupaa koskevasta hakemuksesta erikseen tieto kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille.

Jos hakemuksesta on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, tiedotetaan hakemuksesta antamalla siitä tieto yhteisäluelain 26 §:n 4 momentissa tarkoitetulle edustajalle. Jollei tällaista edustajaa ole nimetty, tieto toimitetaan jollekin osakkaalle ja hakemuksesta tiedotetaan lisäksi 1 momentin mukaisesti kuulutuksella sanomalehdessä.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös lupapäätöksestä niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet.

Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antamisesta niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos päätöksestä on ilmoitettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 2 momentissa säädetään. Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, riittää, että jäljennös päätöksestä toimitetaan tai tieto sen antamisesta ilmoitetaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita päätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään. Lupaviranomaisen on lisäksi julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai sen julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Lupaviranomaisen on toimitettava kaivosalueenastuslupaa koskevasta päätöksestä jäljennös kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että tieto päätöksestä julkaistaan noudattaen, mitä lupapäätöksestä tiedottamisesta 58 §:n 6 momentissa säädetään.

Malminetsintäluvan, kaivoslupan ja kullanhuuhtontaluvan voimassaolon jatkamista, muuttamista ja peruuttamista sekä kaivosalueenastuslupan voimassaolon jatkamista ja raukeamista koskeva asia on käsiteltävä noudattaen vastaavasti, mitä tässä laissa säädetään asianomaista lupaa koskevasta lupamenettelystä, lupaharkinnasta sekä lupapäätöksestä ja sen voimassaolosta.

Malminetsintäluvan siirron saaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan asiasta kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja kaivoslupan siirron saaja kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistön omistajille.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta.

2.1.10 Luvan siirtäminen

Malminetsintälupaan ja kaivoslupaan liittyvien varallisuus oikeudellisten näkökohtien vuoksi kaivoslain nojalla myönnettyt luvat ovat siirtokelpoisia. Varauspäätöstä ei ole mahdollista siirtää. Lupahakemus on rekisteriteknisesti mahdollista siirtää mutta kaivosviranomainen ei voi antaa asiasta päätöstä. Tähän luvan siirtoa koskevaan perusasetelmaan ei esityksessä ehdoteta muutosta.

Kaivoslain nojalla myönnettyjä lupia ei voi siirtää ilman kaivosviranomaisen lupaa. Siirron hyväksymistä varten luvanhaltijan on haettava luvan siirtoa tekemällä asiasta hakemus kaivosviranomaiselle.

Siirron hyväksymiseen liittyvän sääntelyn lähtökohtana on, että siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset kuin luvanhaltijalta kaivoslain mukaan edellytetään.

Kaivoslain 31 §:ssä säädetään luvan hakemisesta ja hakijoista. Säännöksen mukaan malminetsintä lupaa, kaivos lupaa ja kullanhuuhdontalupaa saa hakea elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu luonnollinen henkilö, joka on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei holhoustoimesta annetun lain (442/1999) nojalla ole rajoitettu sekä oikeushenkilö. Kaivoslain 31 §:ssä säädettyjen edellytysten lisäksi kaivoslain yleisten periaatteiden nojalla (lähinnä kaivoslain 6 §:n 1 momentin 1-3 kohdat) edellyttävät, että toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden käytössä olevaa tarpeellista asiantuntemusta ja muutoin riittäviä edellytyksiä, riittävää selvyyttä toiminnan vaikutuksista sekä vahinkojen ja haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuuksista ja, että toiminnan turvallisuudesta huolehditaan tarpeellisilla toimenpiteillä ja tällöin otetaan huomioon tekniikan kehittyminen.

Uraanin ja toriumin tuottamista koskevan erityissääntelyn vuoksi kyseisiä mineraalien tuottamista koskevan kaivosluvun siirron saajalla tulee lisäksi olla ydinenergialain mukainen lupa kaivostoimintaan, koska ydinenergialain nojalla luvat eivät ole siirrettävissä.

Hakemuksessa on esitettävä siirron kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys siirron saajasta sekä siirron käsittelyn kannalta muut merkitykselliset seikat. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat viranomaisen todistukset, rekisterinotteet ja vastaavat asiakirjat, joilla varmennetaan hakemuksessa esitetyt tiedot ja siirron saajan suostumus.

Kaivosasetuksen 32 §:n mukaan luvan siirtoa koskevana hakemukseen tulee liittää siirronsaajan virkatodistus tai kaupparekisteriote, selvitys siirronsaajan asiantuntemuksesta, teknisestä suoriutuvuudesta ja taloudellisesta kyvystä harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa sekä selvitys siirronsaajan käytössä olevan henkilöstön ammatillisesta pätevyydestä.

Luvan siirtoon liittyvä harkinta on kaivoslaille ominaiseen tapaan oikeusharkintaa eli kaivosviranomaisen on hyväksyttävä luvan siirto, jos siirron saaja täyttää edellä mainitut edellytykset ja viranomaiselle on toimitettu asian ratkaisemin kannalta tarpeelliset selvitykset.

Kaivosviranomainen voi hylätä malminetsintä luvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan hakemuksen 46 §:n 1 momentin 8 kohdassa mainituin perustein sekä kaivosluvun siirtoa koskevan hakemuksen 48 §:n 1 momentissa mainituin perustein. Edellä viitatuissa lainkohdissa on kyse kyseisiin lupiin liittyvistä ehdottomista luvan myöntämisen esteistä. Yhteenvetona voidaan todeta, että kaivosviranomaisen on hylättävä luvan siirtoa koskevan hakemuksen, jos on painavia perusteita epäillä siirron saajan edellytyksiä tai tarkoitusta ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan taikka, kun kyse on kaivosluvasta, huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta. Kaivosviranomainen voi myös hylätä luvan siirtoa koskevan hakemuksen, jos siirron saaja on aikaisemmin olennaisella tavalla laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksia.

Kaivoslain 74 §:ssä säädetään luvan siirtoa koskevan päätöksen antamisesta ja sitä koskevasta tiedottamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan päätöksen antamisessa noudatetaan julkipanomenettelyä mutta voimassa oleva laki noudattaa kumotun kaivoslain voimassa ollessa omaksuttua käytäntöä, jossa siirron saaja oli velvoitettu tiedottamaan asiasta siirron kohteena olevan alueen kiinteistöjen omistajille. Voimassa olevan kaivoslain mukana malminetsintä luvan ja kaivosluvun siirron saaja ovat velvoitettuja ilmoittamaan siirrosta luvassa tarkoitettuun malminetsintä-alueeseen tai kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille.

Kaivosviranomaisen antamaan luvan siirtoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintoprosessilaissa säädetään. Hallintoprosessilain 7 §:n mukaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Hallinto-oikeuden antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kaivosviranomaisen on hyväksyessään luvan siirron arvioitava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava, sekä tehtävä asianomaisiin lupamääräyksiin tarvittavat muutokset.

2.1.11 Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana

Saamelaisilla alkuperäiskansana on perustuslain 17 §:n 3 momentin perusteella oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Säännöksellä turvataan kielellisten oikeuksien ohella muun muassa sellaisten saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvien perinteisten elinkeinojen kuin poronhoidon, kalastuksen ja metsästyksen harjoittamista (HE 309/1993 vp, PeVL 29/2004 vp ja 21/2007 vp). Lisäksi saamelaisilla on perustuslain 121 §:n 4 momentin perusteella saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Säännöstä toteuttaa laki saamelaiskäräjistä. Saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana liittyvän poronhoidon edellytysten turvaamisen kannalta on keskeinen merkitys poronhoitolain 2 §:n 2 momentin kiellolla, jonka mukaan erityisellä poronhoitoalueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.

KP-sopimuksen 27 artiklan mukaan kansallisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa muun ohessa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan. Artiklassa tarkoitettu kulttuuri-käsite kattaa myös saamelaiskulttuuriin olennaisena osana kuuluvan poronhoidon sekä kalastuksen.

KHO:n ratkaisukäytännön (KHO 1999:14) mukaan KP-sopimus, perustuslain 17 §:n 3 momentti ja poronhoitolain 2 §:n 2 momentti on otettava huomioon kaivoslainsäädännön mukaisia viranomaispäätöksiä tehtäessä.

Voimassa olevan kaivoslain 1 §:n nojalla lain tavoitteena on turvata saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana ja yhteensovittaa laki kolttalain tavoitteiden kanssa.

Saamelaiskäräjille ilmoitetaan kaivoslain 12 §:n nojalla etukäteen malminetsintäalueen ja 27 §:n nojalla kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä, 15 §:n nojalla malminetsintäalueen jälkitoimenpiteistä sekä 30 §:n nojalla kullanhuuhdonta-alueen ja 146 §:n nojalla kaivosalueen loppu-tarkastuksesta.

Voimassa olevan kaivoslain 38 §:ssä säädetään asian selvittämisestä saamelaisten kotiseutualueella. Säännöksen nojalla kaivosviranomaisen olisi muun muassa velvollinen yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa selvittämään luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana sekä harkitsemaan haittojen vähentämiseksi estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Säännöstä sovelletaan myös silloin, kun saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella on tarkoitus toteuttaa hanke, jolla on huomattava merkitys saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana.

Voimassa olevan kaivoslain 50 §:ssä on säädetty luvan myöntämiselle ehdoton este, jos luvan mukainen toiminta:

- 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria;
- 2) heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja koltta-alueella;
- 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Pykälä omalta osaltaan turvaa saamelaisten oikeudet perustuslain edellyttämällä tavalla.

Voimassa olevan kaivoslain 51, 52 ja 54 §:n nojalla kaivosviranomaisen on annettava tarpeelliset lupamääräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella ja sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella.

Voimassa olevan kaivoslain 58 §:ssä säädetään, miten lupapäätöksestä tiedotetaan saamelaiskäräjille.

Saamelaiskäräjien vireillepano-oikeudesta säädetään kaivoslain 159 §:ssä ja valitusoikeudesta 165 §:ssä.

Edellä mainittujen säännösten lisäksi saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana turvaavat voimassa olevan kaivoslain yleiset haitankärsijöiden asemaa koskevat säännökset.

Voimassa olevan kaivoslain 12, 15, 27, 30, 38, 50—52, 54, 58, 146, 159 ja 165 §:n säännökset on sovitettu yhteen kolttalain tavoitteiden kanssa.

Voimassa olevan kaivoslain 12, 15, 27, 30, 38, 50—52, 54, 58 ja 146 §:n säännökset on sovitettu yhteen poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa säädetyn, erityistä poronhoitoaluetta koskevan rajoituksen kanssa.

Voimassa olevaa sääntelyä voidaan kokonaisuudessaan pitää riittävänä ottaen huomioon perustuslain 17 §:n 3 momentissa saamelaisille turvattu asema alkuperäiskansana ja KP-sopimuksen 27 artikla.

2.1.12 Poronhoidon huomioiminen kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä

Poronhoitolaissa (848/1990) säädetään poronhoitoalueesta, joka kattaa noin kolmanneksen Suomen pinta-alasta. Poronhoidon harjoittaminen on poronhoitolaissa säädetyn rajoituksin sallittua poronhoitoalueella maan omistus- tai hallinto-oikeudesta riippumatta.

Suomessa poroja voivat omistaa poronhoitoalueella pysyvästi asuvat Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiset sekä paliskunnat. Eri alueiden poronomistajat, eli osakkaat, muodostavat paliskuntia, jotka ovat pinta-aloiltaan ja poromääriltään erikokoisia poronhoitoyksiköitä, jotka vastaavat poronhoidosta omalla alueellaan.

Poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut valtion maat muodostavat erityisesti poronhoitoon tarkoitettua aluetta (jäljempänä *erityinen poronhoitoalue*), jolla maata ei saa käyttää siten, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Kaivoslaissa on pyritty sovittamaan kaivoslain sääntelemä toiminta poronhoidon kanssa ja poronhoitoa koskeva sääntelyn kanssa yhteen, johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Sen lisäksi, että kaivoslain mukaiseen toimintaan sovellettava muun keskeisen lainsäädännön lisäksi poronhoitolakia, sisältää kaivoslaki erityissääntelyä, joilla poronhoitoa elinkeinonaan harjoittavien oikeudet on pyritty erilaisissa lupamenettelyissä huomioimaan ja turvaamaan.

Kaivoslain säännökset poronhoidon huomioon ottamisesta ja paliskuntien erimuotoisesta osallisuudesta kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä koskevat vain poronhoitolain mukaisen poronhoitoalueen pohjoisosaa eli poronhoitolain 2 §:n 2 momentin mukaista erityistä poronhoitoaluetta.

2.2 Suhde muuhun lainsäädäntöön

2.2.1 Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) on ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Lakia sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Lakia sovelletaan myös toimintaan, josta syntyy jätettä, sekä jätteen hyödyntämiseen ja käsittelyyn.

Ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa. Luvanvaraisista toiminnoista säädetään tarkemmin ympäristönsuojeluasetuksessa (169/2000). Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohdan a alakohdan mukaan kaivostoiminta ja koneellinen kullanhuuhtonta edellyttää aina ympäristölupaa. Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohdan b alakohdan mukaan malmin ja mineraalin rikastamolla on oltava ympäristölupa.

Ympäristöluvassa annetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi lupamääräyksiä muun muassa päästöistä, jätteistä ja niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä sekä toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimita, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä. Jos toimintaan sisältyy jätteiden hyödyntämistä tai käsittelyä, on toiminnanharjoittajan asetettava riittävä vakuus asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi.

Kaivostoimintaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa koskevassa ympäristöluvassa annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteistä sekä toimintaa koskevasta jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Kaivannaisjätteen sijoittamiseen käytettävän alueen luvassa on annettava tarpeelliset jätealuetta koskevat määräykset.

Ympäristönsuojelulain 7 §:ssä säädetään maaperän pilaamiskiellosta ja 8 §:ssä pohjaveden pilaamiskiellosta. Näitä ehdottomia kieltoja on suoraan ympäristönsuojelulain nojalla noudatettava myös muussa kaivoslakiin perustuvassa toiminnassa.

2.2.2 Vesilaki

Kaivoskohteiden rakentaminen, kaivos- ja rikastustoiminta sekä kaivosten jälkihoitotoimenpiteet edellyttävät lähes poikkeuksetta myös veden käyttöä, vesistörakentamista, veden johtamista ja kuivatusta, jätevesien käsittelyä sekä pohja- ja pintavesien suojelunäkökohtien huomioon ottamista. Vesi ja vesien käyttö tai veden rajaaminen liittyvät kaivostoiminnassa joko raaka-aineisiin, kuljetusvälineisiin taikka jätteisiin.

Vettä ja vesien käyttöä sekä veden rajaamista koskevat edellytykset otetaan huomioon ympäristönsuojelulain nojalla, kun kyse on pilaantumisesta tai sen riskistä.

Vesitalousasiat ja niihin liittyvät käyttöoikeus- ja korvausasiat käsitellään vesilain mukaan. Malminetsintä voi edellyttää vesilain mukaista lupaa esimerkiksi silloin, jos malminetsinnässä on tarkoitus suorittaa koelouhintaa. Myös koneellinen kullanhuuhtonta voi edellyttää vesilain mukaista lupaa.

Vesilain mukaisen luvan tarve riippuu hankkeen arvioituista vaikutuksista eli siitä, rikkooko hanke vesilaissa asetettuja vesistön sulkemiskieltoa (vesilain 1 luvun 12—14 §) tai muuttamiskieltoa (vesilain 1 luvun 15 §) taikka pohjaveden muuttamiskieltoa (vesilain 1 luvun 18 §). Tyypillisiä vesilain mukaisia toimintoja ovat: louhosalueiden ojitus ja louhosten kuivana pito, pohjaveden ottaminen, veden johtaminen, poikkeukset vesilain 1 luvun pienvesien suojeluun, vesi- ja maa-alueiden kuivatus, veden pinnan nosto tai lasku, vesistöjen säännöstely ja erilaiset vesilain 2 luvun mukaiset rakennushankkeet (esimerkiksi uomien siirrot, putkitukset, sillat, alitukset, pengerrykset, padot).

Vesilain 1 luvun 18 §:ssä säädetty pohjaveden muuttamiskielto tarkoittaa, että ilman vesilain mukaista lupaa ei saa ryhtyä toimenpiteisiin, joista voi aiheutua esimerkiksi pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen antoisuuden olennainen väheneminen tai sen hyväksikäyttömahdollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen. Vesilain mukainen lupa pohjaveden muuttamiskiellostä poikkeamiseen voidaan tarvita, jos suunniteltu kaivoshanke kohdistuu pohjaveden pinnan alapuolelle, pohjavedenottamon suoja-alueelle tai laaja-alaisesti pohjavesialueelle.

Koska koneellinen kullanhuuhtonta ja kaivostoiminta voivat edellyttää sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaista lupaa, voidaan lupa-asiat käsitellä yhdessä ja ratkaista samalla päätöksellä.

2.2.3 Laki eräistä naapuruussuhteista

Kaivostoiminta saattaa aiheuttaa sellaista rasitusta naapurikiinteistölle, josta säädetään eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa. Lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaan ympäristölupa vaaditaan toimintaan, josta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

2.2.4 Luonnonsuojelulaki

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) on ollut voimassa vuodesta 1997 alkaen. Lain päätavoite on luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen. Luonnonsuojelulailla turvataan Suomen luontoa ennen kaikkea rauhoittamalla luonnonsuojelualueita sekä suojelemalla luontotyyppejä ja eliölajeja. Lain avulla pyritään turvaamaan Suomen lajien ja luontotyyppien elinvoimaisuus, eli säättämään niiden suotuista suojelun taso.

Luonnonsuojelulailla säädetään luonnonsuojelualueista ja niiden perustamisedellytyksistä. Luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita ovat kansallispuistot, luonnonpuistot ja

muut luonnonsuojelualueet. Lisäksi luonnonsuojelulaki sisältää Natura 2000 –verkostoa koskevat erityissäännökset.

Luonnonsuojelulain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella kaivoskivennäisten ottaminen tai maa- tai kallioperän vahingoittaminen on kielletty kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa. Geologisten tutkimusten ja malmien etsiminen edellä viitatuilla alueilla on sallittua ainoastaan alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen luvalla.

Geologisten tutkimusten ja malminetsinnän sallittavuus aikaisemman luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustetuilla luonnonsuojelualueilla riippuu alueen rauhoitusmääräyksistä. Kaivosmineraalien hyödyntäminen on kielletty useimmilla aikaisemman luonnonsuojelulain nojalla muodostetuilla suojelualueilla.

Muuhun valtion omistamalla alueella sijaitsevaan luonnonsuojelualueeseen sovelletaan, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään kansallis- ja luonnonpuistosta.

Yksityiselle kuuluvalla alueella voidaan luonnonsuojelulain nojalla perustaa luonnonsuojelualue. Määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja hoidosta annetaan luonnonsuojelualueen perustamispäätöksessä. Luonnonsuojelulain 24 §:n 4 momentin nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueesta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelulain 10 luvun Natura 2000 -verkostoa koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkeen toimintaan, joka tapahtuu Natura 2000 -verkoston alueella tai jonka vaikutukset voivat ulottua Natura 2000 -verkoston alueelle. Luonnonsuojelulain 65 §:ssä säädettyä arviointivaatimusta ja lausuntomenettelyä sovelletaan sellaisiin hankkeisiin, jotka joko yksistään tai tarkasteluna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentävät niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkkoon. Jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa, että hanke merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkkoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, ei viranomainen saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen.

Luonnonsuojelulakia ja siihen perustuvaa suojelua on noudatettava kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa ja muussa toiminnassa, josta on yksilöity viittaussäännös lain 3 §:ssä. Pykälän mukaan lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa on noudatettava muun muassa luonnonsuojelulakia (1096/1996). Tämän osalta on huomattava, että viittaussäännöksen nojalla luonnonsuojelulain velvoitteet koskevat paitsi viranomaisia myös toiminnanharjoittajia. Säännös vastaa aineelliselta sisällöltään ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momenttia, vesilain 1 luvun 2 §:n 2 momenttia sekä maa-ainelain 1 §:n 2 momenttia.

Luonnonsuojelualueella on noudatettava, mitä erikseen on säädetty tai määrätty eikä kaivoslain nojalla annetulla päätöksellä ole mahdollista toisin määrätä. Myöskään kaivoslain mukaiset lupaviranomaiset eivät ole toimivaltaisia viranomaisia luonnonsuojelulain mukaisissa asioissa, jolloin kaivoslain mukaiset lupaviranomaiset eivät voi tehdä päätöksiä luonnonsuojelulain nojalla. Sen sijaan kaivoslain mukaisten lupaviranomaisten on päätöksenteossa huomioitava luonnonsuojelulain säännökset ja tarvittaessa antaa yksilöityjä lupamääräyksiä sen varmistamiseksi, ettei kaivoslain mukaisessa toiminnassa aiheudu kaivoslaista tai muusta laista, kuten luonnonsuojelulaista, johtuvaa kiellettyä seurausta. Luontotyyppien ja eliölajien suojelun osalta kaivoslain mukaisiin lupapäätöksiin liitetään toimenpiteitä rajaavia lupaehtoja tai ajallisia rajoituksia.

Kaivoslain 168 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Pykälän mukaan malminetsintälupaan tai kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei esimerkiksi malminetsintää saa malminetsintäalueella aloittaa, joka sijaitsee luonnonsuojelulaissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella, ennen kuin luonnonsuojelulain mukainen lupa on lainvoimainen.

2.2.5 Erämaalaki

Erämaalaisissa (62/1991) säädetään laissa perustetuista erämaa-alueista sekä erämaa-alueiden säilyttämisestä ja käytöstä. Erämaalaille perustettuja erämaa-alueita on 12, jotka ovat Metsähallituksen hoidossa. Erämaa-alueet eivät ole varsinaisia luonnonsuojelualueita, mutta kuuluvat Suomen Natura 2000 -verkostoon.

Erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteiden säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja edellytysten kehittämiseksi. Erämaat toimivat merkittävänä virkistyskäytön kohteina ja niiden avulla ylläpidetään eränkäyntiperinteitä ja -kulttuuria. Toimintaa erämaissa ohjataan Metsähallituksen yhdessä alueen toimijoiden kanssa laatimilla, ympäristöministeriön vahvistamilla hoito- ja käyttösuunnitelmillä.

Erämaalain 2 §:n mukaan erämaa-alueiden säilyttämisessä ja käytössä on noudatettava, mitä erämaalaisissa säädetään. Tämän lisäksi on alueiden säilyttämisessä ja käytössä noudatettava, mitä muualla laissa säädetään. Lupa-asiaa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on myös noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Erämaalain 4 §:n mukaan erämaa-alueet ovat valtion omistamia maa-alueita eikä alueeseen kohdistuvaa käyttöoikeutta saa luovuttaa eikä antaa vuokralle ilman valtioneuvoston lupaa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita käyttöoikeuden luovuttamiseen porotalouden, kalastuksen, metsästyksen tai keräilyn tarpeisiin 7 §:ssä mainitun hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti eikä alueen luovuttamiseen sellaista hanketta varten, joka on tarpeen puolustusvalmiuden tai rajavartiolaitoksen toiminnan kannalta.

Erämaalain 6 §:n mukaan kaivoslain mukaista kaivoslupaa ei saa myöntää erämaa-alueelle, ellei valtioneuvosto ole antanut siihen lupaa. Sen sijaan erämaalaki ei rajoita malminetsintälupaan perustuvaa malminetsintää erämaa-alueella mutta alueiden käyttöön vaikuttaa kuitenkin se, että erämaa-alueet kuuluvat pääosin Natura 2000 -verkostoon.

2.2.6 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) säädetään hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä YVA-menettely) selvitetään ja arvioidaan vuorovaikutteisesti ympäristöön merkittävästi vaikuttavien hankkeiden ympäristövaikutukset päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on mer-

kittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on lueteltu lain liitteessä 1, jonka mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan kaivosmineraalien louhintaan, paikalla tapahtuvaan rikastamiseen ja käsittelyyn, kun kaivoksen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään 550 000 tonnia vuodessa. YVA-menettelyä sovelletaan aina myös asbestin ja uraanin louhintaan sekä niiden rikastamiseen ja käsittelyyn lukuun ottamatta koelouhintaa, koerikastamista ja muuta vastaavaa käsittelyä (2 kohdan c ja d alakohta).

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tällöin päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta edellä mainitun kaltaiseen yksittäistapaukseen tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 25 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän sekä valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät 29 §:ssä tarkoitetut kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat.

viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä, ennen kuin se on saanut käyttöönsä ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon. Lain 26 §:n mukaan lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat ja 29 §:n mukaiset kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja mahdolliset valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät 29 §:ssä tarkoitetut kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat on otettu huomioon.

Kaivoslain 34 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Pykälän 3 momentin 2 kohdan mukaan lupahakemukseen on liitettävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä.

Lain 56 §:n 2 momentin mukaan, jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, päätökseen on sisällytettävä yhteysviranomaisen tekemä perusteltu päätelmä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja mahdolliset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 §:ssä tarkoitetut, valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät kansainvälistä kuulemistä koskevat asiakirjat on otettu huomioon.

2.2.7 Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta

1.9.2020 astui voimaan laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta. Lain tavoitteena olisi sovittaa yhteen ja jouduttaa eräiden ympäristöön vaikuttavien hankkeiden lupamenettelyjen käsittelyä.

Lakia sovelletaan ympäristönsuojelulain, vesilain, maa-aineslain, kaivoslain, luonnonsuojelulain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain mukaisten lupa-asioiden käsittelyyn. Edellytyksenä lupa-asioiden käsittelyn yhteensovittamiselle on, että hankkeelle haetaan joko ympäristönsuojelulain mukaista ym-

päristölupaa, vesilain mukaista lupaa tai maa-aineslain mukaista lupaa aineiden ottamiseen. Ainakin yhden mainituista luvista tulisi olla mukana yhteen sovitettavassa lupakokonaisuudessa. Yhteensovittaminen voisi tulla sovellettavaksi, jos pääluvan lisäksi hankkeelle haetaan ainakin yhtä 1 momentin 1—4 kohdassa mainittua lupaa. Tällaisia lupia ovat luonnonsuojelulain 31 §:n, 48 §:n sekä 49 §:n 3 momentin mukainen lupa poikkeamiseen laji- tai luontotyyppisuojelesta, maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukainen rakennuslupa, 126 §:n mukainen toimenpide- lupa, 127 §:n mukainen rakennuksen purkamislupa tai 128 §:n mukainen maisematyölupa, kaivoslain 9 §:n mukainen malminetsintälupa, 16 §:n mukainen kaivoslupa tai 22 §:n mukainen kullanhuhdontalupa taikka vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 23 §:n mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin tai 58 §:n mukainen lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

Lupamenettelyjen yhteensovittamisen lähtökohtana on vapaaehtoisuus eikä lupa-asioita käsitellä yhdessä muuta kuin hakijan hakemuksesta.

2.2.8 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaki sisältää kaavoitusta, rakentamista ja siihen liittyviä lupia koskevat perussäännökset.

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että ne luovat edellytykset hyvälle elinympäristölle, edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys, turvata kansalaisille osallistumismahdollisuus asioiden valmistelussa ja turvata suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus ja avoin tiedottaminen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus sisältävät säännöksiä muun muassa kaavoituksesta ja rakentamisesta, joilla luodaan muun muassa edellytykset kaivostoiminnan maankäytölle. Kaavoituksesta johtuvat alueiden käyttöön liittyvät tavoitteet voivat myös asettaa esteitä kaivoslain mukaiselle toiminnalle.

2.2.9 Maastoliikennelaki

Maastoliikennelain (1710/1995) tarkoituksena on sen 1 §:n mukaisesti ehkäistä haittoja, joita luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka yksityiselle edulle aiheutuu moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureitillä, sekä edistää liikenneturvallisuutta.

Maastoliikennelain 4 §:n mukaan moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikkua eikä sitä saa pysäyttää tai pysäköidä maastossa maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

Pykälän mukaan lupaa ei kuitenkaan tarvita kaivoslaissa tarkoitettulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta eikä kaivoksen apualueella asianomaisessa malminetsintäluvassa tai kaivosluvassa tarkoitettun toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen.

Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kaivoslain 7 §:n mukaista etsintätyötä tehtäessä toimintaa harjoittavalla ei ole oikeutta liikkua moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastossa ilman maan omistajan tai haltijan lupaa.

3 Tavoitteet

3.1 Hallitusohjelmakirjaukset ja niiden toimeenpano

Esityksen tavoitteena on uudistaa kaivoslakia siten, että kaivosten ympäristönsuojelua parannetaan.

Esityksen tavoitteen saavuttamiseksi esityksellä toimeenpannaan hallitusohjelmassa tunnistettuja keinoja kaivoslainsäädännön uudistamiseksi siten, että hallitusohjelmaan kirjatut kaivoslainsäädännön uudistuksen lähtökohdat, *ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen*, huomioidaan.

Esityksessä on edellä esitettyjen keinojen toimeenpanemisen osalta arvioitu erilaisia toteutusvaihtoehtoja edellä lueteltuihin lähtökohtiin nähden ja valittu parhaiten edellä mainitut lähtökohdat sekä hallitusohjelman keinot yhteen sovittava vaihtoehto. Toteutusvaihtoehtoja on käsitelty tarkemmin kohdassa [x].

Kaivostoimintaan liittyvän sääntelyn ja sen uudistamista koskevien tavoitteiden osalta hallituksen esityksessä on huomioitu, että kaivostoimintaa ja etenkin kaivosten ympäristöllisiä kysymyksiä säännellään kaivoslain lisäksi useiden muiden ympäristösäädösten, kuten ympäristönsuojelulain, vesilain, luonnonsuojelulain, maankäyttö- ja rakennuslain, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain kautta.

Useasti ympäristöllisiä kysymyksiä koskevat aineelliset säännökset kaivostoiminnan osalta hajautuvat toimintaan soveltuvien säädösten kesken eikä lakien systematiikasta johtuen tietystä kysymyksestä ole tarkoituksenmukaisinta säätää kaivoslailla vaan pikemminkin kyseessä olevaa kysymystä laajemmin säätävällä lailla.

Kaivosten ympäristönsuojelun parantamista koskevan hallitusohjelman tavoitteen saavuttamiseksi hallitusohjelmassa on lueteltu seuraavat keinot:

- Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.
- Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.
- Otetaan merkittävässä kaivoshankkeissa nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla alkuperäiskansojen oikeudet huomioon.
- Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista.
- Otetaan huomioon suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään.
- Kehitetään vakuussääntelyä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa.

- Lainsäädännön piiriin otetaan myös merenpohjan mineraaleihin kohdistuva kaivostoiminta.
- Selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla.

Edellä lueteltujen hallitusohjelmassa tunnistettujen kaivoslainsäädännön uudistamiseen tähtäävien keinojen toimeenpaneminen edellyttää kaivoslain lisäksi myös muun kaivostoimintaan soveltuvan lainsäädännön uudistamista. Nyt käsillä oleva hallituksen esitys on siten yksi osa kaivoslainsäädännön uudistamista koskevaa kokonaisuutta.

Edellä kuvatut hallitusohjelmakirjaukset on huomioitu tai toimeenpantu tässä esityksessä alla esitetyin tavoin:

Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevaa maankäytön selvittämistä koskevaa edellytystä muutetaan siten, että kaivostoiminnan tulisi jatkossa perustua aina oikeusvaikutteiseen asema- tai yleiskaavaan.

Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.

Hallitusohjelma kirjaukseen liittyy myös hallitusohjelman liitteen 6 pöytäkirjamerkintä, jonka mukaan maanomistajan suostumus tulee säätää malminetsintäluvan voimassa olon jatkamisen edellytykseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että malminetsintäluvan voimassa olon jatkamisen edellytyksenä olisi maanomistajan suostumus. Ehdotuksen tarkoituksena on parantaa malminetsintäalueen maanomistajien asemaa.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia lupamääräyksiä koskevaan sääntelyyn sekä kaivosluvan myöntämisen esteisiin, joiden tarkoituksena on parantaa kaivoksen vaikutusalueen maanomistajien asemaa.

Esityksessä ehdotetaan yleisölle avointen tilaisuuksien järjestämistä vuosittain kullanhuhdonta-, malminetsintä- sekä kaivoslupien osalta. Tilaisuuksien tarkoituksena on lisätä toiminnan vaikutusalueen maanomistajien tiedonsaantioikeutta sekä mahdollistaa avoin vuorovaikutus vaikutusalueen maanomistajien ja muiden toiminnan vaikutuspiirissä olevien tahojen sekä toiminnanharjoittajien välistä vuorovaikutusta.

Esityksessä ehdotetaan, että kaivosviranomaisen olisi osana kaivoslupahakemuksen käsittelyä järjestettävä yleisölle avoin tilaisuus, jonka tarkoituksena olisi lisätä hakemuksen kohteena olevan kaivostoiminnan vaikutusalueen maanomistajien tiedonsaantioikeutta sekä mahdollistaa avoin vuorovaikutus vaikutusalueen maanomistajien ja muiden toiminnan vaikutuspiirissä olevien tahojen, hakija ja kaivosviranomaisen välistä vuorovaikutusta.

Esityksen valmistelussa on huomioitu hallituksen esitys [x], jonka tavoitteena on parantaa kaivoslain mukaista tiedottamista.

Otetaan merkittävässä kaivoshankkeissa nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla alkupe- räiskansojen oikeudet huomioon.

[Neuvottelut saamelaiskäräjien kanssa ovat toistaiseksi kesken]

Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista ja otetaan huomioon suunnitelun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin uusi säännös koskien hakijan neuvontaa. Säännös mahdollistaa ennakkoneuvotteluun verrattavissa olevan menettelyn, jossa kaivosviranomaisen voisi esimerkiksi kaivoslupahakemuksen käsittelyn yhteydessä järjestää tapaamisen, johon kutsuttaisi hakijan lisäksi muut hankkeeseen liittyvät toimivaltaiset viranomaiset.

Kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamisen parantamista koskevan hallitusohjelmakirjauksen osalta työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö ovat tunnustaneet, että 1.9.2020 voimaan tullut laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta parantaa lupien yhteensovittamista eikä syvempää yhteensovittamista ole tarkoituksenmukaista toteuttaa ennen kuin edellä viitatus lain mukaisesta vapaaehtoisesti lupien yhteiskäsittelystä on saatu käytännön kokemuksen kautta enemmän tietoa ja ennen kuin yhteiskäsittelyn edellyttämät tietotekniset ratkaisut on asianmukaisesti selvitetty.

Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään.

Muun muassa kaivosten ympäristövaikutusten arviointia säännellään ympäristövaikutusten arvioinnista annetulla lailla. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia kyseiseen lakiin.

Valmistelussa on huomioitu Terrafame Oy:n uraanin talteenottoa koskevassa päätöksessä ollut valtioneuvoston lausuma, joka edellyttää, että kaivoslain uudistamisen yhteydessä hallitus valmistelee säännösehdotuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että jatkossa lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit, kuten uraani, luvitetaan yhdellä kertaa. Esityksessä ehdotetaan, että toiminnanharjoittajan tulee osallttaa varmistaa, että kaikissa kaivostoiminnan vaiheissa hyödynnetään kaikki alueen tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat teknistaloudellisesti hyödynnettävissä ja järjestetään myös muiden kaivosmineraalien hallinta asianmukaisesti.

Kehitetään vakuussäätelyä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa.

Esityksessä ehdotetaan kaivoslain mukaisen vakuussäätelyn kehittämistä siten, että vakuuden piirissä olevat velvollisuudet ja toimenpiteet sekä vakuusharkinnassa huomioon otettavat seikat olisi nykyistä yksityiskohtaisemmin säännelty joko kaivoslain vakuuksia koskevilla säännöksissä tai kaivoslain nojalla annettavassa asetuksessa. Esityksessä ehdotetaan lisäksi asetuksen-antovaltuutusten lisäämistä lupapäätöksiä koskeviin säännöksiin, jotta valtioneuvoston olisi mahdollista antaa täsmentäviä säännöksiä lupapäätösten sisällöstä koskien erityisesti kaivoslain nojalla määrättäviä vakuuksia. Esityksessä ehdotetaan lisäksi kaivoslain mukaisen vakuuden kattavuuden laajentamista.

Lainsäädännön piiriin otetaan myös merenpohjan mineraaleihin kohdistuva kaivostoiminta.

Merenpohjan mineraaleja koskevan kirjauksen osalta uudistamishankkeen käynnistyessä on arvioitu, että merenpohjan mineraaleja koskeva sääntely on muusta kaivostoiminnasta erillinen itsenäinen sääntelykokonaisuus ja kyseisiin merenpohjan mineraaleihin kohdistuva kaivostoiminta selvitetään oma hankkeena. Voimassa oleva sääntely merenpohjan mineraaleista löytyy Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa, jonka mukaan valtioneuvosto voi antaa hakemuk-

sesta suostumuksen hyödyntää talousvyöhykkeellä olevan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvaroja sekä tehdä tällaiseen hyödyntämiseen tähtäävää tutkimusta tai suorittaa talousvyöhykkeellä muuta toimintaa, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen (*hyödyntämisoikeus*).

Työ- ja elinkeinoministeriön tiedossa ei ole hankkeita, joka tähtäisi merenpohjan mineraalien hyödyntämiseen. Valmistelussa on huomioitu, että työ- ja elinkeinoministeriö selvittää merenpohjan mineraaleihin kohdistuvaa sääntelyä ja mahdolliset säännösmuutostarpeet arvioidaan erillisenä hankkeena. Nyt käsillä olevassa esityksessä ei siten ehdoteta muutoksia voimassa olevaan sääntelyyn merenpohjan mineraalien hyödyntämisestä.

Selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla.

Eduskunta on 15.10.2020 antanut vastauksen Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen. Vastaukseen sisältyy lausuma, joka edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslainsäädännön uudistamisessa talousvaliokunnan mietinnössään aloitteesta esiintuomat näkökohdat ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen. Mietinnön mukaan käynnissä olevan luonnonsuojelulainsäädännön uudistamishankkeen yhteydessä tulee arvioida luonnonsuojelulain suhdetta kaivostoimintaan ja ottaa tässä yhteydessä huomioon kansalaisaloitteessa esiin tuodut näkökohdat, arvioida ehdotusten tarkoituksenmukaisuutta ja esittää tarkoituksenmukaisimpia ratkaisuja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Luonnonsuojelulain uudistamishankkeen yhteydessä tehtävä arvio luonnonsuojelulain suhteesta kaivostoimintaan voi edellyttää muutoksia myös kaivoslakiin, joiden tekeminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa samanaikaisesti luonnonsuojelulain uudistamisen kanssa.

3.2 Eduskunnan vastaus Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen

Eduskunta on 15.10.2020 antanut vastauksen Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen. Vastaus sisältää viisi lausumaa:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslainsäädännön uudistamisessa talousvaliokunnan mietinnössään aloitteesta esiin tuomat näkökohdat ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi kaivosmineraalien luonteen ainutkertaisina luonnonvaroina, joiden hyödyntämisestä yhteiskunnan tulee saada kohtuullinen korvaus ja edellyttää hallitusohjelman mukaisen kaivosverotuksen ripeää ja huolellista toteutusta niin, että eduskunnalle jää riittävästi aikaa toteuttaa kaivosverotusta koskevat lainsäädäntöuudistukset kuluvalle hallituskaudella.
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus resursoi laadukkaan lupavalmistelun takaamiseksi kaivosten luvitusta käsittelevät viranomaiset riittävästi ja huolehtii valmisteluun liittyvän tiedon avoimuudesta.
4. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kaivostoimintaa ohjaavalla lainsäädännöllä nykyistä selkeämmin muille elinkeinoille ja asumiselle tärkeiden tai luontoarvoiltaan korvaamattomien alueiden suojelun sekä varmistaa korvauskäytäntöjen oikeudenmukaisuuden haittojen kärsijöille.
5. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslain uudistuksen valmisteluajataulussa CETA-sopimuksen vaikutukset valmistelulle asetettuihin tavoitteisiin.

Edellä luetelluista eduskunnan vastaukseen sisältyneet lausumat on huomioitu esityksessä. Valmistelussa on lisäksi huomioitu talousvaliokunnan mietinnössä esille tuotu kanta, jonka mukaan kansalaisaloitteen tavoitteiden toteuttaminen ei edellytä valtauseriaatteesta luopumista.

Lausuman 2 osalta valmistelussa on huomioitu, että verotukseen liittyvät asiat kuuluvat valtiovarainministeriön toimialaan eikä esitys siten sisällä mahdollista kaivosveroa koskevaa ehdotusta. Kaivosveroa koskevan selvityksen osalta valmistelussa on huomioitu, että kaivosveron käyttöönottoa koskeva selvitys toteutetaan valtiovarainministeriön hankkeena, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2021 aikana.

Lausuman 3 osalta valmistelussa on huomioitu, että viranomaisten resursointia koskevat kysymykset ratkaistaan erikseen valtioneuvostossa ja eduskunnassa.

Lausuman 4 osalta valmistelussa on huomioitu talousvaliokunnan mietinnössä tunnistettu kansalaisaloitteeseen sisältynyt tavoite rajata kaivostoiminnan ulkopuolelle arvokkaat luontoalueet. Mietinnön mukaan käynnissä olevan luonnonsuojelulainsäädännön uudistamishankkeen yhteydessä tulee arvioida luonnonsuojelulain suhdetta kaivostoimintaan ja ottaa tässä yhteydessä huomioon kansalaisaloitteessa esiin tuodut näkökohdat, arvioida ehdotusten tarkoituksenmukaisuutta ja esittää tarkoituksenmukaisimpia ratkaisuja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lausuman 5 osalta valmistelussa on huomioitu Suomea sitovat kauppasopimukset ja niihin sisältyvät investointisuojausmekanismi sekä erilliset investointisuojausta koskevat sopimukset.

Lausunnon 1 osalta valmistelussa on huomioitu seuraavat talousvaliokunnan mietinnössä esille tuodut näkökohdat:

Lupien siirtoa koskevan sääntelyn tarkistaminen

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 4.1.12.

Louhintamaksun ohjausvaikutuksen selvittäminen

Valmistelussa on huomioitu talousvaliokunnan mietinnössä esitetty näkökulma, että louhinta-korvauksen ohjausvaikutusta selvitetään osana kaivosveroa koskevaa selvitystä.

Vakuussääntelyn kehittäminen

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 4.1.8.

Intressivertailun käyttöönoton selvittäminen

Talousvaliokunta on mietinnössään pitänyt perusteltuna, että intressivertailun käyttöönottoa selvitetään kaivoslain uudistamisen yhteydessä. Valiokunta on korostanut tältä osin erityisesti ympäristövaikutusten ja muiden elinkeinojen näkökulmien huomioon ottamista.

Talousvaliokunnan mietinnössä viitatus intressivertailun käyttöönotto olisi merkittävä muutos kaivoslain mukaiseen lupaharkintaan. Intressivertailun käyttöönoton selvittäminen on aloitettu työ- ja elinkeinoministeriössä syksyllä 2020. Selvitys ja siihen liittyvä lainsäädännön muutostarpeiden arviointi valmistuu vuoden 2021 aikana eikä intressivertailua koskevaa muutosta siten ole mahdollista käsitellä tässä esityksessä tarkemmin. Kaivoslain mukaiseen lupaharkintaan

tehtävät mahdolliset muutokset tuodaan tarvittaessa eduskuntaan erillisenä hallituksen esityksenä.

Teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoisten mineraalien samanaikainen luvittaminen

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 4.1.13.

Lupien yhteensovittaminen

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 5.1.1.

Maanomistajan suostumus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 4.1.6.

Oikeusvaikutteisen kaava kaivostoiminnan edellytykseksi

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtaan 4.1.11.

Saamelaisten oikeuksia koskevien säännösten täsmentämistarpeiden selvittäminen

[Neuvottelut saamelaiskäräjien kanssa ovat kesken.]

Poikkeustilanteiden ja kaivoksen osittaisen sulkemisen huomioiminen

Tämän esille tuodun näkökohdan osalta viitataan esityksen kohtiin 4.1.7, 4.1.8 ja 4.1.19

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Lain tarkoituksen täsmentäminen

Kaivoslain tavoitesäännöstä ehdotetaan uudelleenmuotoiltavaksi siten, että lain tarkoitus kävisi siitä nykyistä paremmin ilmi.

Lisäksi tavoitesäännöstä ehdotetaan ajantasaistettavaksi siten, että lain tarkoituksen toteuttamiseksi tulisi ottaa erityisesti huomioon kaivostoiminnan harjoittamisen edellytysten, kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusaseman ja toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön lisäksi luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen säästävän käytön asemesta niiden kestävä käyttö.

4.1.2 Etsintätyötä koskevan sääntelyn täsmentäminen

Kaivoslain nojalla jokaisella on toisenkin alueella oikeus tehdä kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä. Etsintätyölle on kaivoslaissa asetettu kuitenkin tiettyjä alueellisia rajoituksia kuten hautausmaat ja asumiseen tarkoitettut rakennukset ja niiden pihapiirit.

Kaivoslain uudistamista koskevan valmistelun yhteydessä on havaittu, että säännöksessä vii-
tattu puutarhatalouden käytössä oleva alue on vaikeasti määriteltävissä. Esityksessä ehdotetaan,
että epäselvänä koettua lainkohtaa selvennetään.

4.1.3 Tiedonsaantioikeuden parantaminen

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön välitön kuulemismenettely kaivoslupaa koskevan
lupahakemuksen osalta.

Malminetsintäluvan haltijan olisi järjestettävä vuosittain yleisölle avoin tilaisuus, jossa käytäisi
läpi vuoden aikana suoritettut tutkimustoimenpiteet, pääasialliset tutkimustulokset sekä seura-
van vuoden tutkimustoimet. Kaivosviranomaisen olisi järjestettävä vastaava tilaisuus vuosittain
kullanhuuhdonnan osalta, joka käsittäisi koko kullanhuuhdontatoiminnan.

4.1.4 Kiinteistön omistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän valvonta

Esityksessä ehdotetaan, että maanomistajan suostumuksella tehtävästä malminetsinnästä olisi
aina ennen malminetsinnän aloittamista ilmoitettava kirjallisesti kaivosviranomaiselle.

Ilmoitus vahvistaisi kaivosviranomaisen mahdollisuuksia toteuttaa ennakoivalvontaa kiinteis-
tön omistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän osalta ja antaisi kaivosviranomai-
selle nykyistä paremmat mahdollisuudet arvioida sitä, tulisiko malminetsinnästä vastaavan ha-
kea malminetsinnän toteuttamista varten kaivoslain 9 §:n mukaisesti malminetsintälupaa.

4.1.5 Varaussäntelyn muuttaminen

Esityksessä ehdotetaan useita varaussäntelyyn kohdistuvia muutoksia, joiden tavoitteena on
lyhentää varauspäätösten keskimääräistä voimassaoloaikaa sekä parantaa muun muassa maan-
omistajien asemaa esityksessä ehdotetun varausaluetta koskevan estesäntelyn tarkistamisen
kautta sekä sääntelemällä tarkemmin varauspäätöksen sisällöstä.

Varausaluetta koskevan estesäntelyn osalta esityksessä ehdotetaan, että varausalue ei saisi si-
jaita kaivoslain 7 §:m 2 momentissa tai 9 §:n 4 momentissa tarkoitetuilla alueilla.

Esityksessä ehdotetaan varauspäätöksen voimassaoloajan lyhentämistä kahdestakymmenes-
tänestä kuukaudesta kahteentoista kuukauteen. Erityisistä syistä varauspäätös voisi olla voi-
massa kaksikymmentäneljä kuukautta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin uusi varauspäätöksen sisältöä täsmentävä py-
kälä, joka edellyttäisi kaivosviranomaista osaltaan varmistamaan, että edellä viitatu lain 7 §:n
2 momentissa ja 9 §:n 4 momentissa tarkoitettut alueet rajataan vahvistetun varausalueen ulko-
puolelle. Varauspäätöksessä olisi selostettava varauksen tarkoitus ja vaikutukset ja perusteltava
päätös mukaan lukien varaukselle myönnetty voimassaoloaika.

4.1.6 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytysten tarkistaminen

Tutkimussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutus

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksiin ehdotetaan muutoksia, joiden ta-
voitteena on parantaa alueen maanomistajien asemaa turvaten kuitenkin malminetsinnän edel-
lytykset tulevaisuudessa ja varmistaa siten kaivosten toimintaedellytykset.

Voimassa oleva malminetsinnän voimassaolon jatkamista koskeva sääntely edellyttää muun ohella sitä, että malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykseksi se, että luvanhaltija on toteuttanut, olennaisilta osin, lupaan perustuvassa lupahakemuksessa selostetun tutkimussuunnitelman mukaiset tutkimustoimenpiteet.

Kiinteistön omistajan suostumus

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksiä koskevaa säännöstä siten, että malminetsintäalueen maanomistajien suostumus olisi edellytys malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi silloin, kun malminetsintälupa on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta.

Esityksessä tarkoitettu malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva edellytys täyttyisi, kun suostumuksen olisivat antaneet ne alueen hallinnasta vastaavat viranomaiset tai laitokset tai kiinteistöjen omistajat, jotka omistavat vähintään yhden kolmasosan malminetsintäalueen kokonaispinta-alan käsittävistä kiinteistöistä.

Esityksen mukaan valtioneuvosto voisi hakemuksesta jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa, mikäli riittävänä pidettävää suostumusta luvan voimassaolon jatkamiseksi ei olisi mahdollista saada ja mikäli toiminnanharjoittaja osoittaisi hankkeen olevan yleisen tarpeen vaatima ja täytävän muuten malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset.

Toimintaan soveltuvan lainsäädännön noudattaminen

Kaivoslain mukaista toimintaa säännellään kaivoslain ohella myös muiden lakien kuten ympäristönsuojelulain ja luonnonsuojelulain nojalla. Malminetsintäluvan jatkamista koskevassa harkinnassa ei kuitenkaan oteta huomioon muun toimintaan sovellettavan lainsäädännön noudattamista. Esityksessä ehdotetaan, että kaivoslain mukaisessa jakautuneen lainsäädännön järjestelmässä luvan voimassaolon jatkamista koskevassa harkinnassa huomioidaan myös muun toimintaan sovellettavan lainsäädännön noudattaminen.

Vastaavaa muutosta ehdotetaan myös malminetsintäluvan myöntämisen esteistä koskevaan kaivoslain 46 §:ään, kaivosluvan myöntämisen esteitä koskevaan kaivoslain 48 §:ään sekä luvan siirtoa koskevaan 73 §:ään.

4.1.7 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen poikkeustilanteessa

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi malminetsintäluvan voimassaoloa koskevaan pykälään säännös, jonka mukaan kaivosviranomainen voisi toiminnanharjoittajan hakemuksesta jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa, mikäli malminetsintä on luvan voimassa ollessa täytynyt ylivoimaisen esteen takia tai muista toiminnanharjoittajasta johtumattomista erityisistä syistä keskeyttää.

4.1.8 Vakuussääntelyn kehittäminen

Esityksessä ehdotetaan kaivoslain mukaisen vakuussääntelyn kehittämistä siten, että kaivoslain mukainen vakuusjärjestelmä yhdessä ympäristönsuojelulain mukaisen vakuusjärjestelmän kanssa muodostaisi mahdollisimman yhtenäisen kokonaisuuden.

Esityksessä ehdotetaan täsmennyksiä niin kaivostoimintaa koskevan vakuuden kattavuuteen kuin lupapäätösten sisältöön, joilla varmistettaisiin määrätyn vakuuden riittävyys ja parannettaisiin

lupapäätöksissä annettujen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä sekä vakuutta koskevien lupamääräysten ja niiden perusteiden ymmärrettävyyttä.

Lupapäätöksen sisältö

Kullanhuuhdonta-, malminetsintä- ja kaivosluvista annettavia lupamääräyksiä koskevien säännösten mukaan luvissa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun muassa jälkitoimenpiteistä ja lopettamiseen liittyvästä vakuudesta. Säännökset itsessään voidaan katsoa jo sellaisenaan mahdollistavan riittävän selkeiden ja kattavien lupamääräysten antamisen, jolloin annettavista lupamääräyksistä on asianmukaisempaa säätää tarkemmin kaivoslain nojalla annetussa kaivostoimintaa koskevassa asetuksessa. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi edellä viitattuihin pykäliin asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisälön täsmentämistä varten.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 56 §:ään uusi 3 momentti, joka edellyttäisi liitekartan liittämistä kaivoslupaa koskevaan päätökseen. Liitekartta helpottaisi kaivosvakuuden kattavuuden arvioinnissa niin viranomaisia, toiminnanharjoittajia kuin muita asianosaisia. Momentti sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, joka mahdollistaisi tarkempien liitekarttaa koskevien säännösten antamisen valtioneuvoston asetuksella.

Vakuuden asettamista koskevat poikkeukset

Kaivoslain 107 §:ssä säädetään vakuudesta malminetsintää ja kullanhuuhdonta varten. Pykälän mukaan malminetsintäluvan haltijan ja kullanhuuhdotajan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen. Ottaen huomioon, että vakuudesta voidaan suorittaa ne kustannukset, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi ja vakuuden käyttämisestä koskevat tilanteet voidaan katsoa pääsääntöisesti liittyvän toiminnanharjoittajan maksukyvyttömyyteen tai tilanteeseen, jossa toiminnanharjoittajaa ei tavata, on vakuuden tarpeellisuutta koskevan harkinta epäjohdonmukainen vakavaraisuusedellytyksen osalta. Edellä esitetyin perustein esityksessä ehdotetaan poistettavaksi kyseinen poikkeus vakuuden asettamista koskevaan pääsääntöön.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jonka mukaan kaivosviranomainen voi malminetsintäluvassa päättää, että vakuutta ei tarvitse asettaa, mikäli malminetsintäluvan haltija on 31 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu valtion laitos.

Kaivosvakuuden kattavuus

Kaivoslain 108 §:ssä säädetään vakuudesta kaivostoiminnan lopettamista varten. Säännöksen mukaan kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Esityksessä ehdotetaan kaivoslain 108 §:n muuttamista siten, että pykälä ilmaisisi ne toimenpiteet, jotka kaivostoiminnan vakuus tulisi kattaa. Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi vakuuden kattavuuteen pois lukiin ehdotettu poikkeusolojen turvallisuustoimenpiteitä varten asetettava vakuus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuutus, jolla vakuuden kattamista toimenpiteistä olisi mahdollista säätää tarkemmin.

Kaivoslain 143 §:ssä säädetään kaivosalueen kunnostamisesta. Säännös edellyttää, että kaivos-toiminnan harjoittaja, viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä, saat-taa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehtii niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suorittaa kaivosluvassa ja kaivos-turvallisuusluvassa määrätty toimenpiteet. Säännös liittyy läheisesti kaivostoimintaa varten ase-tettavaan vakuuden määrään sillä, kaivoslain 108 §:n nojalla kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoi-minnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaadi-tut vakuudet huomioon ottaen. Kaivoslain 143 §:n mukaiset velvoitteet lukeutuvat 108 §:n tar-koittamiin kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 143 §:ään asetuksenantovaltuutus, jotta tarkemmista kaivosalueen kunnostamistoimenpiteistä olisi mahdollista säätää asetuksella.

Kaivosvakuuden tarkistaminen

Kaivoslain 109 §:ssä säädetään vakuuden asettamista koskevasta menettelystä. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa luvan muuttamisen tiettyjen edellytysten täytyessä. Voimassa oleva sääntely ei kuitenkaan mahdollista sitä, että lupaviranomainen omasta aloitteesta tarkistaisi ase-tetun vakuuden suuruutta, mikäli luvan mukaisessa toiminnassa tapahtuu vakuuden tarkista-mista edellyttävä muutos. Kaivoslain 109 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka edellyttäisi kaivosviranomaisen tarkistamaan omasta aloitteesta vakuuden suuruuden, jos toi-minnan laatu ja laajuus ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet siten, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Samalla kaivosviranomaisen olisi määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa.

4.1.9 Paliskuntien yhdenmukainen asema

Kaivoslain säännökset poronhoidon huomioon ottamisesta ja paliskuntien erimuotoisesta osal-lisuudesta kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä koskevat nykyisin vain poronhoitolain mu-kaisen poronhoitoalueen pohjoisosaa eli poronhoitolain 2 §:n 2 momentin mukaista erityistä poronhoitoaluetta.

Esityksessä ehdotetaan poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten soveltamisala laajentamista paliskuntien yhdenmukaisen aseman saavuttamiseksi koskemaan koko poronhoitoaluetta, ei vain erityistä poronhoitoaluetta.

Paliskuntien yhdenmukaisen aseman saavuttaminen edellyttäisi muutosta voimassa olevan kai-voslain 12 §:ään, jossa säädetään malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista koskevasta ilmoitusmenettelystä, kaivoslain 15 §:ään, jossa säädetään malminetsintäalueen jälkitoimenpi-teistä, kaivoslain 27 §:ään, jossa säädetään kullanhuuhdonta-alueen maastotöitä koskevasta il-moitusmenettelystä, kaivoslain 30 §:ään, jossa säädetään kullanhuuhdonta-alueen lopputarkas-tuksesta, kaivoslain 58 §:ään, jossa säädetään lupapäätöksestä tiedottamisesta ja kaivoslain 146 §:ään, jossa säädetään kaivostoiminnan lopputarkastuksesta.

4.1.10 Saamelaisien oikeudet alkuperäiskansana

Saamelaisilla alkuperäiskansana on Suomen perustuslain 17 §:n 3 momentin nojalla oikeus yl-läpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, joka edellyttää muun muassa sitä, että saame-laisille on turvattava tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa saamelaisien elinympäristöä koske-vaan päätöksentekoon. Oikeus kehittää kieltään ja kulttuuriaan on katsottava niin perustavan laatuiseksi oikeudeksi, että niin saamelaiskäräjillä kuin kolttien kyläkokouksella on oltava va-litusoikeus varauspäätöksiä koskevissa asioissa. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 165 §:ään

uusi 4 momentti, jonka mukaan varauspäätökseen saisi hakea muutosta saamelaiskäräjät, kun varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle ja kolttien kyläkokous, kun varausalue sijoittuu koltta-alueelle.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että varauspäätöksestä tiedottamista koskevaa säännöstä tarkistetaan siten, että jäljennös varauspäätöksestä olisi toimitettava saamelaiskäräjille, jos varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle ja kolttien kyläkokoukselle, jos varausalue sijoittuu koltta-alueelle. Lisäksi jäljennös päätöksestä olisi toimitettava aina asianomaiselle paliskunnalle.

4.1.11 Kaavoitus kaivostoiminnan edellytyksenä

Esityksessä ehdotetaan, että kaivostoiminnan tulisi perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan tai asemakaavaan siirtymäsäännöksissä olevia poikkeuksia lukuun ottamatta.

4.1.12 Hakijalle asetettavat vähimmäisvaatimukset ja muutokset luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn

Työ- ja elinkeinoministeriön sekä ympäristöministeriön teettämän kaivoslainsäädännön toivuutta tarkastelleen selvityksen mukaan siirron saajalta edellyttävistä vaatimuksista tulisi säätää nykyistä tarkemmin, joilla varmistetaan siirron saajien edellytykset toteuttaa lupaan perustuvaa toimintaa. Lisäksi luvan siirtoa koskevassa menettelyssä tulisi varmistua, ettei siirron taustalla ole keinotekoinen järjestely luvanhaltijan velvoitteiden siirtämiseksi toiselle.

Voimassa oleva luvan siirtoa koskeva sääntely perustuu toiminnanharjoittajien yhdenvertaiseen kohteluun eikä siirron saajalle siten ole mahdollista asettaa vaatimuksia, jotka poikkeaisivat niistä, joita kaivoslailla asetetaan luvan hakijalle tai haltijalle. Tähän perusasetelmaan ei esitetä muutosta, sillä muunlainen sääntely olisi omiaan vaarantamaan toiminnanharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun ja mahdollisuuden siirtää tehokkaasti lupa toiselle, jota lähtökohtaisesti ei ole pidettävä epäsuotuisana tai -toivottavana toimenpiteenä.

Sen sijaan, että kaivoslaissa asetettaisi siirron saajalle korkeampia vaatimuksia luvanhaltijaan nähden, esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 47 §:ään uusi momentti, jonka mukaan kaivoslupan myöntämisen edellytyksenä olisi se, että hakijalla tulisi olla käytettävissä haettuun lupaan perustuvaa toimintaa nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset. Tämä luvan myöntämisen edellytys soveltuisi myös siirron saajaan kaivoslain 73 §:n 1 momentin nojalla.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutosta luvan siirtoa koskevan hakemukseen. Esityksen mukaan siirron saajasta annettavan selvityksen lisäksi luvan siirtoa koskevassa hakemuksessa tulisi antaa luotettava selvitys siirron saajan suunnitelmasta toteuttaa lupaan perustuvaa toimintaa sekä selvitys siirron tarkoituksesta. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena olisi antaa kaivosviranomaiselle mahdollisuus varmistua siitä, että siirron taustalla ei ole keinotekoinen oikeuksien ja velvollisuuksien siirto kolmannelle.

Siirtosääntelyn toiminnallisuuden varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan muuttavaksi kaivoslain 73 §:n 3 momenttia, jossa viitataan siirron hylkäämisperusteiksi kaivoslain 46 §:n 1 momentin 8 kohdassa mainitut perusteet sekä 48 §:n 1 momentissa mainitut perusteet. Ehdotuksen mukaan momentissa oleva viittaus poistetaan ja siirron hylkäämistä koskevat perusteet kirjoitetaan pykäläviittauksen sijaan edellä viitattuun momenttiin.

Esityksessä ehdotetaan, että luvan siirtoa koskeva ilmoitusvelvollisuus siirretään siirron saajalta kaivosviranomaiselle ja kaivosaluelunastusluvan siirrosta olisi tiedotettava luvanhaltijan ja siirron saajan lisäksi kaivosaluelunastusluvan kohteena olevien kiinteistöjen omistajia.

4.1.13 Teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoisten kaivosmineraalien luvittaminen

Esityksessä ehdotetaan, että kaivoslain 6 §:ään lisätään nimenomainen säännös varmistamaan, että kaikissa kaivostoiminnan vaiheissa hyödynnetään kaikki alueen tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat teknistaloudellisesti hyödynnettävissä ja järjestetään myös muiden kaivosmineraalien hallinta asianmukaisesti.

Ehdotettu lisäys täydentäisi voimassa olevan kaivoslain 18 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja kaivoslain 52 §:n 3 momentin 2 kohtaa.

4.1.14 Panttioikeuksia koskevien tietojen julkisuus

Panttioikeutta koskevan tiedon julkisuus on olennainen osa panttioikeuden julkivarmistusta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin nimenomainen säännös, jonka nojalla panttioikeuksia koskevat tiedot olisivat julkisia.

4.1.15 Kaivosrekisteri

Esityksessä ehdotetaan kaivoslakiin lisättäväksi nimenomaista säännöstä kaivosviranomaisen pitämästä kaivosrekisteristä ja rekisteriin kirjattavista tiedoista sekä oikeudesta saada kaivosrekisteristä otteita.

4.1.16 Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kaivoslaki mahdollistaa hallintopakon käyttämisen malminetsinnässä, kaivostoiminnassa tai kullanhuhdonnassa ilmenneen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi ja laillisen olotilan palauttamiseksi.

Sääntelyn toimivuus edellyttää, että kaivosviranomainen valvoo, että kehotusta ja hallintopakosiassa annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

Pykälän muotoilua ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksen mukaan kaivosviranomaisella on harkinnan asemesta velvollisuus rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseen. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka nojalla kaivosviranomaisen tulisi valvoa, että annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

4.1.17 Muiden elinkeinojen huomioiminen lupaharkinnassa

Kaivoslainsäädännön toimivuutta tarkastelleessa selvityksessä havaittiin, että kaivostoiminnan ja muiden elinkeinojen välistä vaikutusperusteista punnintaa ei tapahdu kaivoslupamenettelyssä ehdottoman esteen ulkopuolella ja esimerkiksi muulle elinkeinoille aiheutuva haitta jää kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa käytännössä verrattain vähän sijaa, siitäkin huolimatta, että kaivoslain mukainen sääntely esimerkiksi lupamääräysten osalta antaa jo nykyisellään kaiken laatuisten haittavaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisuuden asettaa toiminnanharjoittajaa velvoittavia lupamääräyksiä.

Sääntelyn selventämiseksi esityksessä ehdotetaan eräitä muutoksia kaivos- kuin malminetsintälupien myöntämisen esteitä koskevaan sääntelyyn ja lupamääräyksiä koskevaan sääntelyyn, joiden tarkoituksena on varmistaa muun muassa muiden elinkeinojen huomioiminen nykyistä paremmin kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä esimerkiksi luvissa annettavien lupamääräysten kautta, jotka velvoittaisivat luvanhaltijan toteuttamaan toimenpiteitä, joilla estetään tai vähennetään lupien mukaisen toiminnan haitallisia vaikutuksia muihin elinkeinoihin nähden.

Voimassa olevan kaivoslain 48 §:n 2 momentissa säädetään kaivoslupan myöntämisen esteistä. Säännöksen mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää muun muassa tilanteessa, jossa kaivostoiminta heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksiin poistaa. Voimassa oleva sanamuoto edellyttää, että paikkakunnan asutus- ja elinkeino-olojen samanaikaista merkittävää heikentymistä. Esityksessä ehdotetaan edellä mainittua kohtaa muutettavaksi siten, että edellä mainittuja kielteisiä vaikutuksia olisi mahdollista tarkastella itsenäisinä vaikutuksina sen sijaan, että kaivoslupan myöntämisen epääminen edellyttäisi edellä mainittujen kielteisten vaikutusten samanaikaista käsillä oloa.

Esityksessä ehdotetaan, että malminetsintäluvan ja kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteitä koskevaan kaivoslain 46 §:ään lisätään uusi luvan myöntämisen este. Ehdotuksen mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saisi myöntää alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle.

Edellä mainittujen lupien myöntämistä koskevien esteiden tarkistamisen lisäksi esityksessä ehdotetaan, että malminetsintäluvassa olisi annettava tarpeelliset määräykset toimenpiteistä, joilla varmistutaan, muun muassa siitä, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheudu olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle tai merkittävää maisemallista haittaa.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että kaivosluvassa annettavia lupamääräyksiä koskevaa säännöstä muutetaan siten, että kaivosluvassa olisi annettava tarpeelliset lupamääräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana, joilla voidaan katsoa eräissä tilanteissa parantavan kaivoksen lähialueelle sijoittuvan muun elinkeinon asemaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kaivosluvassa olisi annettava tarpeelliset lupamääräykset toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentyminen.

4.1.18 Ympäristövaikutusten huomioiminen

Kaivoslainsäädännön toimivuutta tarkastelleen selvityksen mukaan esimerkiksi maisemallisille vaikutuksille jää kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa käytännössä verrattain vähän sijaa, siitäkin huolimatta, että kaivoslain mukainen sääntely esimerkiksi lupamääräysten osalta antaa jo nykyisellään kaiken laatuisten haittavaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisuuden asettaa toiminnanharjoittajaa velvoittavia lupamääräyksiä.

Selvityksen mukaan melu, haju, tärinä ja pöly ovat ympäristönsuojelulain piiriin kuuluvina pilaantumiskysymyksinä ympäristöluvan yhteydessä järjestettäviä. Kaivoslainsäädännön toimivuutta koskevassa selvityksessä havaittiin, että kaivoslupaa koskevassa lupaharkinnassa olisi mahdollista tarkastella muun muassa erilaisia suojavyöhykkeitä koskevia kysymyksiä nykyistä yksityiskohtaisemmalla tasolla, jolloin kaivosluvassa annettavilla määräyksillä olisi mahdollista vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia haittoja tai poistaa tai lieventää erilaisia immissio- ja naapurushaittoja.

Sääntelyn selventämiseksi esityksessä ehdotetaan eräitä muutoksia niin kaivos- kuin malminetsintäluvassa annettavia lupamääräyksiä koskevaan sääntelyyn.

Esityksessä ehdotetaan, että kaivosluvassa olisi annettava tarpeelliset lupamääräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana sekä toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutuminen. Kaivoslain tarkoittamiin ympäristövaikutuksiin lukeutuu voimassa olevan kaivoslain 5 §:n mukaisesti vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakentamiseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että malminetsintäluvassa olisi annettava tarpeelliset määräykset toimenpiteistä, joilla varmistutaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheutu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa.

Selvityksessä arvioitiin, että kaivosluvan haltijan velvollisuuksia koskevaa kaivoslain 18 §:ää tulisi täydentää ympäristövaikutusten ehkäisemistä koskevalla velvollisuudella. Esityksessä ehdotetaanakin lisättäväksi kaivosluvan haltijan velvollisuudeksi välttää mahdollisia vahingollisia ympäristövaikutuksia.

4.1.19 Kaivostoiminnan lopettamista koskevat säännökset

Kaivostoiminnan lopettamista koskevista toimenpiteistä säädetään kaivoslain 15 luvussa. Tämän lisäksi kaivoslain 52 §:n mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista. Kaivoslain 15 luvussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin lukeutuvat seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet; kaivoslain 143 §:n mukaan kaivostoiminnan harjoittajan on viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä saatettava kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suoritettava kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätyt toimenpiteet; kaivoslain 144 §:n 1 momentin mukaan kaivostoiminnan harjoittajan on poistettava kaivoksesta louhitut kaivosmineraalit sekä maan pinnalla olevat rakennukset ja rakennelmat kahden vuoden kuluessa siitä, kun kaivostoiminta on päättynyt; kaivoslain 148 §:n mukaisesti lopettamispäätöksessä erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet sekä 150 §:n tarkoittama seurantavelvollisuus sekä velvollisuus korjaaviin toimenpiteisiin.

Kaivoslain 143 §:ssä mainitaan eräänä alueen kunnostamiseen liittyvänä toimenpiteenä maisemointi. Kaivoslainsäädännön toimivuutta koskevassa selvityksessä havaittiin, että tarkempaa säännöstä päättymisvaiheen ennallistamisesta ja maisemoinnista ei kaivoslaissa ole ja käytännössä kaivoslain 143 §:n mainintaa maisemoinnista on saatettu pitää merkitykseltään hyvin vähän vaikuttavana kunnostamisen keskittyessä lähinnä vain turvallisuustoimiin. Esityksessä ehdotetaanakin, että kaivoslain 143 §:n tarkoittamista toimenpiteitä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tämän lisäksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivosluvan haltijan velvollisuudeksi kaivostoiminnan suunnittelussa huomioida kaivoksen vaiheittaisen sulkemisen mahdollisuus sekä toteuttaa kaivoksen sulkemiseen liittyvät toimenpiteet siten, ettei suljetusta kaivoksesta aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle tai huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 143 §:ää siten, että pykälän mukaiset alueen kunnostamiseen liittyvät toimenpiteet on toteuttava siten, että suljetusta kaivoksesta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia.

Voimassa olevat kaivoslain säännökset luvan muuttamista, kaivostoiminnan lopettamista sekä vakuutta koskien mahdollistavat kaivosten vaiheittaisen sulkemisen. Voimassa oleva kaivoslaki ei kuitenkaan kannusta kaivosluvan haltijaa aktiivisesti huomioimaan kaivoksen vaiheittaista sulkemista ja sen huomioimista kaivostoiminnassa.

Vaiheittaisen sulkemisen edistämiseksi esityksessä esitetään lisäksi muutosta kaivoslain 120 §:ään, jossa säädetään kaivostoiminnan lopettamiseen varautumisesta. Ehdotetun muutoksen mukaan kaivostoiminnan harjoittajan on kaivoksen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä kaivostoiminnassa otettava huomioon muun muassa kaivoksen turvallisen sulkemisen lisäksi kaivoksen vaiheittainen sulkeminen.

Edellä mainitun ehdotuksen lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kaivosluvan haltijan velvollisuudeksi säädetään kaivoksen vaiheittaisen sulkemisen mahdollisuuden huomioiminen kaivostoiminnan suunnittelussa.

4.1.20 Viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvä sääntely

Kaivoslakiin ehdotetaan lisättäväksi hallintolain 8 §:n ja 23 §:n 2 momentin mukaista neuvontavelvollisuutta täsmentävä uusi säännös, joka vastaisi sisällöltään ympäristönsuojelulain 39 a §:ää. Säännöksen tavoitteena olisi sujuvoittaa lupahakemuksen käsittelyä ja mahdollistaa entistä tehokkaampi lupamenettelyiden ja lupien yhteensovittaminen esimerkiksi kaivosluvan ja ympäristöluvan osalta.

Kaivoslain 36 §:ssä säädetään lupahakemuksen täydentämisestä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka olisi hallintolain 22 §:ää täydentävä säännös, jonka mukaan viranomaisen olisi perusteltava, miksi hakijalta pyydytetyt lisäselvitykset ovat asian ratkaisemisen kannalta tarpeen.

4.1.21 Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Kaivoslain 169 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Pääsääntöisesti malminetsintälupaan, kullanhuuhdantalupaan ja kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Kaivoslain 169 §:n 1 momentin nojalla kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan tai kullanhuuhdantaluvan voimassaolon jatkamista taikka kullanhuuhdantalupaa, kaivoslupaa tai kaivosturvallisuuslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Esityksessä ehdotetaan malminetsintäluvan lisäämistä pykälän soveltamisalaan siten, että kaivosviranomainen voisi 1 momentin nojalla hakijan pyynnöstä malminetsintälupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voitaisiin valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Ehdotuksella ei muutettaisi pykälän 4 momentin säännöstä, jonka nojalla muutoksenhakutuo- mioistu- in voisi kumota kaivosviranomaisen pykälän 1 ja 3 momentissa tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä taikka muutoinkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Pykälän 5 momentissa säädetään malminetsintäkorvausta koskevasta maksuvelvollisuudesta. Toisin kuin 99 §:ssä säädetään, maksuvelvollisuuden edellytyksenä ei olisi asianomaisen luvan lainvoimaisuus. Malminetsintäkorvaus olisi suoritettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

[Esityksen pääasialliset vaikutukset esitetty selkeyden vuoksi tässä luonnoksessa muutoskoko-naisuuskohtaisesti ja vaikutukset jaoteltu karkeasti taloudellisiin vaikutuksiin sekä viranomais- ja ympäristövaikutuksiin. Esityksen pääasiallisten vaikutusten esitystapa muuttuu ennen lau-suntokierrosta.]

Esityksen vaikutukset on arvioitu pääasiassa hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä. Ai-neistona on käytetty lainvalmistelun aikana kerättyä kirjallista tietoa ja lausuntoja sekä eri ta-hoilta saatua aineistoa kuultaessa asiantuntijoita ja sidosryhmien edustajia. Esityksen vaikutuk-sia kuvaavia tilastoja tai euromääräisiä aineistoja on ollut vain osittain käytettävissä arviointien taustalla. Tästä syystä vaikutusten arviointi painottuu numeeristen arvioiden sijasta laadullisten seikkojen arviointiin.

4.2.1 Lain tarkoituksen täsmentäminen

Lain tarkoituksen täsmentämisellä ei katsota olevan yritys-, viranomais- tai ympäristövaikutuk-sia. Muutoksella olisi periaatteellinen merkitys sen osalta, millä tavoin kaivoslaki edistää kai-vostoimintaa Suomessa.

4.2.2 Etsintätyötä koskevan sääntelyn täsmentäminen

Esityksessä ehdotettu muutos ei toisi voimassa olevaan etsintätyötä koskevaan sääntelyyn mer-kittävää muutosta, sen sijaan esityksessä ehdotetaan sääntelyn täsmentämistä eräiden maatalou-teen liittyvien alueiden osalta. Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että muutoksen kohteena olevilla alueilla tehdään muutoinkin vain vähän kaivoslain tarkoittamaa etsintätyötä, jolloin muutokset etsintätyötä harjoittaville jäisivät vähäisiksi. Muutoksella ei arvioida olevan muita taloudellisia vaikutuksia, sillä kyseessä olevan muutoksen voidaan katsoa lähinnä selventävän voimassa olevaa sääntelyä.

Muutoksella arvioidaan olevan myönteinen vaikutus maatalousyrittäjille, epäselvänä pidetyn säännöksen selventämisestä johtuen. Säännöstä selventämällä maatalousyrittäjillä voidaan kat-soa olevan paremmat edellytykset arvioida sitä, onko tietyillä maatalouden käytössä olevilla alueilla luvallista suorittaa kaivoslain mukaista etsintätyötä.

Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta viranomaisten toimintaan tai ympäristövaikutuksia, sillä kyseessä oleva muutos lähinnä selventää voimassa olevaa sääntelyä. Lisäksi muutos koh-distuu etsintätyöhön, jota kaivosviranomainen ei aktiivisesti valvo tai luvita.

Muutoksen voidaan katsoa edistävän lainsäädännön yhtenäisyyttä ja ymmärrettävyyttä, sillä esi-tyksessä ehdotettu muutos toisi kaivoslain sääntelyyn määritelmiä, joita käytetään myös muussa lainsäädännössä.

4.2.3 Tiedonsaantioikeuden parantaminen

Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia kansalaisten asemaan yhteiskunnassa, sillä muutos parantaa maanomistajien, alueen elinkeinoharjoittajien ja sidosryhmien tiedon-saantimahdollisuuksia vireillä olevista hankkeista ja parantaa mahdollisuuksia seurata ja arvi-oida käynnissä olevien hankkeiden vaikutuksia. Muutos parantaisi myös esimerkiksi maanomis-tajan mahdollisuuksia käydä vuoropuhelua toiminnanharjoittajan kanssa hankkeesta.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset lisääisivät kaivostoimintaa ja malminetsintää harjoittavien kustannuksia, sillä yleisölle avoimia tilaisuuksia olisi pidettävä vuosittain. Tilaisuuksissa esitettävät tiedot olisi kuitenkin suurimmaksi osaksi esitettävä jo nykyisen sääntelyn mukaan kirjallisena kaivosviranomaiselle, mistä johtuen tietojen kerääminen ei aiheuttaisi merkittävänä pidettäviä lisäkustannuksia toiminnanharjoittajille.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu muutos mahdollistaisi muistutusten ja mielipiteiden esittämisen suullisesti hakemuksen kohteena olevan hankkeen esittelyn yhteydessä. Tämän voidaan arvioida keventävän viranomaisen hallinnollista taakkaa, menettelyn mahdollistaessa kaivosviranomaisen esittämään tarkentavia kysymyksiä muistutusten tai mielipiteiden esittäjille, jolloin tilaisuudessa saadut muistutukset ja mielipiteet saadaan kirjattua mahdollisimman selkeään muotoon. Kaivosviranomaisen ei vastaisi tilaisuudessa esitettyihin muistutuksiin ja mielipiteisiin, jolloin suullisesti esitetystä muistutuksista ja mielipiteistä aiheutuva työ koostuisi lähinnä hakemuksen esittelystä ja esitettyjen muistutusten ja mielipiteiden kirjaamisesta.

Ehdotettu muutos lisää kaivosviranomaisen velvollisuuksia. Ehdotetut muutokset edellyttäisivät, että kaivosviranomaisen järjestäisi aina kaivoslupaa koskevan lupakäsittelyn yhteydessä yleisölle avoimen tilaisuuden, jossa hanketta ja lupahakemusta esiteltäisiin ja jossa yleisöllä olisi mahdollisuus antaa suullisesti muistutuksia ja mielipiteitä lupahakemuksen johdosta. Kaivosviranomaisella olisi lisäksi velvollisuus vuosittain järjestää yleisölle avoin tilaisuus koskien kullanhuhdontaa ja sen vaikutuksia. Yleisötilaisuuksia tulisi järjestettäväksi yhteensä noin kymmenen vuodessa.

Vaikutukset muihin elinkeinoihin

Ehdotetuilla yleisötilaisuuksia koskevilla muutoksilla arvioidaan olevan myönteinen vaikutus alueen elinkeino-oloihin, kuten matkailu- ja poronelinkeinoihin. Yleisölle avoimet tilaisuudet mahdollistavat hankkeeseen tutustumisen suullisen esittelyn kautta ja mahdollistaa hankkeen vaikutusalueella olevien tahojen ilmaisemaan välittömästi kaivosviranomaiselle ja hankkeesta vastaavalle muistutuksia ja mielipiteitä sekä näkökohtia hankkeen vaikutuksista muille elinkeinoille sekä keinoista ja toimenpiteistä, joilla kyseisiä vaikutuksia voidaan pienentää tai poistaa.

Vaikutukset saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana

Ehdotetuilla yleisötilaisuuksia koskevilla muutoksilla arvioidaan olevan myönteinen vaikutus saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana muiden hankkeen vaikutuspiirissä olevien tahojen tapaan.

4.2.4 Kiinteistön omistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän valvonta

Taloudelliset vaikutukset

Muutoksella voidaan arvioida olevan kielteinen vaikutus malminetsintää harjoittaville yrityksille, muutoksen edellyttäessä malminetsinnästä vastaavaa ilmoittamaan etukäteen kirjallisesti kaivosviranomaiselle kiinteistön suostumuksella tapahtuvasta malminetsinnästä. Kielteinen vaikutus arvioidaan aiheutuvan malminetsintähankkeen mahdollisesta viivästyisestä, joka aiheutuu etukäteen edellytettävästä ilmoitusta. Lisäksi muutoksen arvioidaan aiheuttavan enem-

män hallinnollista työtä malminetsintää harjoittavissa yrityksissä. Maanomistajan suostumuksella toteutettava malminetsintä ei ilmoituksesta huolimatta lähtökohtaisesti johtaisi kuitenkaan toimenpiteisiin kaivosviranomaisen osalta, jolloin malminetsinnän aloittamisen aikataulua on mahdollista etukäteen arvioida. Malminetsinnästä vastaavalla olisi lisäksi mahdollisuus ilmoituksessa annettavien tietojen kautta osaltaan vaikuttaa siihen, ettei ilmoitus johtaisi esimerkiksi kaivosviranomaisessa lisätietojen pyytämiseen.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Muutos lisää kaivosviranomaisen hallinnollista työtaakkaa, viranomaisen ollessa velvollinen huomioimaan sille saapuvat ilmoitukset. Ilmoituksen vastaanottaminen ei kuitenkaan lähtökohtaisesti käynnistä erillistä hallintomenettelyä eikä edellyttäisi kaivosviranomaista tekemään asiasta päätöstä tai muuta hallinnollista toimenpidettä. Ilmoituksia ei merkittäisi kaivosrekisteriin eikä niiden saapumisesta julkaistaisi tietoa.

Ympäristövaikutukset

Voimassa olevan 9 §:n mukaan malminetsintää voidaan toteuttaa ilman kaivosviranomaisen myöntämää malminetsintälupaa, jos maanomistaja on antanut siihen suostumuksen. Malminetsintälupa on kuitenkin oltava esimerkiksi silloin, jos malminetsinnästä voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle, haittaa muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojeluarvojen heikentymistä. Muutoksen myötä kaivosviranomaisella olisi mahdollisuus valvoa maanomistajan suostumuksella toteutettavan malminetsinnän luvanvaraisuutta ja tarvittaessa vaatia malminetsinnästä vastaavaa hakemaan toiminnalle malminetsintälupaa. Muutosta voidaan siten pitää ympäristövaikutusten osalta myönteisenä.

4.2.5 Varaussääntelyn muuttaminen

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu muutos lisäisi varaajan hallinnollista taakkaa, sillä esitys velvoittaisi varaajan rajaamaan varausalueesta pois kaivoslain 7 §:n 2 momentissa sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut alueet. Ottaen huomioon varausalueiden laajuuden, työtaakan lisäys voidaan arvioida olevan merkittävä. Työtaakan lisäystä ei ole kuitenkaan pidettävä kohtuuttomana, sillä toiminnanharjoittaja on voimassa olevan sääntelyn mukaan velvollinen rajaamaan edellä viitatuilla alueilla esimerkiksi malminetsintäalueesta.

Muutoksen myötä voidaan arvioida, että varaajalle jää nykytilaan nähden vähemmän aikaa suorittaa varausaluetta koskevia kohdentavia tutkimustoimia, jolloin ehdotetulla muutoksella olisi välillinen vaikutus myös haettaviin malminetsintäalueisiin ja niiden pinta-alan. Kohdentavien tutkimustöiden vähentyessä malminetsintäalueiden keskimääräisen pinta-alan voidaan arvioida kasvavan, mikä puolestaan kasvattaa malminetsintälupien päätösmaksuja sekä malminetsintäluvan haltijan maksettavaksi tulevia malminetsintäkorvauksia. Ehdotettu muutos edellyttäisi malminetsijältä varsinkin malminetsinnän alkuvaiheessa nykyiseen nähden intensiivisempää tutkimustyötä, jotta tutkimukset nykyistä laajemmalla malminetsintäalueella saadaan kohdistettua tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ehdotetulla muutoksella voidaan katsoa olevan suurempi vaikutus pienempiin toiminnanharjoittajiin kuin suuriin kaivosyhtiöihin, joilla on paremmat resurssit tehdä kohdentavaa tutkimusta ja taustaselvitystä sekä laatia malminetsintälupahakemus nykyistä lyhyemmässä ajassa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Muutos lisää kaivosviranomaisen hallinnollista työtaakkaa, esityksen edellyttäessä kaivosviranomaisen huolehtimaan, että varausalue ei sijoitu esityksessä tarkoitetuille varauksen esteiksi ehdotetuille alueille.

Varauksen voimassaoloa koskevaan sääntelyyn liittyvä muutos edellyttäisi kaivosviranomaista nykyistä yksityiskohtaisemmin arvioimaan varauspäätöksen voimassaoloa, erityisesti tilanteissa, joissa varaaja on hakenut varaukselle yli kahdentoista kuukauden voimassaoloaikaa.

Ehdotetun muutoksen voidaan arvioida heikentävän kaivosviranomaiseen vireille tulevien malminetsintä lupahakemusten laatua. Tämä voi puolestaan lisätä kaivosviranomaisen työtaakkaa, sillä vajavaisin tai epätäydellisin tiedoin toimitetut kaivoslupahakemukset edellyttävät kaivosviranomaista pyytämään täydennyksiä hakemuksiin.

Ympäristövaikutukset

Varaus ei itsessään oikeuta varaajaa toteuttamaan mitään tutkimustoimenpiteitä. Tästä syystä varausta koskevilla muutoksilla ei arvioida olevan suoria ympäristövaikutuksia. Sen sijaan, varauspäätöksen voimassaoloajan lyhentämisellä voi olla välillisesti kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, mikäli muutos johtaa malminetsintäalueiden koon kasvamiseen siitä syystä, ettei malminetsintä lupaa hakevalla ole ollut nykytilan mukaista aikaa toteuttaa kohdentavaa etsintätyötä varauspäätöksen voimassaolon aikana ja siten rajata haettavaa malminetsintä lupa-aluetta pienemmäksi. Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia on tarpeen seurata.

Vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen

Varauspäätöksiin liittyvillä muutoksilla arvioidaan olevan myönteinen vaikutus elinoloihin ja viihtyvyyteen, joka voidaan katsoa johtuvan varausten voimassa oloajan lyhentymisestä ja siitä, että esimerkiksi asumiseen tarkoitettut rakennukset tulisi rajata varausalueen ulkopuolelle.

Varauspäätöksen voimassaoloajan lyhentämisellä voi olla välillisesti kielteisiä vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen, mikäli muutos johtaa malminetsintäalueiden koon kasvamiseen siitä syystä, ettei malminetsintä lupaa hakevalla ole ollut nykytilan mukaista aikaa toteuttaa kohdentavaa etsintätyötä varauspäätöksen voimassaolon aikana ja siten rajata haettavaa malminetsintä lupa-aluetta pienemmäksi. Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia on tarpeen seurata.

4.2.6 Malminetsintä luvan voimassaolon jatkamisen edellytysten tarkistaminen

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset voidaan katsoa heikentävän merkittävästi malminetsinnän edellytyksiä. Ottaen huomioon, että malminetsintä on uuden kaivostoiminnan ja tuotannossa olevien kaivosten jatkuvuuden edellytys, muutos välillisesti heikentää myös kaivostoiminnan edellytyksiä Suomessa.

Ottaen huomioon kaivostoiminnan merkityksen Suomen kaivosklusterille ja näiden merkityksen Suomen kansantaloudelle, voidaan ehdotuksella arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia Suomen kansantaloudelle.

Suomen houkuttelevuus malminetsintä- ja kaivostoimintaa koskevien ulkomaisten investointien osalta perustuu suureksi osaksi Suomen vakaaseen ja ennustettavaan hallintokulttuuriin.

Esityksessä ehdotettu muutos malminetsintäluvan voimassa olon jatkamisen sitomisesta maanomistajan suostumukseen tuo malminetsintää koskevaan lupamenettelyyn epävarmuustekijän, jonka voidaan arvioida heikentävän Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Ehdotetulla muutoksella voidaan katsoa olevan suurempi vaikutus pienempiin toiminnanharjoittajiin kuin suuriin kaivosyhtiöihin, joilla on paremmat resurssit toteuttaa tehokasta malminetsintää nykyistä lyhyemmässä ajassa.

Ehdotetun muutoksen voidaan arvioida heikentävän kaivosviranomaiseen vireille tulevien malminetsintälupahakemusten laatua. Tämä voi puolestaan lisätä kaivosviranomaisen työtaakkaa, sillä vajavaisin tai epätäydellisin tiedoin toimitetut malminetsintälupahakemukset edellyttävät kaivosviranomaista pyytämään täydennyksiä hakemuksiin. Tämä puolestaan lisää hakemusten keskimääräistä käsittelyaikaa, jonka voidaan arvioida heijastuvan päätösmaksuihin. Ehdotettu muutos voi siten kasvattaa lupapäätöksiin liittyviä kustannuksia.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetun muutoksen voidaan arvioida heikentävän kaivosviranomaiseen vireille tulevien kaivoslupahakemusten laatua. Tämä voi puolestaan lisätä kaivosviranomaisen työtaakkaa, sillä vajavaisin tai epätäydellisin tiedoin toimitetut kaivoslupahakemukset edellyttävät kaivosviranomaista pyytämään täydennyksiä hakemuksiin.

Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla muutoksella voidaan arvioida olevan myönteinen vaikutus ympäristöön, sillä ehdotettu muutoksen voidaan arvioida vähentävän Suomessa harjoitettavaa malminetsintää.

Muutoksella voidaan arvioida olevan toisaalta myös kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, sillä muutos voi johtaa kaivoslupahakemuksiin, jotka pohjautuvat vajavaiseen tietoon esiintymän sijainnista ja laadusta, joka voi johtaa kaivoslupahakemuksiin, joissa kaivosalue on mahdollisimman laaja, jotta myöhemmin saatava tarkempi tieto, kaivoksen ollessa tuotannollisessa toiminnassa, ei edellyttäisi toiminnanharjoittajaa muuttamaan voimassa olevaa kaivosaluetta.

Malminetsintäluvan voimassaoloajan lyhentäminen voidaan arvioida johtavan nykyistä intensiivisempään malminetsintään, jolloin ympäristön palautuminen malminetsintätoimien välissä voi jäädä lyhyemmäksi. Muutos voi johtaa myös ylimitoitettuun malminetsintään, koska toiminnanharjoittajille jää nykyiseen verrattuna vähemmän mahdollisuuksia ohjata tutkimustointaa saatujen tutkimustulosten perusteella.

Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia kansalaisten asemaan yhteiskunnassa. Muutoksen myötä kiinteistöjen omistajilla on mahdollisuus päättää siitä, onko malminetsintä heidän omistamallaan kiinteistöllä mahdollista.

Myönteisten vaikutusten lisäksi muutoksilla voidaan arvioida olevan myös maanomistajien näkökulmasta kielteisiä vaikutuksia. Ehdotettujen muutosten voidaan arvioida lyhentävän malminetsintäluvan keskimääräistä voimassaolonaikaa. Keskimääräisen voimassaoloajan ei kuitenkaan voida arvioida vähentävän malminetsintää harjoittavien kiinnostusta alueeseen vaan malminetsinnän loppuessa esimerkiksi maanomistajan suostumusta koskevan edellytyksen jäädessä täyttämättä, malminetsintälupa raukeaa ja alue siirtyy niin kutsuttuun karenssiin. Esityksessä ei

ehdoteta muutosta voimassa olevaan karenssi järjestelmään, mistä johtuen alueen malmipotentiaalia tullaan todennäköisesti tutkimaan karenssin jälkeen uuden luvan nojalla. Muutoksen voidaan siten arvioida välillisesti pidentävän niin kutsuttua epävarmuusaikaa ja vähentävän maanomistajille maksettavien malminetsintäkorvausten kokonaissummaa, sillä uuden luvan nojalla tapahtuvassa malminetsinnässä ja siitä maksettavasta malminetsintäkorvauksessa ei huomioida aikaisempien lupien nojalla tehtyjä tutkimuksia tai lupien voimassaoloa.

4.2.7 Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen poikkeustilanteessa

Taloudelliset vaikutukset

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia malminetsintää harjoittaviin yrityksiin, muutoksen mahdollistaessa toiminnanharjoittajasta johtumattomasta syystä aiheutuneen luvan voimassaoloajan menetyksen palauttamisen.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Muutoksen arvioidaan lisäävän viranomaisen hallinnollista työtaakkaa, sillä kaivosviranomaisen tulisi aika ajoin arvioida täyttyvätkö poikkeustilannetta koskevat luvan voimassaolon jatkamista koskevat edellytykset.

Ympäristövaikutukset

Muutoksella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia, sillä kyseessä olisi jo myönnetyn malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen tilanteessa, jossa ylivoimaisesta esteestä tai toiminnanharjoittajasta johtumattomasta syystä toiminta olisi ollut keskeytyneenä. Muutos ei lisäisi luvanvaraisen ja jo luvitetun malminetsinnän määrää.

Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan

Muutoksella voidaan arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia maanomistajiin malminetsintäluvan voimassaolon jatkuessa ennakoitua pitempään. Kielteisten vaikutusten lisäksi muutoksella voidaan arvioida olevan myös myönteisiä vaikutuksia maanomistajiin, sillä menetetyn voimassaoloajan palauttaminen ei vaikuttaisi malminetsintäluvan haltijan velvollisuuteen maksaa malminetsintäalueen maanomistajille kaivoslain mukaista malminetsintäkorvausta. Menetetyn ajan osalta maksettu malminetsintäkorvaus ei palautuisi malminetsintäluvan haltijalle eikä menetetyn voimassaoloajan palauttaminen vapauttaisi malminetsintäluvan haltijaa velvollisuudesta suorittaa malminetsintäkorvausta malminetsintäalueen maanomistajille.

4.2.8 Vakuussääntelyn kehittäminen

Taloudelliset vaikutukset

Muutos lisää toiminnanharjoittajien taloudellista taakkaa, sillä kaivostoimintaan liittyvien vakuuksien voidaan katsoa suurentuvan vakuuden kattavuuden laajetessa koskemaan myös poikkeuksellisista oloista johtuvia kaivoksen turvallisuuden varmistavia toimenpiteitä.

Ehdotetut muutokset edellyttävät entistä yksityiskohtaisempia lupapäätöksiä, joka edellyttää nykyistä enemmän viranomaistyötä. Tämän voidaan arvioida nostavan lupamaksuja. Toiminnanharjoittajien kustannukset luvan hakemisesta voivat siten nousta.

Yksityiskohtaisempi sääntely lupapäätöksen sisällöstä yhdenmukaistaa päätöksiä, jolloin toiminnanharjoittajilla on mahdollisuus arvioida päätöksen sisältöä suhteessa muihin lupiin ja toisaalta arvioida mitä tietoja hakijan tulee toimittaa kaivosviranomaiselle.

Voimassa olevaan sääntelyyn nähden esitys täsmentäisi vakuussääntelyä ja määrittäisi yksityiskohtaisemmin ne tekijät, jotka lupaviranomaisen olisi otettava vakuutta koskevassa harkinnassa huomioon. Tämä voi muuttaa vakuuksien keskimääräistä suuruutta, asetettujen vakuuksien perustuessa voimassa olevaan yleispiirteiseen sääntelyyn.

Vakuuden tarkistamismenettelyllä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia. Muutosehdotuksen tavoitteena olisi varmistaa, että kaivoslain mukainen vakuus olisi aina määrätty sen suuruisena kuin toiminnan laatu ja laajuus edellyttävät.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Muutoksen voidaan arvioida lisäävän kaivosviranomaisen työtaakkaa, sillä ehdotus edellyttäisi kaivosviranomaista nykyistä aktiivisemmin seuraamaan kaivoslain nojalla määrätyn vakuuden ajantasaisuutta suhteessa luvan mukaiseen toimintaan.

Esityksessä ehdotettu muutos vakuuden määräämistä koskevien poikkeuksien poistamisesta helpottaa viranomaisen toimintaa, kun sääntelystä poistuu poikkeus, jonka soveltamista ei tarvitsisi jatkossa arvioida.

Kaivosvakuuden kattavuuden laajentamisen ja vakuuksia koskevan yksityiskohtaisemman sääntelyn voidaan arvioida lisäävän kaivosviranomaisen hallinnollista taakkaa. Tämän lisäksi esitykseen sisältyvä siirtymäsäännös koskien kaivostoimintaa koskevien vakuuksien tarkistamista lisäisi väliaikaisesti kaivosviranomaisen työtaakkaa.

Yksityiskohtaisemman sääntelyn voidaan arvioida tuottavan entistä laadukkaampia lupahakemuksia, mistä johtuen kaivosviranomaisen työtaakan voidaan arvioida vähentyvän pitkällä aikavälillä.

Ympäristövaikutukset

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, sillä ehdotus varmistaisi nykyistä sääntelyä paremmin, että kaivoslain nojalla määrätty vakuus olisi oikeansuuruinen suhteessa toiminnan laatuun ja laajuuteen. Muutoksella voidaan arvioida lisäksi olevan myönteisiä vaikutuksia ympäristöön, sillä vakuuden määräämistä koskeva poikkeus poistuisi. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että kaivosviranomaisella olisi aina vakuus malminetsinnän lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Kaivostoiminnan vakuuden kattavuuden laajentamisella arvioidaan olevan myönteinen vaikutus ympäristölle, kun toimenpiteet, joilla osaltaan varmistetaan kielteisten ympäristövaikutusten syntyminen, sisällytetään kaivosvakuuden piiriin.

Ehdotettujen muutosten voidaan arvioida parantavan esimerkiksi kaivoslupien laatua ja yksityiskohtaisuutta, jolloin asiassa yleistä etua valvovien viranomaisten on mahdollista arvioida vakuuksien oikeaa määrää ja tarvittaessa hakea lupapäätökseen muutosta.

Vaikutukset maanomistajiin

Ehdotetut muutokset vakuussääntelyyn lisäävät päätösten ymmärrettävyyttä, jolla on myönteinen vaikutus maanomistajilla ja muihin asianosaisiin, sillä päätösten ymmärrettävyys antaa asianosaisille paremmat mahdollisuudet arvioida lupapäätöksen sisältöä.

Erityisesti malminetsintää varten asetettavaa vakuutta koskevan sääntelyn muuttamisella voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia maanomistajiin, sillä ehdotus varmistaisi nykyistä sääntelyä paremmin, että kaivoslain nojalla määrätty vakuus olisi oikeansuuruinen suhteessa toiminnan laatuun ja laajuuteen. Muutoksella voidaan arvioida lisäksi olevan myönteisiä vaikutuksia maanomistajiin, sillä vakuuden määrittäminen koskeva poikkeus poistuisi. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että kaivosviranomaisella olisi aina vakuus malminetsinnän lopetus- ja jälkitoimenpiteitä sekä vahinkoa ja haittaa varten.

4.2.9 Paliskuntien yhdenmukainen asema

Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotettu muutos ei toiminnanharjoittajien näkökulmasta muuta sitä oikeustilaa, joka kaivosviranomaisen harjoittaman käytännön kautta on syntynyt.

Esitetyllä muutoksella voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia poronhoitoon liittyviin elinkeinoihin, sillä muutoksen myötä paliskuntien huomioon ottaminen kaivoslain mukaisissa menettelyissä yhdenmukaistuu ja paliskunnat huomioidaan tiedonsaantia koskevissa säännöksissä riippumatta siitä, sijaitseeko paliskunta erityisellä poronhoitoalueella vai ei.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Paliskuntien aseman yhdenmukaistamisella ei arvioida olevan tosiasiallista vaikutusta kaivosviranomaisen toimintaan, sillä kaivosviranomaisen on ennen muutosta toiminut ehdotetun muutoksen mukaisesti.

Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia, muutoksen kohdistuessa paliskuntien tiedonsaantioikeutta koskeviin säännöksiin.

4.2.10 Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana

Taloudelliset vaikutukset

Varauspäätöstä koskevan tiedonsaantioikeuden lisäämisellä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

Valitusoikeutta koskevalla muutoksella arvioidaan olevan kielteisiä vaikutuksia toiminnanharjoittajien mahdollisuuksiin varata alueita saamelaisten kotiseutualueelta malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten. Muutoksen arvioidaan tuovan toiminnanharjoittajille lisäkustannuksia, jotka johtuisivat varauspäätöksiä koskevista mahdollisista valituksista ja valitukseen liittyvistä oikeudellisista menettelyistä.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Muutoksella on vähäinen vaikutus kaivosviranomaisen toimintaan. Muutoksen myötä kaivosviranomaisen tulee toimittaa jäljennös varauspäätöksestä saamelaiskäräjille, jos varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle, kolttien kyläkokoukselle, jos varausalue sijoittuu koltta-alueelle ja aina asianomaiselle paliskunnalle, jos varauspäätös sijoittuu poronhoitoalueelle. Valitusoikeutta koskeva muutos lisää mahdollisesti kaivosviranomaisen sekä hallintotuomioistuinten työtaakkaa valitusten lisääntyessä.

Ympäristövaikutukset

Muutoksella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia.

Vaikutukset alkuperäiskansan oikeuksiin

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia perustuslain 17 §:n 3 momentin toteutukseen, sillä muutoksen myötä saamelaiskäräjillä sekä kolttien kyläkokouksella olisi kaivoslakiin perustuva valitusoikeus varauksia koskeviin päätöksiin ja mahdollisuus tehokkaasti vaikuttaa alueelle mahdollisesti suunniteltuun malminetsintään siinä vaiheessa, kun malminetsintää koskevaa lupahakemusta vasta valmistellaan.

4.2.11 Kaavoitus kaivostoiminnan edellytyksenä

Taloudelliset vaikutukset

Valtaosa nykyisistä kaivoksista perustuu jo nykyiseltään kuntakaavaan, jolloin vaikutukset toiminnassa olevien kaivosten kannalta jäävät vähäisiksi.

Muutoksella voidaan arvioida olevan kuitenkin kielteisiä vaikutuksia kaivoslupaa hakevan toiminnanharjoittajan asemaan, koska kaivoksen kaavoitus voi viivästyttää kaivoshankkeen toteutumista tai estää hankkeen toteuttamisen kokonaisuudessaan.

Vaikutukset viranomaistoimintaan

Tilanteissa, joissa kaivos sijoittuisi alueelle, jota ei ole kaavoitettu tai jossa kaava merkinnät eivät mahdollista kaivostoimintaa, lisää kaavaa koskeva edellytys viranomaistyötä kunnassa, mikäli kunta puoltaa kaivostoiminnan aloittamista kunnan alueella.

Kunnan näkökulmasta muutos parantaisi kunnan asemaa kaivoksen luvitusprosessissa, sillä uudet kaivokset tulisi perustua tästä lähtien aina kuntakaavaan.

Ympäristövaikutukset

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, kaavan sovittaessa kunnan alueelle sijoitettavia toimintoja ja niiden suhdetta muun muassa ympäristöön.

Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan

Kuntalaisten näkökulmasta muutos vahvistaisi paikallisen päätöksenteon merkitystä ja antaisi kuntalaisille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa kaivostoiminnan sijoittumiseen kunnan alueelle.

4.2.12 Hakijalle asetettavat vähimmäisvaatimukset ja muutokset luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu muutos edellyttäisi hakijaa osoittamaan nykyistä yksityiskohtaisemmin tiettyjen hakijaa koskevien edellytysten täyttymisen. Ehdotetut muutokset edellyttäisivät hakijaa toimittamaan kaivosviranomaiselle muilta viranomaisilta saatuja todistuksia, joilla hakija voisi osoittaa edellytysten täyttymisen. Koska siirron saajaan sovelletaan samoja säännöksiä, luvan siirtoa

koskevassa tilanteessa ehdotettu muutos edellyttäisi siirron saajaa osoittamaan nykyistä yksityiskohtaisemmin hakijaa koskevien edellytysten täyttymisen.

Luvan siirtämistä koskevassa tilanteessa siirron saajan tulisi nykyiseen verrattuna selvittää yksityiskohtaisemmin suunnitelmat toteuttaa lupaan perustuvaa toimintaa. Tämän lisäksi luvan siirtäjän tulisi yhdessä siirron saajan kanssa selvittää mihin luvan siirto perustuu.

Edellä kuvatut uudet velvoitteet ja yksityiskohtaisemmat selvitykset lisäävät jossain määrin hakijoiden sekä siirron saajan kustannuksia, niin lisääntyvän työtaakan kuin erilaisten todistusten aiheuttamien kustannusten vuoksi. Kustannuksia on kuitenkin pidettävä kokonaisuudessa vähäisinä.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu muutos lisäisi kaivosviranomaisen työtaakkaa, sillä hakijan edellytysten tähtyminen edellyttäisi kaivosviranomaiselta nykyiseen verrattuna yksityiskohtaisempaa arviointia ja mahdollisesti erilaisten selvitysten pyytämistä.

Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla muutoksella voi olla välillisesti myönteisiä ympäristövaikutuksia, sillä luvan siirtämistä säänneltäisi nykyistä yksityiskohtaisemmin, jolloin kaivosviranomaisen olisi mahdollista nykyistä tehokkaammin puuttua luvan siirtämiseen, missä tarkoituksena olisi tosiasiaa siirtää esimerkiksi kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin liittyviä velvollisuuksia kolmannelle.

Muutoksilla pyritään osaltaan varmistamaan, että toiminnanharjoittajilla on tekniset ja taloudelliset edellytykset suoriutua kaivoslain ja sen nojalla annetun kaivosluvan mukaisista velvoitteista.

4.2.13 Teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoisten kaivosmineraalien luvittaminen

Muutoksella ei arvioida olevan ympäristö- tai taloudellisia vaikutuksia tai vaikutuksia viranomaistoimintaan, sillä toiminnanharjoittajien oletetaan lähtökohtaisesti myös voimassa olevan sääntelyn sekä taloudellisten tekijöiden perusteella hyödyntävän kaikki teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset kaivosmineraalit, joka puolestaan edellyttää hyödyntämisen asianmukaista luvitusta.

4.2.14 Kaivospannitietojen julkisuus

Panttioikeuden kirjaamisella on olennainen merkitys panttioikeuden sitovuuden kannalta, sillä panttioikeus tulee voimaan sivullisia sitovasti, kun kaivosviranomainen on saanut luvanhaltijalta kirjallisen ilmoituksen panttauksesta. Menettelyä kutsutaan niin sanotuksi julkivarmistukseksi, jolla oikeustoimi tulee ulkoisesti havaittavaksi. Julkivarmistus on pantinsaajan intressissä, koska ilman sitä saaja ei saavuta tavoittelemansa oikeusasemaa.

Muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaistoimintaan, sillä kaivoslain mukaisia panttauksia on arviolta alle kymmenen vuodessa. Muutoksella ei ole ympäristövaikutuksia muutoksen tämentäessä panttausoikeutta koskevien tietojen julkisuutta.

4.2.15 Kaivosrekisteri

Muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia viranomaistoimintaan, sillä käytännössä kaivosviranomaisena on pitänyt kaivosrekisteriä siitakin huolimatta, että kaivoslaissa ei ole erityistä sääntelyä koskien kaivosrekisterin pitämistä. Muutoksella ei arvioida olevan myöskään muita vaikutuksia edellä mainitusta syystä.

4.2.16 Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Yritysvaikutukset

Muutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia toiminnanharjoittajiin, toiminnanharjoittajien toimiessa lähtökohtaisesti toimintaan soveltuvien säännösten ja niiden perusteella annettujen määräysten mukaisesti.

Viranomaisvaikutukset

Muutoksen arvioidaan lisäävän kaivosviranomaisen työtaakkaa, lainsäädännön ohjatessa viranomaisen arvioimaan nykyistä tarkemmin rikkomuksen tai laiminlyönnin käsillä oloa ja mahdollisten määräysten noudattamista.

Ympäristövaikutukset

Muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia lainsäädännön ohjatessa viranomaisen arvioimaan nykyistä tarkemmin rikkomuksen tai laiminlyönnin käsillä oloa ja mahdollisten määräysten noudattamista. Rikkomusten tai laiminlyönnit voivat liittyä toiminnanharjoittajan velvoitteisiin kiinteistön omistajaa tai muuta asianosaista kohtaan tai esimerkiksi lupamääräyksen noudattamatta jättämiseen, joka voi osaltaan aiheuttaa kielletyn ympäristövaikutuksen. Viranomaisen puuttuessa nykyistä tarkemmin erilaisiin rikkomuksiin ja laiminlyönteihin, voidaan muutoksella siten arvioida olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia.

4.2.17 Muiden elinkeinojen huomioiminen lupaharkinnassa

Yritysvaikutukset

Esityksen voidaan arvioida lisäävän yritysten taloudellista taakkaa, sillä entistä tarkempien lupamääräysten ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen voidaan arvioida lisäävän toiminnan kustannuksia.

Esityksessä ehdotettu muutos kaivoslupan myöntämisen esteisiin voidaan arvioida lisäävän kaivoslupaa hakevan työtä, sillä kaivoslupahanke olisi suunniteltava siten, ettei luvan myöntämisen esteet sovellu hankkeeseen.

Viranomaisvaikutukset

Esityksen arvioidaan lisäävän viranomaisen hallinnollista taakkaa ja työtä, sillä viranomaisen olisi entistä yksityiskohtaisemmin määrättävä toimenpiteistä, joilla mahdollisia kielteisiä vaikutuksia muihin elinkeinoihin vähennetään tai poistetaan. Viranomaisen tulisi lisäksi valvoa asetettujen määräysten noudattamista, jonka voidaan katsoa lisäävän viranomaisen hallinnollista taakkaa.

Vaikutukset muihin elinkeinoihin

Esityksen sisältämällä ehdotuksilla voidaan arvioida olevan myönteinen vaikutus muihin elinkeinoihin, sillä viranomaisen olisi entistä yksityiskohtaisemmin määrättävä toimenpiteistä, joilla mahdollisia kielteisiä vaikutuksia muille elinkeinoille pienennetään tai poistetaan.

Esityksessä ehdotettu muutos kaivosluvan myöntämisen esteisiin osaltaan turvaisi sen, ettei kaivoshanke merkittävästi heikennä kaivoksen vaikutusalueen elinkeino-oloja, jota on pidettävä muiden elinkeinojen näkökulmasta myönteisenä lainsäädäntökehityksenä.

Ympäristövaikutukset

Muita elinkeinoja paremmin huomioon ottavilla säännöksillä ei arvioida olevan välitöntä vaikutusta ympäristöön. Ottaen huomioon, että kaivostoiminnan läheisyydessä on usein matkailuelinkeinoa, joka usein edellyttää luontoarvojen olemassa oloa, voi esimerkiksi matkailuelinkeinoa paremmin huomioivilla lupamääräyksillä olla luontoarvoja ja erityisiä luonnonolosuhteita suojelevia vaikutuksia. Edellä mainitusta seuraa, että ehdotetuilla muutoksilla on välillisesti myönteisiä ympäristövaikutuksia.

4.2.18 Ympäristövaikutusten huomioiminen

Yritysvaikutukset

Esityksen voidaan arvioida lisäävän yritysten taloudellista taakkaa, sillä entistä tarkempien lupamääräysten voidaan arvioida lisäävän toiminnan kustannuksia muun muassa erilaisten kielteisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi tähtäävien toimenpiteiden seurauksena.

Viranomaisvaikutukset

Esityksen voidaan arvioida lisäävän viranomaisten hallinnollista taakkaa ja työtä, sillä viranomaisen olisi entistä yksityiskohtaisemmin määrättävä toimenpiteistä, joilla mahdollisia kielteisiä ympäristövaikutuksia pienennetään tai poistetaan.

Ympäristövaikutukset

Esityksen sisältämällä ehdotuksilla voidaan arvioida olevan myönteinen vaikutus ympäristöön, sillä viranomaisen olisi entistä yksityiskohtaisemmin määrättävä toimenpiteistä, joilla mahdollisia kielteisiä ympäristövaikutuksia pienennetään tai poistetaan.

4.2.19 Kaivostoiminnan lopettamista koskevat säännökset

Yritysvaikutukset

Esityksessä ehdotettu muutos kaivoksen vaiheittaisen sulkemisen huomioimiseksi voidaan arvioida lisäävän toiminnanharjoittajan kustannuksia varsinkin kaivoslupaa haettaessa.

Vaiheittaisen sulkemisen osalta on kuitenkin huomattava, että kaivoksen toiminnan kannalta tarpeettomien alueiden kunnostaminen voi johtaa maa-alueiden käyttöoikeuden palautumiseen maanomistajalle, jolloin kyseisten alueiden osalta ei tule louhintakorvauksia tai sivutuotekorvauksia maksettavaksi. Vaiheittainen sulkeminen voi osaltaan pienentää kaivoksen kustannuksia joita voi koitua muun muassa pölyn torjunnasta. Lisäksi vaiheittaiseen sulkemiseen liittyvien toimenpiteiden suorittaminen voidaan arvioida vapauttavan kaivostoiminnan lopettamista var-

ten asetettuja vakuuksia. Vaiheittaisella sulkemisella toiminnanharjoittaja voi itse vaikuttaa kaivostoiminnan lopettamista varten asetettujen vakuuksien määrään, jolla voidaan arvioida olevan merkittäviä myönteisiä taloudellisia vaikutuksia.

Viranomaisvaikutukset

Ehdotettu muutos lisää viranomaisen työtaakkaa, sillä kannustaminen vaiheittaiseen sulkemiseen voi lisätä toiminnanaikaisten lopetustoimenpiteiden määrää, jota kaivosviranomaisen on osaltaan valvottava ja arvioitava suoritettujen toimenpiteiden suhdetta asetettuun kaivostoiminnan vakuuteen.

Ympäristövaikutukset

Vaiheittainen sulkeminen parantaa kaivoksen ympäristönsuojelun tasoa, kun kaivoksen tuotannon toiminnan kannalta tarpeettomat alueet suljetaan, kunnostetaan ja maisemoidaan.

Kaivosten vaiheittainen sulkeminen mahdollistaa lopetustoimenpiteiden valvomisen jo toiminnan aikana, jolloin valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa korjaavia toimenpiteitä koskevia määräyksiä ja toiminnanharjoittajalla mahdollisuus toteuttaa korjaavat toimenpiteet sujuvammin kuin tilanteessa, jossa kaivostoiminta on alueella päättynyt. Lopetustoimenpiteiden toteuttaminen jo kaivoksen ollessa toiminnassa, viranomaisilla olisi mahdollisuus arvioida lopetustoimenpiteiden toimivuutta ja määrätä toimiviksi havaittujen lopetustoimenpiteiden käyttämistä myös muiden suljettavien alueiden kohdalla.

Vaikutukset maanomistajaan

Vaiheittaisen sulkemisen voidaan arvioida vaikuttavan maanomistajan asemaan myönteisesti, sillä kaivostoimintaan käytetyt maa-alueet palautuisivat maanomistajan käyttöön sitä mukaan, kun kaivostoimintaa harjoittava kunnostaisi ja maisemoisi kaivostoiminnan kannalta tarpeettomat maa-alueet.

Kielteisenä vaikutuksena voidaan arvioida mahdollisten louhintakorvausten menetys, mikäli kaivostoimintaan käytettyjen maa-alueiden käyttöoikeus palautuu maanomistajalle.

4.2.20 Viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvä sääntely

Yritysvaikutukset

Esitys ei toiminnanharjoittajien näkökulmasta muuta sitä oikeustilaa, joka hallintolain neuvontaan ja selvityksiin liittyvistä säännöksistä jo nykyisellään muutoinkin aiheutuu. Esityksellä ei neuvontaa koskevien säännösten osalta näin ollen ole välittömiä yritystaloudellisia vaikutuksia.

Lupahakemusten käsittelyn ajallinen joutuisuus hakemuksen käsittelyn laadun kärsimättä on luvanhakijan etu. Lupahakemuksen käsittelyn ajallinen viivästyminen johtaa toiminnan aloittamisen ja siihen liittyvien investointien viivästyymiseen. Jos luvanhakija pystyy jo varhaisesta vaiheesta lähtien hahmottamaan, mitkä selvitykset asian ratkaisemisen vuoksi ovat tarvittavia, tämä pystyy suunnittelemaan hakemusmenettelyyn liittyvän ajankäytön taloudellisesti ja välttämään tarpeetonta selvitystyötä. Jos esimerkiksi tietyt asian käsittelyyn liittyvät selvitykset on mahdollista tehdä ainoastaan kesäaikaan, on hakijan edun mukaista saada tästä tietoa riittävän aikaisessa vaiheessa. Samoin lisäselvityspyyntöihin liitettävät perustelut auttavat luvanhakijaa ohjaamaan selvitystyötään lupaharkinnan kannalta tarpeellisiin seikkoihin. Alussa selostetuin perustein ei voida myöskään pitää todennäköisenä, että lupien käsittely vähemmän neuvontaa

tarvitsevien luvanhakijoiden kohdalla merkittävästi hidastuisi enemmän neuvontaa tarvitsevien luvanhakijoiden vuoksi.

Vaikutukset viranomaiset toimintaan

Lupahakemuksen käsittelyvaiheeseen liittyvä neuvonta vaatii viranomaiselta voimavaroja ja työaikaa, mikä voi olla pois hakemusten käsittelyyn käytetystä ajasta. Lupahakemusten laadullinen paraneminen erityisesti riittävän aikaisessa vaiheessa tuotettuine tarpeellisine selvityksineen voi puolestaan nopeuttaa lupa-asian käsittelyä.

Neuvojen oikeellisuus on syytä varmistaa toisinaan tapauskohtaisesti, vaikka viranomaisen antamat neuvot eivät johda luottamuksensuojan syntymiseen. Jos neuvonnan toteuttamiseksi järjestetään tapaaminen, se vaatii runsaasti viranomaisten lupahakemusten käsittelyyn käyttämää työaikaa. Lisäksi viranomainen joutuu toiminnassaan huolehtimaan siitä, että luvanhakijat tulevat neuvontaan käytetyn työajan osalta kohdelluiksi yhdenvertaisesti.

Selvityksien pyytämistä koskeva automaattinen perusteluvollisuus lisää viranomaisen työ määrää selvimpien tapauksien kohdalla hieman. Säännöksen vaikutuksia lupa-asian käsittelyn joutuisuuteen ei voida ennakolta arvioida luotettavasti. Tietojen saaminen lisäselvitysten tarpeellisuudesta voi lisätä viranomaisten toiminnan hyväksyttävyyttä.

Ympäristövaikutukset

Esitys ei neuvontavelvollisuutta koskevilta osin vaikuta toiminnanharjoittajan huolellisuus- ja selvilläolovelvollisuuteen taikka toiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten sallittavuuteen.

Neuvontavelvollisuutta täydentävät muutokset osaltaan ohjaavat hakijoita ja kaivosviranomaista järjestämään ennakkoneuvotteluita vastaavia tapaamisia hakijan ja asiassa toimivaltaisten viranomaisten välillä. Nykyistä välittömämmällä neuvonnalla voidaan arvioida olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, kun huomioidaan kaivostoiminnan edellyttämät useat viranomaismenettelyt, joiden tarkoituksena on muun muassa varmistaa kielteisten ympäristövaikutusten syntyminen. Hakijan saadessa oikea-aikaista ohjeistusta toimivaltaisilta viranomaisilta, voidaan olettaa, että toiminnan käynnistymistä edeltäviin viranomaismenettelyihin tuotetut hakemukset ja selvitykset ovat entistä laadukkaampia ja huomioivat ympäristövaikutukset entistä paremmin. Laadukkaat hakemukset erilaisine selvityksineen mahdollistavat toimivaltaisten viranomaisten asettaa toiminnalle sellaisia määräyksiä, joiden voidaan olettaa rajoittavan ympäristölle kielteisten vaikutusten syntymisen.

4.2.21 Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Yritysvaikutukset

Ehdotetulla muutoksella arvioidaan olevan myönteisiä yritysvaikutuksia, sillä muutos mahdollistaisi malminetsintään tähtäävien tutkimustoimenpiteiden valmistelun siitä huolimatta, että päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Viranomaisvaikutukset

Ehdotetun muutoksen voidaan arvioida lisäävän kaivosviranomaisen työtä, sillä kaivosviranomaisen olisi aika ajoin arvioitava täytäntöönpanomääräyksen antamisen edellytyksiä sekä täy-

täntöönpanomääräyksessä annettavia tarkempia määräyksiä toiminnalle, jotta määräyksen mukainen toiminta ei aiheuttaisi peruuttamattomia tai muutoin haitallisia muutoksia ympäristössä tai luonnonolosuhteissa.

Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla muutoksella ei ole ympäristövaikutuksia, sillä täytäntöönpanomääräystä koskevilla toimilla ei saa aiheuttaa peruuttamattomia tai muutoin haitallisia muutoksia ympäristössä tai luonnonolosuhteissa.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

[...]

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Hallitusohjelman kirjaus kaivostoiminnan edellytysten varmistamisesta on keskeisessä roolissa hallitusohjelman muita kirjauksia toimeenpantaessa. Kaivostoiminnan toimintaedellytysten varmistaminen ja mahdollisten muutosten vaikutukset kaivostoimialaan on keskiössä pohdittaessa vaihtoehtoja, joilla edellä mainittua hallitusohjelman pöytäkirjamerkintää olisi mahdollista panna toimeen.

5.1.1 Kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittaminen

Nykyisen lainsäädännön perusvalintoihin kuuluva kaivoslain ja muun kaivostoimintaa koskevan lainsäädännön ja lupien välinen työnjako. Kaivoslaki sisältää elinkeino-oikeudellisten elementtien rinnalla myös ympäristöllisiä ja maankäytöllisiä aineksia vaikka luonnonsuojelua ja kaivoksen päästöjä koskeva sääntely lupamenettelyineen onkin muussa lainsäädännössä, kuten ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelulaissa.

Jakautuneen lainsäädännön malli sekä lupien vapaa aikajärjestys voivat aiheuttaa asianosaisille jossain määrin epäselvyyttä. Esitystä valmisteltaessa ei ole kuitenkaan esitetty sellaista selvää rakenneratkaisua kaivostoiminnan sääntelyyn, joka antaisi perusteen muuttaa nykyistä jakautuneen lainsäädännön mallia.

Eräs vaihtoehto järjestelmän selkeyttämiseksi olisi jättää kaivoslakiin vain elinkeino-oikeudelliset, lunastukselliset ja turvallisuuteen liittyvät osat. Ratkaisu edellyttäisi kuitenkin jonkin muun lain, käytännössä ympäristönsuojelulain ja sen lupajärjestelmän, soveltamisalan laajentamista kaivosasioissa, mitä ympäristönsuojelulain systematiikka huomioiden ei ole pidettävä perusteltuna ratkaisuna.

Vaihtoehtoina on esitetty myös kaivoslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyiden yhteensovittamista tai lupien hakemista tai myöntämistä koskevan edellytyssuhteen säätämistä, joka edellyttäisi ympäristönsuojelulain mukaisen luvan hakemista tai myöntämistä joko samanaikaisesti kaivosluvan kanssa tai siten, että kaivosluvan myöntämisen edellytys olisi hankkeelle myönnetty ympäristölupa. Lupien yhteensovittamista ja edellytyssuhteita on arvioitu esityksen valmistelussa. Näiden osalta on todettava, että 1.9.2020 voimaan astuneen yhteensovittamislain mukaisesta lupien yhteensovittamisesta ei toistaiseksi ole kokemusta eikä esitystä valmisteltaessa ympäristöhallinnolla ollut käytössä sellaisia tietoteknisiä ratkaisuja, joiden perusteella edellä viitatus lain mukaista yhteensovittamista syvempää integraatioita olisi

perusteltua ehdottaa. Arvioitaessa lupien välistä edellytysuhdetta on huomioitava ympäristönsuojelulain mukaisen luvan valmisteluun tarvittava aika sekä se, että ympäristönsuojelulain mukaisen luvan hakemuksessa käytetään malminetsinnästä saatavia tietoja. Ottaen huomioon malminetsintäluvan määräaikaisuuden, lupien välisen edellytysuhteen luominen edellyttäisi erillisen malminetsintälupaa seuraavan varausjärjestelmän luomista, joka turvaisi malminetsijän etuoikeuden hakemuksen kohteena olevaan esiintymään. Tällaisen erillisen varausjärjestelmän luomista ei kuitenkaan ole pidetty tarkoituksenmukaisena, mistä johtuen nykyiseen sääntelyratkaisuun ei esitetä muutosta.

5.1.2 Malminetsinnän mahdolliset rajoittamistarpeet

Valmistelun yhteydessä on tuotu esille useita ehdotuksia, joiden tarkoituksena on ollut luonnonsuojelulain ja kaivoslain säännösten yhteen sovittaminen nykyistä paremmin.

Eräänä ehdotuksena on esitetty erillisen säännöksen lisäämistä kaivoslakiin, joka säätäisi ilmoitusvelvollisuudesta Metsähallitukselle aina silloin, jos kaivoslain mukainen etsintätyö tai toiminta kohdistuu luonnonsuojelualueelle. Esitettyä ehdotusta ei ole pidetty perusteltuna sisällyttää nyt käsillä olevaan esitykseen, sillä voimassa oleva lainsäädäntö toteuttaa jo ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta. Esimerkiksi kaivoslain 8 §:n mukaan etsintätyöstä vastaavan on ennen 7 §:ssä tarkoitetun näytteenoton aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus etsintätyön kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea.

Mikäli malminetsintää on tarkoitus harjoittaa ilman malminetsintälupaa, tulee asiasta sopia maanomistajan kanssa eli luonnonsuojelualueiden osalta Metsähallituksen kanssa. Mikäli malminetsintälupaa haetaan luonnonsuojelualueelle, pyytää kaivosviranomainen hakemuksesta lausunnon Metsähallitukselta. Mahdollisesta malminetsintäluvan myöntämisestä luonnonsuojelualueelle tiedotetaan erikseen niitä tahoja, joilta on pyydetty lausuntoa. Kaivoslain 12 §:n nojalla malminetsintäluvan haltija on velvollinen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Tämän lisäksi maastotöistä on ilmoitettava toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille sen mukaan kuin malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Edellä selostetun perusteella erillistä ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ei pidetä tarkoituksenmukaisena sisällyttää nyt kyseessä olevaan esitykseen.

Valmistelun yhteydessä on lisäksi tuotu esille näkökohtia, jotka edellyttäisivät kaivoslain muuttamista siten, että kaivoslain mukainen toiminta olisi eräillä maantieteellisillä alueilla kielletty. Ottaen huomioon, että valmistelun yhteydessä esille nousseet alueet eivät muodosta voimassa olevan lainsäädännön nojalla sellaista aluetta, jolla maan käyttö olisi kategorisesti kielletty, ei kaivoslain muuttaminen valmistelun yhteydessä tuotujen näkökohtien osalta ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista muun muassa siitä syystä, ettei esitettyjä alueita ole mahdollista täsmällisesti määritellä eikä niiden suojelulle ole esitetty laista johtuvia tai luonnontieteellisiä perusteita.

5.1.3 Siirron saajalle asetettavat vaatimukset

Valmistelun aikana on esitetty näkemyksiä, joiden tarkoituksena olisi säännellä kaivoslain mukaisten lupien siirtoa nykyistä tarkemmin.

Esitetyissä näkemyksissä on tuotu esille tarve asettaa siirronsaajalle edellytyksiä, jotka poikkeaisivat luvan hakijan edellytyksistä.

Näkemyksissä esitetyt muutosehdotusten tavoitteena on ollut varmistaa, että siirron saajalla on lupaan perustuva toiminta huomioiden riittävä tekninen osaaminen ja taloudelliset edellytykset.

Kaivoslain systematiikka ja toiminnanharjoittajien yhdenvertaisuus eivät kuitenkaan anna perusteita edellä viitatulle muutokselle vaan toiminnanharjoittajaa koskevat vaatimukset tulevat soveltua niin luvan hakijoihin, toiminnanharjoittajiin kuin siirron saajiin. Tähän periaatteeseen esityksessä ei ehdoteta muutosta.

5.1.4 Varaussäätely

Valmistelun aikana julkisessa keskustelussa on esitetty nykyisen varausjärjestelmän poistamista. Tämä yhden kaivoslain perusratkaisun poistaminen olisi merkittävä muutos kaivoslain mukaiseen säätelyyn, jolla voisi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia muun muassa malminetsintäalueiden pinta-alan kasvaessa.

Voimassa oleva varausjärjestelmä antaa varaajalle aikaa tehdä varauspäätöksen voimassaolon aikana kohdentavia maastotutkimuksia esimerkiksi kaivoslain 7 §:n mukaisena etsintätyönä sekä arvioida mahdollisia aikaisempia alueella tehtyjä tutkimuksia ja niiden tuloksia. Näiden valmistelujen katsotaan antavan varaajalle mahdollisuuden arvioida malminetsintä lupahakemuksen alueellisia rajoituksia joka osaltaan pienentää malminetsintäalueiden keskimääräistä pinta-alaa. Varausjärjestelmän poistaminen voisi johtaa laajempiin malminetsintäalueisiin. Varausjärjestelmän poistaminen edellyttää kattavia selvityksiä muutoksen vaikutuksista eikä kyseistä muutosta ole siten ollut mahdollista arvioida tämän esityksen valmistelussa.

5.1.5 Maanomistajan suostumus malminetsintäluvan edellytyksenä

Harkittaessa maanomistajien suostumuksen edellyttämistä malminetsintäluvan myöntämiseksi on erityisesti huomioitava se, että Suomessa on varsin pirstoutunut kiinteistöjaotus ja onkin yleistä, että malminetsintäalue sijoittuu usean eri kiinteistön alueelle, jolloin maanomistajia voi yhden malminetsintäalueen alueella olla merkittävä määrä. Maanomistajien suostumusten saaminen useilta maanomistajilta voi olla toiminnanharjoittajan kannalta kohtuuton vaatimus ja tekee lupamenettelystä ennakoimattoman.

Ottaen huomioon, että malminetsintä edellyttää toiminnanharjoittajalta merkittäviä taloudellisia panostuksia on varsin todennäköistä, että toiminnanharjoittajien halukkuus tehdä malminetsintään liittyviä investointeja vähenisi, mikäli lupaharkinnan lisäksi luvan myöntäminen edellyttäisi alueen maanomistajien suostumusta.

Kaivoslain mukainen lupajärjestelmä perustuu sille, että kaikki maanomistajalle aiheutuvat haitat ja vahingot korvataan täysmääräisesti. Tämän lisäksi malminetsintäluvan haltija on velvolinen suorittamaan malminetsintäalueen maanomistajille erillistä malminetsintäkorvausta. Voimassa oleva säätely, jossa erillisiä sääntelemättömiä suostumuksia ei edellytetä luvan myöntämiseksi, on läpinäkyvää ja varmistaa sen, että kaikkia maanomistajia kohdellaan tasapuolisesti.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

[...]

6 Lausuntopalaute

[...]

7 Arviointineuvoston lausunto

[...]

8 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Voimassa olevan kaivoslain 1 §:n mukaan kaivoslain tarkoituksena on edistää kaivostointa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä.

Voimassa olevaa kaivoslakia säädettäessä, esityksen keskeisenä tavoitteena oli kaivostoiminnan ja malminetsinnän edellytysten turvaaminen yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet, varmistaa oikeusturvan toteutuminen sekä ottaa huomioon kansalaisvaikuttamista ja osallistumista koskevat vaatimukset. Esityksessä tunnistetut tavoitteet eivät ole lain voimaan tulon jälkeen muuttuneet.

Esityksessä ehdotetaan lain tavoitesäännöksen uudelleenmuotoilua siten, että lain tavoite kävisi säännöksestä paremmin ilmi, joka on luoda edellytykset sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväälle kaivostoiminnalle ja malminetsinnälle. Esitettyä tavoitesäännöksen uudelleenmuotoilua on pidettävä lisäksi perusteltuna, kun otetaan huomioon tässä esityksessä ehdotetut muutokset voimassa olevaan kaivoslakiin. Esityksen edotukset lisäävät osaltaan luonnon monimuotoisuutta, luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja lain tarkoitusta edistää sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväää malminetsintää ja kaivostoimintaa on muutoinkin pidettävä hyväksyttävänä tavoitesäännöksenä, kun huomioidaan tässä esityksessä ehdotetut muutokset.

Esityksessä ehdotetaan ajantasaistettavaksi pykälän 1 momentin 3 kohtaa, jonka mukaan lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävää käyttöä. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 3 kohtaan maininta luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta sekä muutettavaksi luonnonvarojen säästävää käyttöä luonnonvarojen kestäväksi käytöksi.

6 §. Voimassa olevan kaivoslain 18 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta. Sen lisäksi, että säännös edellyttää kaivosluvan haltijan huolehtimaan siitä, että kaivoksen ja esiintymän mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta, kieltää säännös sellaisen kaivosmineraalien louhinnan ja hyödyntämisen, että kyse olisi ilmeisestä kaivosmineraalien tuhlauksesta. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kaivosluvan haltijan on hyödynnettävä kaikki ne kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, jotka sen on teknistaloudellisesti mahdollista hyödyntää.

Esityksessä ehdotetaan edellä mainittua periaatetta vahvistettavaksi siten, että kaivoslain 6 §:ään lisätään nimenomainen säännös varmistamaan, että kaikissa kaivostoiminnan vaiheissa hyödynnetään kaikki alueen tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat teknistaloudellisesti hyödynnettävissä ja järjestetään myös muiden kaivosmineraalien hallinta asianmukaisesti. Muutos edellyttäisi kaivoslupaa hakevan hyödyntämään kaivostoiminnan aloittamisesta lähtien kaikki alueella tavatut teknistaloudellisesti hyödynnettävissä olevat kaivosmineraalit. Käytännössä tämä edellyttää luvan hakijaa varmistamaan siitä, että toiminnalle haetaan kaikki toiminnan edellyttämät luvat, joita kaivosmineraalien hyödyntäminen edellyttää.

Ehdotettu lisäys täydentäisi voimassa olevan kaivoslain 18 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jonka mukaan kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta. Tämän lisäksi ehdotettu lisäys täydentäisi voimassa olevan kaivoslain 52 §:n 3 momentin 2 kohtaa, jonka mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta.

Arvioitaessa kaivostoiminnan harjoittajan mahdollisuutta hyödyntää kaivosalueella tavattuja kaivosmineraaleja on huomioitava, että kaivostoiminnan harjoittajan teknistaloudelliset mahdollisuudet hyödyntää kaivosmineraalia voi vaihdella aika ajoin, kun huomioidaan kaivosmineraalien maailmanmarkkinahinnan vaihtelut, malmissa olevien arvoaineiden pitoisuusvaihtelut ja esimerkiksi louhinta- ja rikastustekniikan kehittyminen.

Ehdotettu muutos toimeenpanisi hallitusohjelmakirjauksen koskien malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista sekä valtioneuvoston päätökseen sisältyneen lausuman, jonka mukaan kaivoslain uudistamisen yhteydessä hallitus valmistelee säännösehdotuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että jatkossa lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit, kuten uraani, luvitetaan yhdellä kertaa.

7 §. Kaivoslain 7 §:ssä säädetään etsintätyöstä. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä.

Pykälän 2 momentissa säädetään etsintätyön alueellisista esteistä. Mainitun momentin mukaan etsintätyötä ei saa maan pinnalla tehdä puutarhatalouden käytössä olevalla alueella. Kaivoslain uudistamista koskevan valmistelun yhteydessä on havaittu, että säännöksessä viitattu puutarhatalouden käytössä oleva alue on vaikeasti määriteltävissä. Esityksessä ehdotetaan, että epäselvänä koettua lainkohtaa selvennetään.

Säätelyn täsmentämiseksi esityksessä ehdotetaan, että 2 momentin 6 kohtaa muutetaan siten, etsintätyötä ei saisi tehdä puutarhatalouden käytössä olevalla alueella sijasta viljelykseen soveltuvalla pellolla, jollaiseksi luetaan käytössä oleva maatalous-, puutarha- ja peltoenergiakasvien viljelyala, hoidettu viljelemätön pelto sekä kasvimaat.

11 §. Kaivoslain 11 §:ssä säädetään luvanvaraisesta malminetsinnästä ja toiminnasta aiheutuvista kielletyistä seurauksista. Pykälän 2 momentin nojalla malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa.

Kaivoslaissa ei ole nimenomaista säännöstä koskien malminetsintäluvan myöntämisen edellytyksiä. Kaivoslain 11 §:ssä kuitenkin käytännössä säädetään luvan myöntämisen edellytyksistä siitäkin huolimatta, että säännöksessä viitataan luvan myöntämisen edellytyksien sijaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvaan malminetsintään. Säätelyn täsmentämiseksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään uusi 3 momentti, jonka mukaan malminetsintäluvan myöntäminen edellyttäisi, ettei malminetsinnästä, asetettavat lupamääräykset ja malminetsintäalueen sijainti huomioon ottaen, aiheudu pykälän 2 momentissa tarkoitettua seurausta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi pykälän 2 momenttiin lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta. Lain tarkoittamalla ympäristövaikutuksella tarkoitetaan luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Erillistä viittausta luonnonsuojelulain säännöksiin ei esityksessä ehdoteta lisättäväksi malminetsintäluvan kiellettyjä seurauksia koskevaan säännökseen, sillä lain 3 §:ssä säädetään yksiselitteisesti, että kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa luonnonsuojelulakia. Tämä edellyttää kaivosviranomaisen muun muassa asettavan riittävän tarkkoja lupamääräyksiä sen varmistamiseksi, ettei luvan mukainen toiminta aiheuta luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta.

12 §. Kaivoslain 12 §:ssä säädetään malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia koskevasta ilmoitusmenettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitus on lisäksi tehtävä muun muassa poronhoitolaissa säädetyllä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella asianomaisille paliskunnille. Pykälä ei edellytä ilmoituksen tekemistä erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoittuville paliskunnille.

Esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten osalta. Esityksen mukaan säännöksen soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännös koskisi vain erityistä poronhoitoaluetta. Esityksen myötä ilmoitus malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista tulisi toimittaa aina alueen paliskunnalle sen sijaan, että ilmoitus toimitetaan alueen paliskunnalle vain siinä tilanteessa, että malminetsintäalue sijoittuu erityiselle poronhoitoalueelle. Koska ilmoitusmenettely laajennettaisi koskemaan koko poronhoitoaluetta, esityksessä ehdotetaan, että paliskuntia koska ilmoitusmenettely erotetaan omaksi momentiksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan malminetsinnästä vastaavan olisi ilmoitettava kirjallisesti kaivosviranomaiselle ennen malminetsinnan aloittamista, mikäli malminetsintää toteutetaan 9 §:ssä tarkoitettulla kiinteistön omistajan suostumuksella. Ehdotettu uusi ilmoitusmenettely tehostaisi kaivosviranomaisen ennakkovalvontaa kiinteistön omistajan suostumuksella tehtävän malminetsinnan osalta ja mahdollistaisi kaivosviranomaisen valvomaan tarkemmin, ettei malminetsintää toteuteta 9 §:n tarkoittamalla kiinteistön omistajan suostumuksella siitäkään huolimatta, että malminetsintä edellyttäisi malminetsintälupaa 9 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla. Kaivosviranomaisen tulisi tarvittaessa pyytää lisätietoja malminetsinnästä vastaavalta, mikäli ilmoitus antaisi lisäselvityksen pyytämiseksi aiheutta. Tällaisia tilanteita olisi esimerkiksi maanomistajan suostumuksella tehtävä malminetsintä, joka sijoittuu esimerkiksi luonnonsuojelualueen läheisyyteen. Malminetsinnan aloittaminen ei edellyttäisi erillistä vahvistusta kaivosviranomaiselta.

Esityksessä ei esitetä muutosta kaivoslain 9 §:n sääntelyyn. Siten malminetsintää olisi jatkossakin mahdollista toteuttaa ilman kaivosviranomaisen lupaa, mikäli malminetsintää voidaan toteuttaa 7 §:n mukaisena etsintätyönä tai kiinteistön omistaja on antanut siihen suostumuksensa eikä malminetsintä ole kyseessä olevassa tilanteessa luvanvaraista 9 §:n 2 momentin nojalla.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän asetuksenantovaltuutuksen sisältävää momenttia siten, että asetuksenantovaltuutus kattaisi kaikki pykälän ilmoitusmenettelyt.

Esitetty ehdotus edellyttäisi lisäksi, että pykälän otsikkoa muutettaisi vastaamaan paremmin pykälän sisältöä.

14 §. Kaivoslain 14 §:ssä säädetään malminetsintäluvan haltijan velvollisuudesta toimittaa vuosittainen selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja –tuloksista.

Hallitusohjelman tavoitteet edellyttävät muutoksia kaivostoimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön, jotka parantavat paikallista hyväksyttävyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien tiedonsaantioikeutta. Edellä selostettujen tavoitteiden saavuttamiseksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään uusi 2 momentti. Nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Ehdotettu uusi 2 momentti edellyttäisi, että kaivosviranomaiselle toimitettavan vuotuisen kirjallisen selvityksen lisäksi malminetsintäluvan haltija olisi velvollinen vuosittain järjestämään yleisölle avoimen tilaisuuden, jossa malminetsintäluvan haltijan olisi annettava selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista, suoritettujen tutkimustöiden ympäristö- ja muista vaikutuksista, seuraavan tutkimuskauden tutkimustöistä sekä näiden arvioituista ympäristö- ja muista vaikutuksista.

Tilaisuus osaltaan antaisi alueen asukkaille ja muille toiminnan vaikutuspiirissä oleville tahoille mahdollisuuden ilmaista näkökulmia suoritetuista tutkimustöistä ja suunniteltujen tutkimustöiden vaikutuksista. Kiinteistöjen omistajilta ja muilta asianosaisilta saatu palaute antaisi malminetsintäluvan haltijalle mahdollisuuden arvioida toimenpiteitä, joilla toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia olisi mahdollista pienentää tai poistaa.

Avoin yleisötilaisuus olisi mahdollista järjestää muun muassa paikkakuntakohtaisesti, jolloin tilaisuudessa olisi mahdollista antaa selvitys usean luvan osalta sen sijaan, että malminetsintäluvan haltija olisi velvollinen järjestämään tilaisuuksia lupakohtaisesti.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän nykyistä 2 momenttia ja uutta 3 momenttia siten, että yleisölle avoimesta tilaisuudesta voitaisi antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

15 §. Kaivoslain 15 §:n 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet on saatettu loppuun. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitus on lisäksi tehtävä muun muassa poronhoitolaissa säädetyllä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella (erityinen poronhoitoalue) asianomaisille paliskunnille. Säännös ei edellytä ilmoituksen tekemistä erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoittuville paliskunnille.

Esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten osalta. Esityksen mukaan säännöksen soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännös koskisi vain erityistä poronhoitoaluetta.

Esityksen myötä ilmoitus malminetsintäalueen jälkitoimenpiteiden loppuun saattamisesta tulisi toimittaa aina alueen paliskunnalle sen sijaan, että ilmoitus toimitetaan alueen paliskunnalle vain siinä tilanteessa, että malminetsintäalue sijoittuu erityiselle poronhoitoalueelle. Koska ilmoitusmenettely laajennettaisi koskemaan koko poronhoitoaluetta, esityksessä ehdotetaan, että paliskuntia koska ilmoitusmenettely erotetaan omaksi momentiksi.

18 §. Kaivoslain 18 §:ssä säädetään kaivosluvan haltijan velvollisuuksista.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 1 momenttia siten, että kaivosluvan haltijan tulisi nykyistä selvemmin huomioida kaivosalueen tuleva käyttö. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 1 momentin 4 kohtaa siten, että kaivosluvan haltija olisi velvollinen huolehtimaan siitä, että kaivosalueen tulevaa käyttöä tai esiintymän tulevaa hyödyntämistä ei vaaranneta tai vaikeuteta. Voimassa oleva säännös ohjaa kaivosluvan haltijaa huolehtimaan pikemminkin, ettei alueelle mahdollisesti tulevaa kaivostoimintaa vaaranneta tai vaikeuteta. Kaivosalueen tulevan käytön huomioimista jo kaivoslupaa haettaessa ja muutenkin kaivostoiminnan aikana on pidettävä perusteltuna muun muassa kiertotalouden ja alueiden kestävän käytön näkökulmasta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivosluvan haltijan velvollisuudeksi sen huolehtiminen, että kaivostoiminnassa otetaan huomioon kaivoksen vaiheittainen sulkeminen. Voimassa olevat kaivoslain säännökset, kuten luvan muuttamista, kaivostoiminnan lopettamista sekä vakuutta koskevat säännökset mahdollistavat kaivosten vaiheittaisen sulkemisen. Voimassa oleva kaivoslaki ei kuitenkaan kannusta kaivosluvan haltijaa aktiivisesti huomioimaan kaivoksen vaiheittaista sulkemista ja sen huomioimista kaivostoiminnassa. Velvollisuuden tehostamiseksi kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:ää olisi täsmennettävä siten, että kaivoslupaa hakevan olisi esitettävä alustava suunnitelma kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta. Vaiheittaisen sulkemisen edistämiseksi esityksessä esitetään lisäksi muutosta kaivoslain 120 §:ään, jossa säädetään kaivostoiminnan lopettamiseen varautumisesta.

Lähtökohtaisesti kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta ei lupaa myönnettäessä olisi mahdollistaa antaa tarkempia lupamääräyksiä, koska täsmällistä suunnitelmaa kaivoksen sulkemiseksi ei ole mahdollista lupaa haettaessa laatia, mistä nimenomaista säännöstä vaiheittaista sulkemista koskevan lupamääräyksen antamisesta ei ole kuitenkaan perusteltua lisätä kaivoslain 52 §:ään. Kaivoluvassa on voimassa olevan kaivoslain mukaan annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset esimerkiksi kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvistä velvollisuuksista, joka mahdollistaa tapauskohtaisen harkinnan sen osalta, onko kaivosluvassa tarpeen antaa esimerkiksi tarkentavia lupamääräyksiä vaiheittaisen sulkemisen osalta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momenttiin uusi 6 kohta, jonka mukaan kaivosluvan haltija olisi velvollinen huolehtimaan siitä, että niin pitkälle kuin mahdollista vahingollisia ympäristövaikutuksia vältetään. Kaivoslain tarkoittamat ympäristövaikutukset on määritelty voimassa olevan kaivoslain 5 §:ssä, jonka mukaan ympäristövaikutuksella tarkoitetaan luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momenttiin uusi 7 kohta, jonka mukaan kaivosluvan haltija olisi velvollinen huolehtimaan siitä, että kaivoksen sulkemiseen liittyvät toimenpiteet toteutetaan siten, ettei suljetusta kaivoksesta aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

Esitetyillä muutoksilla on tarkoitus parantaa kaivosten ympäristönsuojelua.

Hallitusohjelman tavoitteet edellyttävät muutoksia kaivostoimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön, jotka parantavat paikallista hyväksyttävyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien tiedonsaantioikeutta. Edellä selos-

tettujen tavoitteiden saavuttamiseksi esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka loisi kaivosluvan haltijalle velvollisuuden järjestää vuosittain yleisölle avoimen tilaisuuden, jossa kaivosluvan haltijan olisi annettava selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat olennaisesti ja arvio kaivostoiminnan vaikutuksista kiinteistöjen omistajille ja muille kaivostoiminnan vaikutusalueella oleville asianosaisille.

Tilaisuus osaltaan antaisi alueen asukkaille ja muille toiminnan vaikutuspiirissä oleville tahoille mahdollisuuden ilmaista näkökulmia kaivoksen toiminnasta ja kaivosluvan haltijan arvioista toiminnan vaikutuksista. Kiinteistöjen omistajilta ja muilta asianosaisilta saatu palaute antaisi kaivosluvan haltijalle mahdollisuuden arvioida toimenpiteitä, joilla toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia olisi mahdollista pienentää tai poistaa.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään uusi 4 momentti, jonka nojalla tarkempia säännöksiä yleisölle avoimesta tilaisuudesta voitaisi antaa valtioneuvoston asetuksella.

27 §. Kaivoslain 27 §:ssä säädetään kullanhuuhdonta-alueen maastotöitä koskevasta ilmoitusmenettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan kullanhuuhtojen on ilmoitettava kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitus on lisäksi tehtävä muun erityisellä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille. Säännös ei edellytä ilmoituksen tekemistä erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoittuville paliskunnille.

Esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten osalta. Esityksen mukaan säännöksen soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännös koskisi vain erityistä poronhoitoaluetta.

Esityksen myötä ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä olisi tehtävä aina alueen paliskunnalle sen sijaan, että ilmoitus tehtäisi alueen paliskunnalle vain siinä tilanteessa, että kullanhuuhdonta-alue sijoittuu erityiselle poronhoitoalueelle. Koska ilmoitusmenettely laajennettaisiin koskemaan koko poronhoitoaluetta, esityksessä ehdotetaan, että paliskuntia koska ilmoitusmenettely erotetaan omaksi momentiksi.

28 §. Kaivoslain 28 §:ssä säädetään kullanhuuhdonnasta annettavasta selvityksestä. Säännöksen mukaan kullanhuuhtoja on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Hallitusohjelman tavoitteet edellyttävät muutoksia kaivostoimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön, jotka parantavat paikallista hyväksyttävyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien tiedonsaantioikeutta. Edellä selostettujen tavoitteiden saavuttamiseksi esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan kaivosviranomaisen olisi vuosittain järjestettävä yleisölle avoin tilaisuus, jossa on esitettävä selvitys kullanhuuhdontalupiin perustuvasta kullanhuuhdonnasta ja kullanhuuhdonnan arvioituista vaikutuksista paliskunnille, muille elinkeinoille sekä saamelaiten ja kolttien oikeuksille.

Tilaisuus osaltaan antaisi erityisesti pykälässä mainituille tahoille mahdollisuuden ilmaista näkökulmia kullanhuuhdonnasta ja sen vaikutuksista poronhoidolle, muille elinkeinoille sekä saa-

melaisten ja kolttien oikeuksille. Saatu palaute antaisi kaivosviranomaiselle mahdollisuuden arvioida toimenpiteitä, joilla toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia olisi mahdollista pienentää tai poistaa.

Uuden 2 momentin myötä nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uutta 3 momenttia siten, että tarkempia säännöksiä yleisölle avoimesta tilaisuudesta voitaisi antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §. Kaivoslain 30 §:ssä säädetään kullanhuuhdonta-alueen lopputarkastuksesta. Pykälän 2 momentin mukaan kaivosviranomaisen on tiedotettava kullanhuuhdonta-alueen lopputarkastuksesta kullanhuuhtojalle ja alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle sekä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, kolttialueella kolttien kyläkokoukselle ja erityisellä poronhoitoalueella alueen paliskunnille. Säännös ei edellytä lopputarkastuksesta tiedottamista erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoittuville paliskunnille.

Esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten osalta. Esityksen mukaan säännöksen soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännös koskisi vain erityistä poronhoitoaluetta.

Esityksen myötä kaivosviranomaisen olisi tiedotettava lopputarkastuksesta aina alueen paliskunnalle sen sijaan, että ilmoitus toimitetaan alueen paliskunnalle vain siinä tilanteessa, että kullanhuuhdonta-alue sijoittuu erityiselle poronhoitoalueelle.

31 a §. Kaivoslakiin ehdotetaan lisättäväksi hallintolain 8 §:n ja 23 §:n 2 momentin mukaista neuvontavelvollisuutta täsmentävä uusi säännös, joka vastaisi sisällöltään ympäristönsuojelulain 39 a §:ää.

Säännöksen tavoitteena olisi sujuvoittaa lupahakemuksen käsittelyä ja mahdollistaa entistä tehokkaampi lupamenettelyiden ja lupien yhteensovittaminen esimerkiksi kaivosluvan ja ympäristöluvan osalta.

Esityksen mukaan viranomaisen on pyynnöstä annettava sähköisessä muodossa tietoa siitä, millaisia tietoja ja selvityksiä lupahakemukselta voidaan edellyttää, mitä lausuntoja, muistutuksia ja mielipiteitä lupaviranomainen asian selvittämiseksi hankkii, missä määräajassa ne on tarkoitettu antaa sekä mikä on lupapäätöksen arvioitu antamisajankohta. Lisäksi säännöksen on tarkoitettu selvittää, että viranomainen voi järjestää hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan tapaamisen hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi.

Esityksen mukaan neuvontaa annettaisiin lupaa hakevalle. Säännös mahdollistaisi neuvonnan antamisen myös sellaiselle, jolla on vakaa aikomus hakea kaivoslain mukaista lupaa.

Ehdotettavan säännöksen toisessa momentissa tarkoitettujen tapaamisen järjestäminen voi olla perusteltua, jos hanke edellyttää mittavia selvityksiä, useita lupia tai jos muut erityiset syyt puoltavat tapaamisen järjestämistä. Luvanhakijan ja viranomaisen välisten tapaamisten järjestämistä tulee harkita tapauskohtaisesti ajan ja viranomaisvoimavarojen tarkoituksenmukaisen käytön kannalta.

Ympäristönsuojelulain tapaan, säännöksessä käytettäisi käsitettä tapaaminen käsitteen neuvottelu sijasta, koska tapaamisen tarkoitus ei ole saavuttaa viranomaista tai asian vireillepanijaa sitovaa lopputulosta, vaan neuvonta jättää asianomaisille mahdollisuuden menetellä valitsemallaan tavalla. Tapaamisen järjestämisen tarpeellisuus jää lopulta viranomaisen harkittavaksi.

niillä perustein, millaiset menettelyt edistävät lupakäsittelyn tuloksellista ja palveluperiaatteen mukaista järjestämistä. Tapaamisesta laaditaan muistio, joka liitetään osaksi asian käsittelyssä syntynyttä aineistoa.

Neuvontaa annettaessa on huomioitava, ettei viranomainen voi ryhtyä luvanhakijan asiamiehenä tulematta esteelliseksi asian käsittelyssä. Annettava neuvonta painottuisi siten esitetyssä säännöksessä täsmennettyihin menettelyllisiin seikkoihin.

Esityksen tavoitteena ei ole sisällöllisesti rajoittaa hallintolain 8 §:n mukaisen neuvontavelvollisuuden sisältöä. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on, että viranomainen voi jatkossakin toteuttaa hallintolain 8 §:n mukaista palveluperiaatetta ja neuvontavelvollisuuttaan ehdotetun säännöksen rinnalla. Viranomaisella säilyy myös hallintolain 8 §:n ja 23 §:n 2 momentin mukainen neuvontavelvollisuus muita asianosaisia, kuin luvanhakijaa kohtaan.

Hallinnon lainalaisuusperiaatteesta johtuen viranomaisen antamat virheellisetkään neuvot eivät sido viranomaista tai muutoksenhakutuomioistuinta päätöksenteossa. Viranomaisen on pystyttävä yhdenvertaisuusperiaatteen puitteissa muuttamaan ratkaisulinjaansa.

36 §. Kaivoslain 36 §:ssä säädetään lupahakemuksen täydentämisestä. Pykälä on informatiivinen viittaus hallintolain 22 ja 33 §:ään, joita hakemuksen täydentämiseen sovelletaan.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudeksi 2 momentiksi hallintolain 22 §:ää täydentävä säännös, jonka mukaan viranomaisen on perusteltava, miksi hakijalta pyydytetyt lisäselvitykset ovat asian ratkaisemisen kannalta tarpeen. Säännös vastaisi sisällöltään ympäristönsuojelulain 40 §:n 3 momenttia.

Säännöksellä voidaan edistää hyvää hallintoa tuomalla esille selvitystarpeen perustelut sellaisissakin tapauksissa, joissa selvitystä pyydetään esimerkiksi hyvin epätodennäköisen tilanteen varalta, eikä selvitys välttämättä johda mihinkään lupamääräyksiin. Tällainen perusteluvollisuus auttaa myös luvanhakijaa kiinnittämään huomioita lisäselvityksissään lupaharkinnan kannalta olennaisiin asioihin ja täten vähentää uudempien lisäselvitysten tarvetta.

39 §. Kaivoslain 39 §:ssä säädetään kuulemismenettelystä. Säännöksen mukaan lupaviranomaisen on ennen malminetsintälupaa, kaivoslupaa, kullanhuuhdontalupaa ja kaivosaluelunastuslupaa koskevan asian ratkaisemista varattava asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevassa asiassa.

Hallitusohjelman tavoitteet edellyttävät muutoksia kaivostoimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön, jotka parantavat paikallista hyväksyttävyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien tiedonsaantioikeutta. Edellä selostettujen tavoitteiden saavuttamiseksi esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan kaivosviranomaisen olisi järjestettävä yleisölle avoin tilaisuus muistutusten ja mielipiteiden tekemiseksi, kun kyseessä on kaivoslupaa, kaivoslupan muuttamista tai kaivoslupan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus. Tilaisuudessa olisi annettava selvitys lupahakemuksen sisällöstä. Tilaisuuden tarkoituksena on täydentää kirjallista kuulemismenettelyä ja ehdotuksen tavoitteena on välittömän kuulemistilaisuuden kautta parantaa kaivoslupahakemusta koskevan vaikutusalueen tai kaivoksen vaikutusalueen asukkaiden ja muiden tahojen mahdollisuuksia saada suunnitellusta kaivoshankkeesta tai toiminnan muutoksesta tietoa ja ilmaista näkökohtia, jotka kaivosviranomaisen olisi otettava huomioon lupa-asiaa ratkaistaessa. Tilaisuudessa ei olisi tarkoitus antaa mielipiteisiin ja muistutuksiin vastauksia.

Ehdotettu uusi momentti sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, joka mahdollistaisi tarkempien säännösten antamisen valtioneuvostonasetuksella.

44 §. Kaivoslain 44 §:n 2 momentissa säädetään varausilmoituksen alueellisista esteistä. Näitä ovat alueet, jotka kuuluvat malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen tai aiemmin varausalueena olleet alueet, ennen kuin vuosi on kulunut varauspäättökseen raukeamisesta tai peruuttamisesta. Muita laista johtuvia alueellisia esteitä tai rajoituksia varausilmoituksilla ei ole. Esimerkiksi malminetsinnän alueellisia esteistä koskevaa sääntelyä ei voimassa olevassa kaivoslaissa ole katsottu tarpeelliseksi ulottaa koskemaan varausilmoituksia, koska varauksen oikeusvaikutukset rajoittuvat ainoastaan varaajan etuoikeuteen hakea malminetsintä lupaa tietyille alueille. Kyseessä on siten yksinomaan toiminnanharjoittajien horisontaalisia suhteita sääntelevä järjestelmä.

Edellä kuvattu varausten alueellisia esteitä koskeva sääntely johtaa usein siihen, että varausalueet poikkeavat alueellisilta rajauksiltaan merkittävästi niistä malminetsintä lupahakemusten käsiteltävistä alueista, jotka seuraavat välittömästi varausilmoitusta. Ottaen huomioon varauksen suhteen malminetsintä lupahakemukseen, voi alueiden erilainen rajausta aiheuttaa tarpeetonta epäselvyyttä kiinteistöjen omistajien ja muiden asianosaisten keskuudessa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varausten esteitä koskevaa sääntelyä siten, että varausalueesta tulisi aina rajata ilmeiset malminetsintä lupaa koskevat alueelliset esteet, joista on säädetty tarkemmin kaivoslain 7 §:n 2 momentissa ja 9 §:n 4 momentissa. Ehdotetun muutoksen johdosta esityksessä ehdotetaan, että kaivoslain 44 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jonka mukaan varaajan olisi varausilmoituksessa rajattava varausalueesta kaivoslain 7 §:n 2 momentissa ja 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut alueet. Ehdotetun uuden 2 momentin lisäämisen johdosta nykyinen 2 momentti ja sen jälkeinen momentti siirtyisivät eteenpäin.

Kaivoslain 7 §:n 2 momentin tarkoittamat alueet koskevat lähinnä hautausoimilaissa (457/2003) tarkoitettua hautausmaata, puolustusvoimien käytössä olevaa aluetta tai sellaista Rajavartiolaitoksen hallitsemalla aluetta, jossa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, aluetta, jolla liikkumista on rajoitettu tai jolle sivuilla on pääsy kielletty, yleisessä käytössä olevaa liikenne- ja kulkuväylää, asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta näihin rinnastettavaa tilaa ja niihin liittyvää, yksityistä piha- aluetta taikka tällaisen rakennuksen paikkaa, jota varten on myönnetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu rakentamiseen tarvittava lupa ja rakentaminen on aloitettu, puutarhatalouden käytössä olevaa aluetta, yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa tai muuta edellä vastaavaa erityiseen käyttöön otettua aluetta ja näitä alueita koskevia suoja-alueita, joista on säädetty kaivoslaissa.

Kaivoslain 9 §:n 4 momentin tarkoittamat alueet koskevat maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua katualuetta tai toria, maantielaissa (503/2005) tarkoitettua maantien tiealuetta, ilmailulaissa (1194/2009) tarkoitettua lentopaikkaa ja muuta ilmailua palvelevaa aluetta, rata laissa (110/2007) tarkoitettua rautatiealuetta, yleistä liikennettä varten käytettyä kanava tai muu vastaava liikennealuetta ja näitä alueita koskevia suoja-alueita, joista on säädetty kaivoslaissa tai muussa laissa.

Varauksen oikeusvaikutuksista johtuen varausilmoitukseen liittyvässä harkinnassa ei ole tarkoituksenmukaista ottaa huomioon mahdollisen malminetsinnän tai kaivostoiminnan vaikutuksia. Kyseisten vaikutusten huomioiminen varausilmoitusta koskevassa harkinnassa ei myöskään ole mahdollista niiden edellyttämän tietotarpeen vuoksi, jota varaushetkellä ei vielä ole varaajan tai kaivosviranomaisen käytettävissä.

Varausjärjestelmän tarkoituksena on, että varaaja kerää varauspäätöksen voimassaoloaikana tietoa mahdollisen malminetsinnän vaikutuksista, joita on mahdollista käyttää malminetsintälupahakemusta laadittaessa. On myös syytä huomioda, että tietoja esimerkiksi malminetsinnän vaikutuksista kertyy malminetsintälupaa koskevan lupaharkinnan perusteeksi myös lupahakemuksesta saatujen lausuntojen, mielipiteiden ja muistutusten kautta, joita ei varausilmoitusta käsiteltäessä pyydetä, johtuen siitä, ettei varauksella lähtökohtaisesti ole vaikutuksia esimerkiksi kiinteistöjen omistajien asemaan tai oikeuksiin.

46 §. Kaivoslain 46 §:ssä säädetään malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteistä. Merkittävä haitta muulle elinkeinotoiminnalle ei kuitenkaan ole malminetsintäluvan myöntämisen este.

Kaivoslupaa koskevan harkinnan osalta voimassa olevan kaivoslain 48 § estää kaivosluvan myöntämisen, jos luvan mukainen kaivostoiminta merkittävästi heikentäisi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa. Lupaharkinnan yhtenäisyyden vuoksi sekä muiden elinkeinojen huomioimiseksi malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevassa lupaharkinnassa esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 46 §:ään 1 momenttiin uusi 8 kohta, jonka mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Lupaharkinnan perusteisiin ei kuitenkaan ehdoteta muutosta, jolloin kaivoslain 45 §:n 1 momentin viimeisen lauseen nojalla lupa voitaisi esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Lähtökohtaisesti malminetsintätoimenpiteiden ei voida katsoa aiheuttavan merkittävää haittaa muulle elinkeinotoiminnalle mutta kyseinen kielto olisi tästä huolimatta tarpeen sisällyttää lupaharkintaan, mikäli lupamenettelyn aikana nousisi esiin seikkoja, joiden mukaan haettavaan lupaan perustuva toiminta aiheuttaisi merkittävää haittaa muulle elinkeinolle.

Lupaharkinnan kannalta olennaista olisi todellisen, lupaan perustuvaan toimintaan liittyvän haittan osoittaminen. Todellisena haitta muulle elinkeinotoiminnalle ei voitaisi pitää malminetsintähakemuksen myötä syntyviä odotuksia mahdollisesta paikallistettavasta esiintymästä eikä myöskään mahdollista tulevaa kaivostoimintaa. Sen sijaan lupaharkinnan kannalta merkityksellisenä haittana olisi pidettävä haittaa jonka malminetsintä voidaan yksiselitteisesti katsoa aiheuttavan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi pykälän 1 momentin 9 kohtaa, jonka mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää, muun muassa silloin, jos hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia.

Kaivoslain mukaiselle toiminnalle on ominaista niin kutsuttu jakautuneen lainsäädännön järjestelmä, jossa olennaisia vaatimuksia luvan mukaiselle toiminnalle asetetaan kaivoslain ohella myös muiden lakien kuten luonnonsuojelulain ja ympäristönsuojelulain nojalla. Ottaen huomioon tämän jakautuneen lainsäädännön järjestelmän, on luontevaa, että kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa otetaan huomioon myös se, onko toiminnanharjoittaja noudattanut myös muuta lainsäädäntöä, jota sovelletaan kaivoslain mukaiseen toimintaan. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 46 §:n 1 momentin 9 kohtaa siten, että lupaa ei voisi myöntää, mikäli hakija on aikaisemmin toiminut kaivoslain mukaisessa toiminnassa muun soveltuvan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Jotta kaivosviranomaisen voisi katsoa hakijan aikaisemmin laiminlyöneen kaivoslain mukaisessa toiminnassa muuta toimintaan soveltuvaa lainsäädäntöä, tulisi kaivosviranomaisen harkinnan perustua kyseisen lain mukaisen toimivaltaisen viranomaisen antamaan lainvoimaiseen

päätökseen, josta kyseiseen lakiin perustuvien velvollisuuksien laiminlyönti tai laiminlyönnit ilmenevät. Tieto laiminlyönneistä voisi tulla esimerkiksi lupaviranomaisen pyytäessä lupahakemuksesta lausuntoa muilta viranomaisilta. Lupamenettelyn aikana esille tuodut näkemykset mahdollisista laiminlyönneistä eivät lähtökohtaisesti vaikuttaisi kaivosviranomaisen lupaharkintaa 9 kohdan tarkoittamalla tavalla.

47 §. Voimassa oleva kaivoslaki mahdollistaa lain nojalla myönnettyjen lupien siirtämisen toiselle. Lupien siirtoa koskevan sääntelyn lähtökohtana on, että siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset kuin mitä luvanhaltijalta lain mukaan edellytetään. Tähän perusasetelmaan ei esitetä muutosta, sillä muunlainen sääntely olisi omiaan vaarantamaan toiminnanharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun ja mahdollisuuden siirtää tehokkaasti lupa toiselle, jota lähtökohtaisesti ei ole pidettävä epäsuotuisana tai -toivottavana toimenpiteenä.

Kaivoslain 31 §:n edellytysten lisäksi kaivoslain yleiset periaatteet edellyttävät muun muassa, että toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden toiminnassa on käytössä tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset. Yleisiin periaatteisiin lukeutuvia seikkoja ei kuitenkaan ole nimenomaisesti lueteltu esimerkiksi luvan myöntämisen edellytyksiä koskevassa 47 §:ssä. Kaivosviranomainen on kuitenkin käytännössä edellyttänyt, että luvan siirron yhteydessä toimitetaan selvitys siirron saajan asiantuntemuksesta ja edellytyksistä toteuttaa lupaan perustuvaa toimintaa.

Voimassa oleva luvan siirtoon liittyvä sääntely on aiheuttanut huolta muun muassa siirron saajan asiantuntemusta koskevan sääntelyn osalta. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 47 §:ään uusi momentti, jonka mukaan kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä olisi se, että hakijalla tulee olla käytettävissä haettuun lupaan perustuvaa toimintaan nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset. Esitetyllä muutoksella varmistettaisiin, että sekä luvan hakijalla että mahdollisella siirron saajalla olisi muun muassa riittävät tekniset ja taloudelliset edellytykset harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa, sillä kaivoslain 73 §:n 1 momentin nojalla siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset kuin luvanhaltijalta tämän lain mukaan edellytetään.

Sääntelyn toiminnallisuuden varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan vastaavaa muutosta kaivoslain 48 §:ään, jossa säädetään kaivosluvan myöntämisen esteistä.

Kaivoslain 47 §:n 4 momentin mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että myös maakuntakaava voi usein olla riittävä. Kaivoslain 47 §:n 4 momentti perusteluineen vaikuttaisi asettavan kunnan hyväksymän asemakaavan ja yleiskaavan, maakuntaliiton hyväksymän maakuntakaavan sekä maankäyttöön liittyvän, kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tekemän selvityksen, toistensa vaihtoehdoiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 47 §:n 4 momenttia siten, että kaivostoiminnan tulisi siirtymäsäännöksissä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta perustua aina kunnan hyväksymään oikeusvaikutteiseen kaavaan. Muutoksella toimeenpannaan hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.

48 §. Kaivoslain 48 §:n 1 momentissa säädetään kaivoslupan myöntämisen esteistä. Säännöksen mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Kaivoslain 6 §:ssä säädetään toimintaan sovellettavista yleisistä periaatteista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kaivoslaissa tarkoitettussa toiminnassa on periaatteena, että käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset. Tätä yleisiin periaatteisiin lukeutuvaa edellytystä ei kuitenkaan ole nimenomaisesti lueteltu esimerkiksi luvan myöntämisen edellytyksiä koskevassa 47 §:ssä eikä huomioitu kaivoslain 48 §:ssä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi kaivoslain 48 §:n 1 momenttia, jonka mukaan kaivoslupan myöntämisen esteenä olisi se, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole käytettävissä haettuun lupaan perustuvaan toimintaan nähden tarpeellista asiantuntemusta tai muutoin riittäviä edellytyksiä. Asiaa harkittaessa kaivosviranomaisen tulisi arvioida hakijan tekniset ja taloudelliset edellytykset harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Mikäli lupaharkinnan aikana kävisi ilmi, että hakijalla ei ole teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa, ei kaivosviranomainen voisi myöntää hakijalle kaivoslupaa.

Ehdotettu muutos toimisi kaivoslain 47 §:n uuden momentin vastinparina, jonka mukaan kaivoslupan myöntämisen edellytyksenä olisi se, että hakijalla tulee olla käytettävissä haettuun lupaan perustuvaa toimintaan nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset. Ehdotettu muutos ei edellyttäisi muutosta lupahakemusta koskevaan sääntelyyn, sillä voimassa olevan kaivoslain 34 §:n 1 momentin mukaan kaivoslupahakemuksessa on esitettävä selvitys hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa.

Kaivoslain 48 §:n 1 momentin mukaan kaivoslupaa ei myöskään saa myöntää, jos hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä. Kaivoslain mukaiselle toiminnalle on ominaista kuitenkin niin kutsuttu jakautuneen lainsäädännön järjestelmä, jossa olennaisia vaatimuksia luvan mukaiselle toiminnalle asetetaan kaivoslain ohella myös muiden lakien kuten luonnonsuojelulain ja ympäristönsuojelulain nojalla. Ottaen huomioon tämän jakautuneen lainsäädännön järjestelmän, on luontevaa, että kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa otetaan huomioon myös se, onko toiminnanharjoittaja noudattanut myös muuta lainsäädäntöä, jota sovelletaan kaivoslain mukaiseen toimintaan. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 48 §:n 1 momenttia siten, että lupaa ei voisi myöntää, mikäli hakija on aikaisemmin toiminut kaivoslain mukaisessa toiminnassa muun soveltuvan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Jotta kaivosviranomainen voisi katsoa hakijan aikaisemmin laiminlyöneen kaivoslain mukaisessa toiminnassa muuta toimintaan soveltuvaa lainsäädäntöä, tulisi kaivosviranomaisen harjoituksen perustua kyseisen lain mukaisen toimivaltaisen viranomaisen antamaan lainvoimaiseen päätökseen, josta kyseiseen lakiin perustuvien velvollisuuksien laiminlyönti tai laiminlyönnit ilmenevät. Tieto laiminlyönneistä voisi tulla esimerkiksi lupaviranomaisen pyytäessä lupahakemuksesta lausuntoa muilta viranomaisilta. Lupamenettelyn aikana esille tuodut näkemykset

mahdollisista laiminlyönneistä eivät lähtökohtaisesti vaikuttaisi kaivosviranomaisen lupaharkintaa 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Kaivoslain 48 §:n 2 momentin mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää säännöksessä määriteltyjen kielteisten vaikutusten perusteella. Voimassa olevan säännöksen mukaan paikkakunnan astus- ja elinkeino-olojen tulisi heikentyä samanaikaisesti, jotta kyseessä olisi kaivoslupan myöntämisen este. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 48 §:n 2 momenttia siten, että sana ”ja” muutetaan sanaksi ”tai”, tällöin luvan epääminen ei edellyttäisi näiden kahden kielteisen vaikutuksen samanaikaista käsillä oloa vaan jo toisen kielteisen vaikutuksen olemassaolo estäisi kaivoslupan myöntämisen. Esityksessä ehdotettu sanamuoto mahdollistaisi edellä viitattujen kielteisten vaikutukset itsenäistä tarkastelua. Muutoksella ei olisi vaikutusta lupaharkinnan perusteisiin vaan kaivoslupa olisi edelleen myönnettävissä, mikäli kielteiset vaikutukset voitaisi lupamääräyksen poistaa.

51 §. Kaivoslain 51 §:ssä säädetään malminetsintäluvassa annettavista määräyksistä ja kaivoslain 11 §:n 2 momentissa säädetään malminetsintäluvassa nojalla tapahtuvan malminetsinnän yleisistä rajoituksista. Lain 11 §:n 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa. Edellä viitatuksi kiellettyjen seurausten huomioiminen lupaharkinnassa on mahdollista jo voimassa olevan sääntelyn perusteella mutta se voi jäädä toteutumatta, mikäli toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei kiellettyä seurausta synny ei erikseen määrätä malminetsintäluvassa.

Edellä selostetuista perusteista esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 51 §:n 2 momenttiin uusi kohta, jonka mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheutu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa.

Pääsääntöisesti malminetsintä on mahdollista suunnitella ja toteuttaa siten, että 11 §:n 2 momentissa säädetty kiellot eivät muodostu ongelmaksi. Lain 11 §:n 2 momentin kieltoja ja tarvetta asettaa lupamääräyksiä sen varmistamiseksi ettei 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua kiellettyä seurausta aiheudu olisi kuitenkin arvioitava tapauskohtaisesti. Nyt käsillä olevia kiellettyjä seuraus- ja vaikutuksia on käsitelty tarkemmin hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009 vp, 11 §:n yksityiskohtaiset perustelut).

Kaivoslain 51 §:n 2 momentin 5 ja 9 kohdan mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun muassa jälkitoimenpiteistä ja vakuudesta. Käytännössä on osoittautunut, että malminetsintäluvuissa annettavia määräyksiä tulisi selkeyttää, jotta viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten olisi mahdollista arvioida jälkitoimenpiteitä ja vakuuksia koskevien lupamääräysten riittävyyttä suhteessa luvan mukaiseen toimintaan. Pykälän itsessään voidaan katsoa jo sellaisenaan mahdollistavan riittävän selkeiden ja kattavien lupamääräysten antamisen, jolloin tarkoituksenmukaista on säätää lupamääräyksistä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisällön täsmentämistä varten.

52 §. Kaivoslain 52 §:ssä säädetään kaivosluvassa annettavista määräyksistä. Pykälän 3 momentin 6 kohdan mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista.

Kaivoslainsäädännön toimivuutta tarkastelleessa selvityksessä havaittiin, että kaivostoiminnan ja muiden elinkeinojen välistä vaikutusperusteista punnintaa ei tapahdu kaivoslupamenettelyssä ehdottoman esteen ulkopuolella ja esimerkiksi muulle elinkeinoille aiheutuva haitta jää kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa käytännössä verrattain vähän sijaa, siitäkin huolimatta, että kaivoslain mukainen sääntely esimerkiksi lupamääräysten osalta antaa jo nykyisellään kaiken laatuisten haittavaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisuuden asettaa toiminnanharjoittajaa velvoittavia lupamääräyksiä. Edellä mainitun lisäksi selvityksessä havaittiin, että kaivoslupaa koskevassa lupaharkinnassa olisi mahdollista tarkastella muun muassa erilaisia maisemallisia sekä suojavyöhykkeitä koskevia kysymyksiä nykyistä yksityiskohtaisemmalla tasolla, jolloin kaivosluvassa annettavilla määräyksillä olisi mahdollista vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia maisemallisia haittoja tai poistaa tai lieventää erilaisia immissio- ja naapurushaittoja.

Edellä selostetun perusteella esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 52 §:n 3 momenttiin uudet 10, 11 ja 12 kohdat, joiden mukaan kaivosluvassa olisi annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana sekä toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutuminen ja paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentyminen.

Kaivoslain 52 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun muassa kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista. Käytännössä on osoittautunut, että kaivosluvuissa annettavia määräyksiä tulisi selkeyttää, jotta viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten olisi mahdollista arvioida jälkitoimenpiteitä ja vakuuksia koskevien lupamääräysten riittävyyttä suhteessa luvan mukaiseen toimintaan. Pykälän itsessään voidaan katsoa jo sellaisenaan mahdollistavan riittävän selkeiden ja kattavien lupamääräysten antamisen, jolloin tarkoituksenmukaista on säätää lupamääräyksistä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisällön täsmentämistä varten.

54 §. Kaivoslain 54 §:ssä säädetään kullanhuuhdontaluvassa annettavista määräyksistä. Pykälän 2 momentin 6 ja 8 kohdan mukaan kullanhuuhdontaluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset jälkitoimenpiteistä ja vakuudesta 10 luvun mukaisesti. Käytännössä on osoittautunut, että kullanhuuhdontaluvissa annettavia määräyksiä tulisi selkeyttää, jotta viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten on mahdollista arvioida jälkitoimenpiteitä ja vakuuksia koskevien lupamääräysten riittävyyttä suhteessa luvan mukaiseen toimintaan.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisällön täsmentämistä varten.

55 a §. Varausilmoituksen alueellisista esteistä säädetään kaivoslailla mutta huomattavasti vähemmän kuin esimerkiksi malminetsintäluvan alueellisista esteistä.

Voimassa olevan kaivoslain mukaisina varausilmoituksen esteinä pidetään lähinnä myönnettyjä kaivoslain mukaisia lupia, aikaisemmin vireille tulleita varausilmoituksia ja lupahakemuksia.

Koska varauksen vaikutukset rajoittuvat malminetsintäluvan hakemista koskevaan etuoikeuteen eikä varaus oikeuta malminetsintään, ei voimassa olevaa kaivoslakia säädettäessä katsottu tarpeelliseksi jättää varausalueen ulkopuolelle muita alueita kuten alueita, joille lähtökohtaisesti ei voida myöntää malminetsintälupaa.

Käytännössä on osoittautunut, että toiminnanharjoittajat ovat hakeneet poikkeuksellisen laajoja varausalueita, jolloin varausalueet, joilta ei ole rajattu malminetsinnän ilmeisiä alueellisia esteitä, on aiheuttanut epäselvyyttä kunnissa sekä kiinteistöjen omistajien ja muiden sidosryhmien keskuudessa. Esityksessä ehdotetaankin muutettavaksi varaussäätelyä siten, että varauksesta rajattaisi varaajan ja kaivosviranomaisen toimesta ilmeiset malminetsintälupaa koskevat alueelliset esteet, joista on säädetty tarkemmin kaivoslain 7 §:n 2 momentissa ja 9 §:n 4 momentissa. Tämä edellyttäisi muun muassa sitä, että varauspäätöksen sisällöstä säänneltäisi nykyistä tarkemmin.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin uusi pykälää, jossa säänneltäisi varauspäätöksen sisällöstä. Varausta koskevassa päätöksessä olisi ensinnäkin selostettava varauksen tarkoitus ja vaikutukset.

Pykälän 2 momentin mukaan varauspäätöksessä olisi vahvistettava varausalueen sijainti ja rajat. Momentin toisen lauseen mukaan kaivosviranomaisen on huolehdittava, että vahvistettava varausalue ei sijaitse 7 §:n 2 momentissa sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitetuilla alueilla.

Pykälän 3 momentin mukaan päätöksessä olisi ilmoitettava varauspäätöksen voimassaoloaika ja siitä olisi käytävä ilmi voimassaoloaika koskevan harkinnan perusteet. Päätös olisi perusteltava hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla mutta momentissa olisi informatiivinen viittaus varauspäätöksen voimassaoloaika koskevaan harkintaan sekä kaivoslain 55 §:än ratkaisuperusteisiin.

Pykälä sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, jotta tarkempia säännöksiä varauspäätöksen sisällöstä olisi mahdollista antaa valtioneuvoston asetuksella.

56 §. Kaivoslain 56 §:ssä säädetään lupapäätöksen sisällöstä. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momenttiin selvyden vuoksi, että muistutusten ja lausuntojen lisäksi myös mielipiteissä yksilöityihin vaatimuksiin on vastattava lupapäätöksessä. Ehdotus yhdenmukaistaisi säännöksen ympäristönsuojelulain 83 §:n kanssa.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 56 §:ään uusi 3 momentti, joka edellyttäisi liitekartan liittämistä kaivoslupaa koskevaan päätökseen. Liitekartta osoittaisi kaivoksen eri toiminnot ja karttaa hyväksikäyttäen kaivosviranomaisen osoittaisi toimenpiteet, jotka sen asettava vakuus tulisi kattaa. Liitekartta helpottaisi kaivosvakuuden kattavuuden arvioinnissa niin viranomaisia, toiminnanharjoittajia kuin asianosaisia. Liitekartan avulla kaivosviranomaisella olisi paremmat edellytykset arvioida toiminnassa tapahtuneita muutoksia ja tarvittaessa aloittaa esityksessä ehdotetun 109 §:n 3 momentin mukainen vakuuden tarkistamista koskeva menettely.

Pykälä sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, joka mahdollistaisi tarkempien liitekarttaa koskevien säännösten antamisen valtioneuvoston asetuksella.

58 §. Kaivoslain 58 §:ssä säädetään lupapäätöksestä tiedottamisesta. Pykälän 3 momentin mukaan muun muassa erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevasta päätöksestä on toimitettava jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Säännös ei edellytä päätöksen jäljennöksen toimittamista erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoittuvilla paliskunnilla.

Esityksessä ehdotetaan paliskuntien aseman yhdenmukaistamista poronhoidon huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten osalta. Esityksen mukaan säännöksen soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännös koskisi vain erityistä poronhoitoaluetta.

Esityksen myötä jäljennös malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta päätöksestä olisi toimitettava aina alueen paliskunnalle, kun kyseessä oleva päätös kohdistuu poronhoitoalueelle.

59 §. Kaivoslain 59 §:ssä säädetään kaivosaluelunastuslupaa koskevasta päätöksestä tiedottamisesta. Pykälän mukaan lupaviranomaisen on toimitettava kaivosaluelunastuslupaa koskeva päätös hakijalle sekä jäljennös päätöksestä kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille sekä Maanmittauslaitokselle.

Kaivoslain 33 §:n mukaan valtioneuvosto ratkaisee kaivosaluelunastuslupa-asian eli valtioneuvosto on pykälässä tarkoitettu lupaviranomainen. Pykälässä ei velvoiteta valtioneuvostoa toimittamaan jäljennöstä kaivosviranomaiselle. Tästä huolimatta kaivoslain 73 §:n 4 momentissa muun muassa edellytetään kaivosviranomaisen tekemään luvanhaltijaa koskeva muutos kaivosaluelunastuslupaa, mikäli kaivosviranomaisen on hyväksynyt kaivoslupan siirron.

Edellä selostetun perusteella esityksessä ehdotetaan, että kaivoslain 59 §:n 2 momenttia muutetaan siten, että jäljennös kaivosaluelunastuslupaa koskevasta päätöksestä on toimitettava myös kaivosviranomaiselle.

61 §. Kaivoslain 61 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Säännöksen tarkoituksena on estää malminetsinnän pitkittymisestä aiheutuvat kohtuuttomat haitat yleiselle ja yksityiselle edulle.

Voimassa olevaa kaivoslaki koskevassa hallituksen esityksessä päädyttiin esittämään malminetsintäluvan enimmäisvoimassaoloajaksi 15 vuotta. Esitys perustui erityisesti kumotun lain 21 §:n 2 momenttiin, jonka nojalla valtausoikeuden voimassaoloa (vastaa tarkoitukseltaan voimassa olevan lain mukaista malminetsintälupaa) voitiin jatkaa enintään kolme vuotta, jolloin valtausoikeuden enimmäisvoimassaoloaika oli kahdeksan vuotta. Käytännössä kuitenkin osoitautui, että esiintymän hyödyntämiskelpoisuuden selvittäminen ja esiintymän hyödyntämiseen tähtäävien lupahakemusten huolellinen valmistelu vaativat enemmän aikaa, mistä syystä voimassa olevaa kaivoslakia koskevaan hallituksen esitykseen päädyttiin esittämään malminetsintäluvan enimmäisajaksi 15 vuotta. Ottaen huomioon käytännön osoittamat kokemukset esiintymän hyödyntämiskelpoisuuden selvittämisestä ja esiintymän hyödyntämiseen tähtäävien lupahakemusten huolellisesta valmistelusta sekä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksen kaivostoiminnan toimintaedellytysten varmistamisesta ja toisaalta malminetsinnän merkityksen kaivostoiminnalle, nykyiseen malminetsinnän enimmäisvoimassaoloaikaan ei esitetä muutosta.

Edellä mainituista lähtökohdista huolimatta nykyistä sääntelyä on mahdollista tarkistaa siten, että vain tehokas malminetsintä mahdollistaisi luvan voimassaolon jatkamisen.

Esityksessä ehdotetaanakin muutettavaksi kaivoslain 61 §:n 2 momentin 1 kohtaa, siten, että muiden pykälässä säädettyjen malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksien lisäksi edellytyksenä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi olisi se, että luvanhaltija on

olennaisilta osin toteuttanut malminetsintäluvan perusteena olevan tutkimussuunnitelman mukaiset tutkimustoimenpiteet ja, että malminetsintä on muutoinkin ollut tehokasta ja järjestelmällistä. Ehdotettu muutos ei edellyttäisi muutosta malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevaa hakemusta koskevaan sääntelyyn, sillä voimassa olevan kaivoslain 66 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset 61 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään 34 §:ssä.

Kaivoslain 34 §:än 2 momentin 5 kohdan mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys toimintaa koskevista suunnitelmista. Sääntelyä on tarkennettu kaivosasetuksella, jonka 12 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan malminetsintälupahakemuksessa tai sen liitteissä on esitettävä suunnitelma tarpeellisten tutkimusten määrästä, laadusta ja aikataulusta. Harkitessaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista kaivosviranomaisen tulisi arvioida onko hakija toteuttanut olennaisilta osin ne tutkimussuunnitelman toimenpiteet, jotka hakija on ilmoittanut kyseessä olevaa lupaa hakiessaan.

Malminetsintäluvan voimassaoloajan jatkaminen kaivoslain 61 §:n mukaan edellyttää muun ohella, että luvanhaltija on noudattanut kaivoslaissa säädettyjä velvollisuuksia ja lupamääräyksiä. Kaivoslain mukaiselle toiminnalle on ominaista niin kutsuttu jakautuneen lainsäädännön järjestelmä, jossa olennaisia vaatimuksia luvan mukaiselle toiminnalle asetetaan kaivoslain ohella myös muiden lakien kuten luonnonsuojelulain ja ympäristönsuojelulain nojalla. Ottaen huomioon tämän jakautuneen lainsäädännön järjestelmän on luontevaa, että kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa otetaan huomioon myös se, onko toiminnanharjoittaja noudattanut myös muissa toimintaan soveltuviin laeissa kuin kaivoslaissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin kyseisten lakien nojalla annettuja määräyksiä. Ottaen lisäksi huomioon, että kyseessä on sama toiminta, jota toisinaan ohjaa samanaikaisesti usea eri säädös tai lupa, tulisi kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa ottaa huomioon myös ne kaivosviranomaisen tietoon tulleet, hakemuksen kohteena olevaan luvan mukaiseen toimintaan liittyneet rikkomukset, joista säädetään muissa toimintaan soveltuviin laeissa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 61 §:n 2 momentin 3 kohtaa siten, että malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykseksi säädetään kaivoslaissa säädettyjen velvollisuuksien samoin kuin lupamääräyksiä noudattamisen lisäksi myös vastaava muun lain säännösten tai sen nojalla annettujen määräysten noudattaminen. Mikäli kyse olisi muun kuin kaivoslain säännösten rikkomisesta, tulisi lupaharkinnassa huomioida ainoastaan sellaiset rikkomukset, jotka ovat lainvoimaisella, toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä todettu tapahtuneen. Siten esimerkiksi lausunnoissa, mielipiteissä ja muistutuksissa esille tuotuja epäilyjä velvoitteen, säännökset tai määräyksen rikkomisesta tulisi huomioida harkinnassa vain, mikäli esitetyn tiedon valossa kaivosviranomaisella olisi painavia syitä epäillä lupamenettelyn aikana esille tulleen rikkomuksen tosiasiallisesti tapahtuneen.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman liitteessä 6 edellytetään, että malminetsinnän voimassaolon jatkamisen edellytykseksi säädetään maanomistajan lupa. Kirjauksen mukaisesti esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksiä koskevaa säännöstä siten, että malminetsintäalueen maanomistajien suostumus olisi edellytys malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 61 §:ään uudet 3, 4 ja 5 momentit, joissa säädettäisiin tarkemmin maanomistajasuostumusta koskevasta luvan voimassaolon jatkamista koskevasta edellytyksestä.

Uuden 3 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen tai kiinteistöjen omistajien suostumus, kun malminetsintäluvan voimassaololle haetaan jatkoa ja malminetsintälupa on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta. Malminetsinnän voidaan katsoa edenneen kymmenessä vuodessa riittävän pitkälle, jotta toiminnanharjoittaja pystyisi selostamaan maanomistajille riittävällä tarkkuudella suunnitelmia esiintymän mahdollisen sijainnin ja hyödyntämisen osalta, jotta maanomistaja voisi tehdä riittävän tarkkoihin tosiseikkoihin perustuvan päätöksen suostumuksen antamisesta. Säännöksen mukaan malminetsinnän jatkamiseksi annettu suostumus olisi voimassa, kunnes kyseessä oleva malminetsintälupa raukeaa tai se peruutetaan.

Uuden 4 momentin mukaan 3 momentissa tarkoitettu malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva edellytys täyttyisi, kun suostumuksen olisivat antaneet ne alueen hallinnasta vastaavat viranomaiset tai laitokset tai kiinteistöjen omistajat, jotka omistavat vähintään yhden kolmasosan malminetsintäalueen kokonaispinta-alan käsittävistä kiinteistöistä. Määräenemmistöä koskeva säännös olisi tarpeellinen ottaen huomioon Suomen varsin pirstoutuneen kiinteistöjakoituksen. Koska malminetsintäalue voi sijoittua usean eri kiinteistön alueelle, voi kiinteistönomistajia yhden malminetsintäalueen alueella olla merkittävä määrä. Suostumuksen edellyttämistä jokaiselta alueen kiinteistönomistajalta olisi toiminnanharjoittajan näkökulmasta kohtuutonta, jonka edellyttäminen olisi omiaan vaarantamaan kaivostoiminnan toimintaedellytykset. Pinta-alaan sidottua määräenemmistöä on pidettävä maanomistajan näkökulmasta oikeudenmukaisimpana, sellaisten maanomistajien saadessa asian kannalta painavimman äänen, joiden kiinteistöt tai niiden osat muodostavat suurimman osan malminetsintäalueen kokonaispinta-alasta.

Ehdotetun uuden 5 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan valtioneuvosto voisi hakeuksesta jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa, mikäli toiminnanharjoittaja ei saisi riittävänä pidettävää maanomistajasuostumusta luvan voimassaolon jatkamiseksi ja mikäli toiminnanharjoittaja osoittaisi hankkeen olevan yleisen tarpeen vaatima ja täyttävän muuten malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset. Yleisen tarpeen vaatimusta arvioitaisi erityisesti hankkeen paikallis- ja aluetaloudellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella.

Voimassa oleva kaivoslaki ei tunnista poikkeusoloja tai poikkeusolojen vaikutusta kaivoslain mukaiseen toimintaan, joka perustuu monesti määräaikaiseen lupaan. Erityisesti malminetsintälupaan perustuva toiminta on erityisen haavoittuvassa asemassa poikkeusolojen tai liiketoimintaan vaikuttavien rajoitusten aikana. Esityksessä ehdotetaankin lisättäväksi kaivoslain 61 §:ään uusi 6 momentti, jonka nojalla malminetsintäluvan voimassaoloa voisi jatkaa sen ajan, jona toiminta on toiminnanharjoittajasta johtumattomasta syystä ollut keskeytyneenä. Säännös vastaisi kumotun kaivoslain 21 §:n 2 momentin poikkeusoloja koskevaa säännöstä. Menetetyn ajan palauttaminen luvan haltijalle ei lyhentäisi luvan enimmäisvoimassaoloaikaa vaan palauttaisi poikkeusolojen aiheuttaman ajan menetyksen luvanhaltijalle.

62 §. Kaivoslain 62 §:ssä säädetään kaivosluvan määräaikaisestä tarkistamisesta ja määräaikaisuudesta. Pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan kaivosluvan määräyksiä tarkistettaessa lupaviranomaisen tulisi varmistua, että kaivosluvan haltija täyttää 48 §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset, joita ovat muun muassa haettuun lupaan perustuvaan toimintaan nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset.

Voimassa olevan kaivoslain 70 §:ssä säädetään malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuhdontaluvan peruuttamisesta. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan luvan peruuttamista on harkittava, jos luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä, esimerkiksi 48 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Luvan peruuttamista koskeva asia voisi siten tulla vireille esimerkiksi 62 §:n mukaisen määräaikaisen tarkastuksen yhteydessä.

63 §. Kaivoslain 63 §:ssä säädetään kaivosluvan voimassaolon jatkamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 63 §:n 2 momentin 3 kohtaa siten, että kaivosluvan voimassaolon jatkamisen edellytykseksi säädetään kaivoslaissa säädettyjen velvollisuuksien samoin kuin lupamääräyksien noudattamisen lisäksi myös vastaava muun lain säännösten tai sen nojalla annettujen määräysten noudattaminen. Muutos vastaisi 61 §:n 2 momentin 3 kohdan muutosta.

65 §. Kaivoslain 65 §:ssä säädetään kullanhuhdontaluvan voimassaolon jatkamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 65 §:n 1 momentin 3 kohtaa siten, että kullanhuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytykseksi säädetään kaivoslaissa säädettyjen velvollisuuksien samoin kuin lupamääräyksien noudattamisen lisäksi myös vastaava muun lain säännösten tai sen nojalla annettujen määräysten noudattaminen. Muutos vastaisi 61 §:n 2 momentin 3 kohdan muutosta.

73 §. Kaivoslain 73 §:ssä säädetään luvan siirrosta. Esityksessä ehdotetaan muutosta luvan siirtoa koskevan hakemukseen. Esityksen mukaan siirron saajasta annettavan selvityksen lisäksi luvan siirtoa koskevassa hakemuksessa tulisi antaa luotettava selvitys siirron saajan suunnitelmasta toteuttaa lupaan perustuvaa toimintaa sekä selvitys siirron tarkoituksesta. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena olisi antaa kaivosviranomaiselle mahdollisuus varmistua siitä, että siirron taustalla ei ole keinotekoinen oikeuksien ja velvollisuuksien siirto kolmannelle.

Siirtosääntelyn toiminnallisuuden varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan muuttavaksi kaivoslain 73 §:n 3 momenttia, jossa viitataan siirron hylkäämisperusteiden osalta kaivoslain 46 §:n 1 momentin 8 kohdassa sekä 48 §:n 1 momentissa mainittuihin perusteisiin. Esityksessä ehdotetaan, että momentissa oleva pykäläviittaukset poistetaan ja siirron hylkäämistä koskevat perusteet kirjoitetaan pykäläviittausten sijaan edellä mainittuun 3 momenttiin.

Esityksessä ei ehdoteta muutosta kaivoslain 106 §:ään, jossa säädetään luvan siirron vaikutuksesta korvausvelvollisuuteen. Säännöksen mukaan 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta luvanhaltijaa korvausvelvollisuudesta siltä osin kuin vahinko tai haitta on aiheutunut, ennen kuin kaivosviranomainen on hyväksynyt siirron.

74 §. Kaivoslain 74 §:ssä säädetään luvan siirtoa koskevan päätöksen antamisesta ja siitä tiedottamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan siirron saaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kaivosviranomaisen hyväksymästä luvan siirrosta kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja kaivosluvan siirron saaja kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistön omistajille. Voimassa oleva sääntely perustuu vanhaan käytäntöön mutta perustetta sille, että päätöksen tiedottamisvelvollisuus on toiminnanharjoittajalla, ei ole.

Esityksessä ehdotetaan, että edellä mainittu velvollisuus tiedottaa luvan siirtoa koskevasta päätöksestä siirrettäisiin siirron saajalta kaivosviranomaiselle.

Voimassa olevan 74 §:n 3 momentin mukaan kaivosviranomaisen on tiedotettava kaivosaluelunastusluvan siirrosta luvanhaltijalle ja siirron saajalle. Säännös ei edellytä, että kaivosaluelunastusluvan kohteena olevan omaisuuden omistajia tiedotetaan luvan siirrosta. Kaivosaluelunastuslupa on merkittävä lupa maanomistajien kannalta, jolloin sen siirrosta tulisi ilmoittaa myös sen kohteena olevien kiinteistöjen omistajia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 74 §:n 3 momenttia siten, että kaivosaluelunastusluvan siirrosta olisi tiedotettava kaivosaluelunastusluvan kohteena olevan omaisuuden omistajia eli käytännössä niiden kiinteistöjen omistajia, joiden käyttöoikeuden lunastukseen on myönnetty kaivosaluelunastusluvalla lupa.

75 §. Kaivoslain 75 §:ssä säädetään varauspäätöksen antamisesta ja siitä tiedottamisesta. Säännöksen mukaan kaivosviranomaisen on toimitettava varauspäätös varaajalle. Pykälän 2 momentin mukaan kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta. Pykälän 3 momentissa säädetään kaivosviranomaisen velvollisuudesta huolehtia, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 75 §:ään uudet 5 ja 6 momentit, joiden mukaan jäljennös varauspäätöksestä olisi toimitettava saamelaiskäräjille, jos päätös kohdistuu saamelaiden kotiseutualueelle. Kolttala-alueelle kohdistuvasta päätöksestä olisi toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Tiedonsaantioikeuden ulottaminen varauspäätöksiin edistää saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen sekä paliskuntien mahdollisuuksia saada tietää vireillä olevista hankkeista.

76 §. Kaivoslain 76 §:ssä säädetään varauspäätöksen voimassaolosta. Voimassa olevan kaivoslain mukaan varaus on voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty.

Kaivosviranomaisen tulee aina tapauskohtaisesti harkita, montako kuukautta varauspäätös on voimassa. Voimassaoloa koskevassa harkinnassa on otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika. Merkitystä harkinnassa tulee antaa myös muille ilmoituksen käsittelyn yhteydessä ilmenneillä seikoilla, kuten sillä, onko varaajalla tarkoitus tehdä 7 §:ssä tarkoitettua etsintätöitä ja sellaista muuta malminetsintää, johon ei 9 §:n nojalla vaadita lupaa. Lisäksi viranomaisen on harkinnassa otettava huomioon muun muassa yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien haittojen rajoittaminen ja vähentäminen, jolloin merkitystä olisi esimerkiksi alueen muilla käyttötarkoituksilla tai muilla suunnitelluilla käyttötarkoituksilla. Jos varausalue on poikkeuksellisen laaja, tulee kaivosviranomaisen tällöin yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi määrätä varauspäätöksen voimassaolo selvästi enimmäisvoimassaoloaikaa lyhyemmäksi. Sääntelyn tarkoituksena on, että kaivosviranomaisen harkitsee tapauskohtaisesti varauspäätöksen voimassaolon.

Kaivosasetuksen 14 §:n sääntely, jossa varaajan tulisi erikseen ilmoittaa varauksen voimassaoloaika, mikäli varaajan tarkoituksena olisi hakea lyhyempää voimassaoloaikaa kuin kaksikymmentäneljä kuukautta, näyttäisi ohjaavan osaltaan lain soveltamista suuntaan, jossa varauspäätöksen lähtökohtainen voimassaoloaika on lainsäätäjän tarkoituksesta poiketen kaksikymmentäneljä kuukautta.

Esityksessä ehdotetaan myös muutosta varaussääntelyyn, jonka jälkeen varaus olisi lähtökohtaisesti voimassa kaksitoista kuukautta mutta varausta olisi mahdollista hakea erityisten syiden johdosta enintään kahdeksikymmeneksi kuukaudeksi. Erityisinä syinä voitaisiin pitää esimerkiksi tilanteita, joissa aluetta koskeva tausta-aineisto edellyttää sen laadun tai laajuuden

vuoksi pitempää valmisteluaikaa varaajalta tai jos malminetsintähakemukseen tarvittavien tietojen hankinta voidaan arvioida edellyttävän poikkeuksellisen suurta työmäärää.

Varausaikaa ei erityisten syiden käsillä olosta huolimatta olisi kuitenkaan mahdollista myöntää kahtatoista kuukautta pidemmäksi, mikäli varausilmoituksen käsittelyn aikana ilmenisi seikkoja, joiden perusteella kaivosviranomaisen arvioisi, ettei malminetsintälupahakemuksen tekeminen tosiasiallisesti edellyttäisi kahtatoista kuukautta pidempää varausaikaa, varausalue olisi poikkeuksellisen laaja, varausalue sijoittuisi tiheästi rakennetulle alueelle, asemakaava-alueelle tai ranta-asemakaava-alueelle tai varaajan voimassaolevien varausten yhteenlaskettu pinta-ala olisi poikkeuksellisen suuri.

Varausilmoituksen ratkaisemista koskevaan sääntelyyn ei ehdotettaisi muutosta. Kaivosviranomaisen olisi edelleen hyväksyttävä varaus, jos varausilmoitus täyttää 44 §:ssä säädetty edellytykset eikä hyväksymiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti kaivosviranomaisen olisi kuitenkin edelleen hylättävä varaus, jos on painavia perusteita epäillä, että varausalueen laajuuden johdosta tai muista syistä varaajalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan hakea malminetsintälupaa.

Yllä selostetun mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että kaivoslain 76 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että varauspäätos on voimassa enintään kaksitoista kuukautta kahdenkymmenenneljän kuukauden sijaan. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään uusi 5 momentti, jossa säädetäisiin tilanteista, joissa 1 momentissa säädetystä enimmäisvoimassaoloajasta voisi poiketa. Muutos edellyttäisi myös kaivoasetuksen 14 §:n muuttamista.

Esitys ei muuttaisi varausilmoituksen asianosaisasetelmaa eikä esityksessä siten ole perusteltua ehdottaa laajennetun valitusoikeuden ulottamista varauspäätöksiin johtuen varausten rajoituksesta oikeusvaikutuksesta.

Esityksessä ehdotettu uusi varausten voimassaoloa koskeva sääntely edellyttäisi kaivosviranomaisen ottamaan nykyistä paremmin huomioon varauksen voimassaoloon vaikuttavat tekijät ja perustelemaan riittävällä tarkkuudella varauspäätökset. Tämän voidaan katsoa parantavan alueen maanomistajien asemaa sekä tiedonsaantioikeutta.

107 §. Kaivoslain 107 §:ssä säädetään vakuudesta malminetsintää ja kullanhuuhdontaa varten. Pykälän mukaan malminetsintäluvan haltijan ja kullanhuuhtojan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

Ottaen huomioon, että vakuudesta voidaan suorittaa ne kustannukset, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi ja vakuuden käyttämisestä koskevat tilanteet voidaan katsoa pääsääntöisesti liittyvän toiminnanharjoittajan maksukyvyttömyyteen tai tilanteeseen, jossa toiminnanharjoittajaa ei tavata, on vakuuden tarpeellisuutta koskevan harkinta epäjohdonmukainen vakavaraisuusedellytyksen osalta. Edellä esitetyin perustein esityksessä ehdotetaan poistettavaksi kyseinen poikkeus vakuuden asettamista koskevaan pääsääntöön.

Ottaen lisäksi huomioon hallitusohjelman kirjauksen koskien vakuussääntelyn tarkistamista ja erityisesti kirjauksen tavoitetta koskien ympäristöllisten velvoitteiden täyttämistä kaikissa tilanteissa, esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan 107 §:n sisältämät poikkeukset koskien vakuuden asettamista poistetaan. Ehdotus tarkoittaisi käytännössä sitä, että malminetsintäluvuissa olisi aina määrättävä vakuudesta ja sen asettamisesta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jonka mukaan kaivosviranomainen voisi malminetsintäluvassa päättää, että vakuutta ei kuitenkaan tarvitsisi asettaa, mikäli malminetsintäluvan haltija on 31 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu valtion laitos. Käytännössä poikkeus tulisi sovellettavaksi Geologian tutkimuskeskuksen ollessa malminetsintäluvan hakija. Poikkeus ei soveltuisi tilanteisiin, joissa hakijana olisi valtion omistama osakeyhtiö. Poikkeuksen ei katsota olevan ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteen kanssa, sillä valtion laitoksen voidaan arvioida täyttävän sille laissa asetetut velvoitteet kaikissa tilanteissa.

108 §. Kaivoslain 108 §:ssä säädetään vakuudesta kaivostoiminnan lopettamista varten. Sääntöksen mukaan kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Esimerkiksi haitoista ja vahingoista johtuvat kustannukset määrätään erillisessä kaivostoimitusmenettelyssä. Tähän perusasetelmaan ei esityksessä ehdoteta muutosta.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan vakuudesta voidaan suorittaa ne kustannukset, jotka ovat tarpeen tässä kaivoslaissa säädettyjen tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että kyseiset velvoitteet luetellaan yksiselitteisesti pykälätekstissä. Kaivostoiminnan vakuuden kattavia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä ovat kaivosluvassa erikseen määrätty lopetus- ja jälkitoimenpiteet, 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimenpiteet, kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätty lopetus- ja jälkitoimenpiteet sekä 150 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettut toimenpiteet.

Ehdotuksessa esitetään lisäksi, että kaivostoiminnan vakuuden kattavuutta laajennetaan kattamaan myös sellaiset toimenpiteet, joilla olisi mahdollista eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa turvata kaivoksen yleinen turvallisuus. Näiden poikkeuksellisista tilanteista johtuvat, kaivoksen yleisen turvallisuuden takaavat toimenpiteet eivät liittyisi välttämättä kaivoksen lopettamiseen vaan eräissä maksukyvyttömyyteen liittyvissä tilanteissa, jotka eivät välttämättä johda kaivostoiminnan lopettamiseen vaan lähinnä toiminnanharjoittajan vaihtumiseen, on perusteltua, että kaivostoimintaan liittyvä vakuus kattaisi myös sellaisista toimenpiteistä johtuvia kustannuksia, joilla turvataan kaivoksen yleinen turvallisuus. Vakuuden katettavaksi tarkoitettuja kustannuksia olisi lähinnä kaivoalueen vartiointiin ja energiansaantiin liittyvät toimenpiteet ja näistä johtuvat kustannukset. Kyseeseen ei kuitenkaan tulisi kustannukset, jotka johtuisivat kaivoksen louhinta- ja tuotantotoimenpiteistä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuutus, jolla vakuuden määrän laskemisesta olisi mahdollista säätää tarkemmin.

109 §. Kaivoslain 109 §:ssä säädetään vakuuden asettamista koskevasta menettelystä. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa luvan muuttamisen tiettyjen edellytysten täytyessä. Kaivoslain 69 §:n mukaan lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen hakemuksesta muutettava malminetsintäilupaa, kaivosilupaa ja kullanhuhdantalupaa, jos toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus tai jos, toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu. Lisäksi 111 §:n nojalla kaivosviranomaisen on hyväksyessään luvan siirron arvioitava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava, sekä tehtävä asianomaisiin lupamääräyksiin tarvittavat muutokset. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa. Kaivoslain 109 §:n 2 momentin nojalla vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivosilupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti. Kaivoslain 62 §:n tarkoittamassa tarkistamisessa on kyse kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen, joka on toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan osalta

tehtävä vähintään kymmenen vuoden välein. Kaivosluvan vakuutta on tämän lisäksi tarvittaessa tarkistettava, mikäli kaivosluvan voimassaoloa jatketaan 63 §:n mukaisesti, mikäli kaivoslupa on myönnetty määräajaksi. Kaivoslain 62 §:n mukaan määräaikainen kaivoslupa voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Edellä lueteltuja tilanteita lukuun ottamatta kaivosviranomaisella ei ole mahdollisuutta arvioida onko voimassa olevassa luvassa määrättyä vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava. Sen varmistamiseksi, että vakuuden lajia ja suuruutta on mahdollista aina tarpeen vaatiessa tarkistaa, kaivoslain 109 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka edellyttäisi kaivosviranomaisen tarkistamaan omasta aloitteesta vakuuden suuruuden, jos toiminnan laatu ja laajuus ovat luvan myöntämisen jälkeen sillä tavalla muuttunut, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa.

Tieto toiminnan muuttumisesta voisi tulla kaivosviranomaiselle niin kaivosviranomaisen suorittaman valvonnan yhteydessä, toiminnanharjoittajalta, muilta viranomaisilta tai haitan kärsijöiltä. Ehdotettu muutos ei edellyttäisi muutosta esimerkiksi viranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevaan 152 §:ään, jonka mukaan kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhtontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.

Ehdotetun uuden 3 momentin lisäämisen johdosta nykyinen 3 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi.

112 §. Ympäristönsuojelulain 15 §:ssä säädetään ennaltavarautumisvelvollisuudesta. Säännöksen mukaan luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Vastaava säännös löytyy kaivoslain 112 §:n 1 momentista, jonka mukaan kaivostoiminnan harjoittaja on velvollinen huolehtimaan kaivosturvallisuudesta. Tämän lisäksi säännös edellyttää, että toiminnanharjoittajan on erityisesti huolehdittava kaivoksen rakenteellisesta ja teknisestä turvallisuudesta sekä kaivoksessa tapahtuvien vaaratilanteiden ja onnettomuuksien ehkäisemisestä ja niistä aiheutuvien haitallisten seurausten rajoittamisesta.

Lakien välisen saumakohdan aukon estämiseksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 112 §:n 1 momentin mukaiseen toiminnanharjoittajan perusvelvollisuuteen (toiminnanharjoittajan on erityisesti huolehdittava kaivoksen rakenteellisesta ja teknisestä turvallisuudesta sekä kaivoksessa tapahtuvien vaaratilanteiden ja onnettomuuksien ehkäisemisestä ja niistä aiheutuvien haitallisten seurausten rajoittamisesta) ympäristönsuojelulain 15 §:ää vastaavasti nimenomainen maininta muistakin poikkeuksellisista tilanteista kuin onnettomuuksista samoin kuin terveydelle ja ympäristölle haitallisista seurauksista.

Säännös vastaisi muutoksen jälkeen ympäristönsuojelulain 15 §:ää.

120 §. Kaivoslain 120 § sisältää säännöksen kaivostoiminnan lopettamiseen varautumisesta. Esityksellä muutettaisiin voimassa olevaa 120 §:ää siten, että kaivostoiminnan lopettamiseen varautumisen lisäksi kaivosluvan haltijan olisi huomioitava kaivostoiminnassa myös kaivoksen vaiheittainen sulkeminen ja alueen käyttö kaivostoiminnan loputtua .

143 §. Kaivoslain 143 §:ssä säädetään kaivosalueen kunnostamisesta. Säännös edellyttää, että kaivostoiminnan harjoittaja, viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä, saattaa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehtii niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suorittaa kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätty toimenpiteet.

Voimassa oleva säännös ei huomioi suljetun kaivoksen vaikutuksia ihmisten terveyteen tai ympäristöön, mistä syystä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain 143 §:ää siten, että kaivostoiminnan harjoittajan velvollisuutena olisi edellä selostetun lisäksi huolehtia siitä, että suljetusta kaivoksesta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia.

Säännös liittyy läheisesti kaivostoimintaa varten asetettavaan vakuuden määrään sillä, kaivoslain 108 §:n nojalla kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Kaivoslain 143 §:n mukaiset velvoitteet lukeutuvat 108 §:n tarkoittamiin kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön teettämän selvityksen mukaan useissa tapauksissa kaivoslain nojalla vaaditut vakuudet on määritetty kattamaan vain ne minimitoimenpiteet, jotka ovat tarpeen kaivosalueen aitaamiseksi ja ulkopuolisten pääsyn estämiseksi. Etenkin viranomaispalautteessa on tullut esille näkemys vakuuksien yleisestä riittämättömyydestä. Jos kaivoslain 108 §:n mukainen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuus luvassa mitoitetaan liian suppeaa käyttötarkoitusta silmällä pitäen, esimerkiksi vain aitaamiseen ja muihin vastaaviin välittömiin turvallisuustoimiin, kaivoslain alkuperäinenkin tavoite- ja vaatimustaso ei toteudu. Kaivoslain 108 §:ssä on sen perustelujen mukaan lähdetty siitä, että ympäristönsuojelulain mukainen vakuus kattaa lähinnä rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset, kun taas kaivosluvan vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihuoltoon tarvittavat toimenpiteet (erikseen säänneltyä ydinjätehuoltoa lukuunottamatta). Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen on kaivoslain 108 §:n perustelujen mukaan erityisesti arvioitava lain 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Kaivoslain tavoitteena ja tarkoituksena ollut välitöntä turvallisuutta laajempi vakuuden käyttöala ei tällä hetkellä näytä käytännössä aina toteutuvan.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 143 §:ään asetuksenantovaltuutuksen, jotta tarkemmista kaivosalueen kunnostamistoimenpiteistä olisi mahdollista säätää asetuksella.

Tarkemmilla päättämisvaiheen säännöksillä on vaikutus myös kaivoslain mukaisten vakuuksien määräytymiseen, sillä tarkempien säännösten perusteella kaivosviranomaisen on mahdollista tarkemmin arvioida ne toimenpiteet, jotka vakuuden on katettava ja siten arvioida tarkemmin vakuuden riittävää määrää.

146 §. Kaivoslain 146 §:ssä säädetään kaivostoiminnan lopputarkastuksesta. Pykälän 2 momentin mukaan kaivosviranomainen on tiedotettava lopputarkastuksesta erityisellä poronhoitoalueella alueen paliskunnille. Säännös ei edellytä tiedottamaan lopputarkastuksesta erityisen poronhoitoalueen ulkopuolelle sijoituville paliskunnille vaan pykälän säännös poronhoidon huomioon ottamisesta ja paliskuntien osallisuudesta koskee vain poronhoitolain mukaisen poronhoitoalueen pohjoisosaa eli poronhoitolain 2 §:n 2 momentin mukaista erityistä poronhoitoaluetta. Perusteltua syytä sille, miksi tiedottamisvelvollisuus ei koske koko poronhoitoaluetta ja kaikkia paliskuntia, ei ole.

Ehdotuksen mukaan paliskuntien yhdenmukaisen aseman saavuttamiseksi poronhoidon nimenomaista huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten soveltamisala laajennetaan koskemaan koko poronhoitoaluetta, sen sijaan, että säännökset koskisivat vain erityistä poronhoitoaluetta.

Säännösmuutos tarkoittaisi sitä, että kaivosviranomaisen olisi tiedotettava lopputarkastuksesta aina asianomaista paliskuntaa sen sijaan, että ilmoitus toimitetaan asianomaiselle paliskunnalle vain siinä tilanteessa, että kaivosalue on sijoittunut erityiselle poronhoitoalueelle.

156 §. Kaivoslain 156 §:ssä säädetään rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemisesta. Kaivoslaki mahdollistaa hallintopakon käyttämisen malminetsinnässä, kaivostoiminnassa tai kullanhuuhdonnassa ilmenneen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi ja laillisen olotilan palauttamiseksi.

Hallintopakkoasia voi tulla vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta. Lisäksi hallintopakkoasiassa on vireillepano-oikeus haittaa kärsivällä asianosaisella, rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin-ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella tai muulla asiassa toimialallaan yleistä etua valvovalla viranomaisella, saamelaiskäräjillä, jos haitalliset vaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella, kolttien kyläkokouksella, jos haitalliset vaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

Sääntelyn toimivuus edellyttää, että kaivosviranomaisen valvoo, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan. Tämän osalta voimassa oleva kaivoslain hallintopakkoa koskeva säännös ei ole riittävän yksiselitteinen. Pykälän muotoilua ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksen mukaan kaivosviranomaisella on yksiselitteinen velvollisuus rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseen. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka nojalla kaivosviranomaisen tulisi valvoa, että annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

165 §. Kaivoslain 165 §:ssä säädetään valitusoikeudesta. Pykälässä säädetty valitusoikeus koskee malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevia päätöksiä sekä kaivostoiminnan lopettamispäätöstä. Valitusoikeus koskee myös luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevia päätöksiä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan kaivosviranomaisen tekemään päätökseen, jolla malminetsintäluvan voimassaolo on jatkettu sen ajan, jona toiminta on toiminnanharjoittajasta johtumattomasta syystä ollut keskeytyneenä, saisi hakea muutosta valittamalla ainoastaan luvan haltija sekä asianosainen.

Voimassa olevan 165 §:n 1 momentissa tarkoitettujen päätösten osalta esimerkiksi saamelaiskäräjät saavat hakea muutosta sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan tai kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Voimassa olevan 165 §:n 1 momentissa ei kuitenkaan säädetä valitusoikeudesta kaivosviranomaisen varausta koskevaan päätökseen vaan päätöksestä valitetaan sen sijaan oikeudenkäynteistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n mukaisesti. Kyseisen pykälän mukaan hallintopäätök-

seen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Säännös vastaa kumottua hallintolainkäyttölain 6 §:ää, jonka mukaan päätöksestä sai valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Suomen perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 165 §:ään uusi 4 momentti, jonka mukaan varauspäätökseen saisi hakea muutosta saamelaiskäräjät, kun varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle ja kolttien kyläkokous, kun varausalue sijoittuu koltta-alueelle. Ehdotettua muutosta on pidettävä perusteluta, sillä saamelaisilla alkuperäiskansana ryhmällä on Suomen perustuslain 17 §:n 3 momentin nojalla oikeus kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, joka edellyttää, että saamelaiskäräjillä sekä kolttien kyläkokoukselle on turvattava tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa saamelaisten elinympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

169 §. Kaivoslain 169 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Pääsääntöisesti malminetsintälupaan, kullanhuuhtontalupaan ja kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Kaivoslain 169 §:n 1 momentin nojalla kaivosviranomaisen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan tai kullanhuuhtontaluvan voimassaolon jatkamista taikka kullanhuuhtontalupaa, kaivoslupaa tai kaivosturvallisuuslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Malminetsintälupapäätöstä koskeva valitus voi kohdistua johonkin rajattuun erilliskysymykseen, esimerkiksi malminetsintäalueen tiettyyn osaan. Tällainen valitus saattaa tarpeettomasti viivästyttää malminetsinnän aloittamista koko malminetsintäalueella.

Esityksessä ehdotetaan malminetsintäluvan lisäämistä pykälän soveltamisalaan siten, että kaivosviranomaisen voisi 1 momentin nojalla hakijan pyynnöstä malminetsintälupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voitaisiin valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Kaivosviranomaisen tulisi määräyksessä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että päätöksessä on riittävän tarkkarajaisesti yksilöity ne toimenpiteet, joihin toiminnanharjoittaja voisi valituksesta huolimatta ryhtyä. Säännös mahdollistaa siten lupapäätöstä suppeamman täytäntöönpanomääräyksen antamisen. Täytäntöönpanomääräystä annettaessa kaivosviranomaisen tulisi huolehtia, että päätöksessä yksilöidyt toimenpiteet eivät tekisi muutoksenhakua hyödyttömäksi. Määräystä ei saisi siten antaa, jos toiminta tai sitä valmistelevat toimet aiheuttavat esimerkiksi peruuttamattomia tai muutoin merkityksellisiä haitallisia muutoksia ympäristössä. Lisäksi olisi mahdollista määrätä täytäntöönpanon aloittamisajankohdasta. Säännös mahdollistaisi tällöin rajoitettujen toimien aloittamisen, jotta toiminnan täysimääräinen aloittaminen ei kuitenkaan viivästyisi kohtuuttomasti muutoksenhaun johdosta. Kaivosviranomaisen voisi antaa vain sellaisen määräyksen toimenpiteistä, joiden suorittamisen jälkeen olot on mahdollista palauttaa aiempaa vastaaviksi. Lainvoimaa vailla olevan lupapäätöksen mukaisen toiminnan aloittamiseen tulisi olla perusteltu syy.

Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti hakemuksen johdosta annettavan päätöksen sisältöön sovelletaan, mitä 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä. Päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta, ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 58 §:ssä säädetään lupapäätöksestä tiedottamisesta.

Ehdotuksella ei muutettaisi pykälän 4 momentin säännöstä, jonka nojalla muutoksenhakutuo- mioistuvin voisi kumota kaivosviranomaisen pykälän 1 ja 3 momentissa tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä taikka muutoinkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Toiminnan aloittamista koskeva lupapäätös tulisi lähettää välittömästi toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle, joka voisi kumota määräyksen tarvittaessa heti.

Pykälän 5 momentissa säädetään malminetsintäkorvausta koskevasta maksuvelvollisuudesta. Toisin kuin 99 §:ssä säädetään, maksuvelvollisuuden edellytyksenä ei olisi asianomaisen luvan lainvoimaisuus. Malminetsintäkorvaus olisi suoritettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kai- vosviranomaisen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkor- vauksen suuruus ja maksuajankohta seuraavilta vuosilta olisi sen mukainen kuin 99 §:ssä sää- detään.

170 a §. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin uusi 170 a §, jonka velvoittaisi kaivos- viranomaista ylläpitämään kaivosrekisteriä. Säännöksen 1 momentin mukaan kaivosrekisteriä olisi pidettävä varausilmoituksia, malminetsintälupia ja kullanhuuhdontalupia sekä kaivoslupia koskevista asioista. Käytännössä tämä tarkoittaisi varauksiin ja edellä mainittuihin lupalajeihin liittyvien ilmoitusten, hakemusten, hakemusten täydennyspyyntöjen, hakemusten täydennysten, lausuntojen, mielipiteiden, muistutusten ja lupiin liittyvien päätösten ja muiden hallintotoimien tietojen kirjaamista kaivosviranomaisen käytössä olevaan kaivosrekisteriin. Käytännössä kai- vosviranomaisella on jo käytössä kaivosrekisteri, johon kaivosviranomaisen merkitsee esite- tyssä ehdotuksessa mainitut tiedot. Kaivosrekisterin pitämisestä on kuitenkin tarpeen säätää lailla, jotta kaivosrekisterin pitäminen olisi kaivosviranomaisen yksiselitteinen velvollisuus.

Ehdotetun uuden säännöksen 2 momentin mukaan jokaisella olisi oikeus saada otteita kaivos- rekisteristä. Säännöksessä ei ole tarpeen säätää otteiden maksullisuudesta, sillä kaivoslain 175 §:ssä säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta.

Säännöksen 3 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, jotta kaivosrekisteriin merkittäviä tietoja olisi mahdollista tarkentaa asetuksella.

174 a §. Kaivoslain 174 §:n 1 momentin mukaan kaivoslupa perustuvan hyödyntämisoikeu- den että malminetsintälupa perustuvan etuoikeuden voi pantata. Kaivospanttioikeutta voidaan yleisesti pitää erittäin tarpeellisenä esinevakuusoikeutena, joka oikealla tavalla hyödynnettynä vaikuttanee myönteisesti hankkeiden rahoituksen ehtoihin ja saatavuuteen.

Pykälän 2 momentin mukaan panttioikeus tulee voimaan, kun kaivosviranomaisen saa luvan- haltijalta kirjallisen ilmoituksen panttauksista. Kaivosviranomaisen kirjaa ilmoituksen saapu- neeksi, kuten muutkin viranomaiselle toimitetut asiakirjat. Kun kaivosviranomaisen on vastaan- ottanut kirjallisen ilmoituksen panttauksista, antaa kaivosviranomaisen ilmoituksen vastaanot- tamisesta todistuksen luvanhaltijalle.

Panttioikeuden kirjaamisella on olennainen merkitys panttioikeuden sitovuuden kannalta, sillä panttioikeus tulee voimaan sivullisia sitovasti, kun kaivosviranomaisen on saanut luvanhalti- jalta kirjallisen ilmoituksen panttauksista. Menettelyä kutsutaan julkivarmistukseksi, jolla oi- keustoimi eli tässä tapauksessa hyödyntämisoikeuden tai malminetsintälupa perustuvan etu- oikeuden panttaus tulee ulkoisesti havaittavaksi. Julkivarmistus on pantinsaaajan intressissä, koska ilman sitä saaja ei saavuta tavoittelemansa oikeusasemaa.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 29 §:n nojalla kaivosviranomaisen tulee yksilöidystä pyynnöstä antaa tietoja sekä tarvittaessa todistus sille ilmoitetuista panttioikeuk- sista. Käytännön tilanteet ovat osoittaneet, että panttaustietojen julkisuutta koskevat voimassa

olevat säännökset ovat epäselviä eikä panttaustietojen julkisuus käytännössä toteudu. Tällä on merkittävä haitallinen vaikutus panttioikeuden julkivarmistuksen kannalta, kun sivullisilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa malminetsintäluvan tai hyödyntämisoikeuden panttaustietoja kaivosviranomaisen rekisteristä. Tietojen julkisuutta koskevaa sääntelyä on siten tarpeen tämentää.

Koska panttaustietojen julkisuudesta ei nimenomaisesti säädetä kaivoslaissa, esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslakiin panttitietojen julkisuutta koskeva säännös. Lisäksi esityksessä ehdotetaan pykälään lisättäväksi asetuksenantovaltuutuksen, jotta panttaustodistusten sisällöstä voitaisi säätää tarkemmin asetuksella.

Ehdotuksen mukaan kaivosviranomaisen rekisteriin merkityt panttioikeuksia koskevat tiedot olisivat julkisia. Jokaisella olisi oikeus tutustua kaivosviranomaisen rekisterin tietoihin koskien luvan panttaustietoja. Kaivosviranomainen antaisi pyynnöstä lupaa koskevan panttaustodistuksen, jonka sisällöstä voitaisi säätää tarkemmin asetuksella.

9 Lakia alemman asteinen sääntely

Kaivoslain nojalla on annettu kolme asetusta; valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012), valtioneuvoston asetus kaivosturvallisuudesta (1571/2011) sekä työ- ja elinkeinoministeriön asetus kaivosten nostolaitoksista (1455/2011).

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta on yleinen kaivoslain säännöksiä tämentävä asetus, jossa säädetään muun muassa malminetsintään, kullanhuuhdontaan ja panttaukseen liittyvistä ilmoitusmenettelyistä, lupamenettelyistä sekä kaivosten vuosittaisesta toimintaan liittyvästä selvityksestä, louhintakorvauksen vahvistamista varten annettavista tiedoista, kaivostoimituksen rekisteröinnin ilmoittamisesta sekä kaivosviranomaisen päätöstä koskevasta valituksesta ilmoittamisesta. Kaivosturvallisuudesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään kaivoksen suunnittelusta ja rakentamisesta, sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja henkilöstön kouluttamisesta, kaivoskartasta, kaivosturvallisuusluvasta sekä kaivosturvallisuuden valvonnasta ja kaivosten nostolaitoksista annetussa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa säädetään nostolaitosten rakenteellisista vaatimuksista sekä niiden asentamiseen, käyttöön, kunnossapitoon ja tarkastuksiin liittyvistä vaatimuksista.

Esitys ei edellytä uusien lakia alemman asteisen säännösten voimaan saattamista sen sijaan esityksen sisältyy useiden uusien valtuutuslainsäätöjen lisäämistä kaivoslain säännöksiin, jotka edellyttävät muutoksia kaivostoiminnasta annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Esityksen nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisi antaa 12, 51, 52, 54, 55 a, 56, 108, 143, 170 a ja 174 a §:n nojalla tarkempia säännöksiä etsintätyötä ja malminetsintään liittyvistä ilmoitusmenettelyistä, kullanhuuhdonta-, malminetsintä- ja kaivosluvista annettavista määräyksistä, varauspäätöksen sisällöstä, kaivoslupaan liitettävästä kartasta, vakuuden määrän laskemisesta, alueen kunnostamisesta kaivostoiminnan päätyttyä, kaivosrekisteriin tallennettavista tiedoista sekä panttaustodistusten sisällöstä. Esityksen edellyttämät tarkemmat säännökset olisi tarkoitus lisätä kaivostoiminnasta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Lisäksi eräät esityksessä ehdotetut muutokset edellyttäisivät muutoksia kaivostoiminnasta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Muutokset kohdistuisivat lähinnä [yksilöitä mihin muutokset kohdistuisivat].

Samalla kaivostoiminnasta annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtäisi apulaisoikeuskanslerin edellyttämä muutos koskien ristiriitaa valtioneuvoston asetuksen ja kaivoslain välillä liittyen luvan voimassaolon jatkamisesta koskevan hakemuksen toimittamisen aikatauluun. Asetuksessa

säädetään aikataulusta rajoitetummin kuin laissa. Asetuksen säännös aiheuttaa hallinnollista epäselvyyttä ja oikeudellista epävarmuutta.

10 Voimaantulo

Lakia alemman asteisen sääntelyn tarkistamiseen ja muihin uudistuksen toteuttamiseen tarvittavien toimenpiteiden vuoksi laki ehdotetaan tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua sen vahvistamisesta.

11 Toimeenpano ja seuranta

Lain toimeenpanon osalta toimintaan liittyviä sidosryhmiä sekä kaivosviranomaista tullaan tiedottamaan ja tarpeen mukaan kouluttamaan muutoksista.

12 Suhde muihin esityksiin

12.1 Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämishanke

Ympäristöministeriö on asettanut lainsäädäntöhankkeen ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämiseksi (TOVA-lainsäädäntöhanke). Lainsäädäntöhanke toteuttaa pääministerin Sanna Marinin hallituksen ohjelmaa. Tavoite on nykyistä kattavammin hallita ympäristöriskejä, korvata ympäristövahinkoja ja turvata ennallistamistoimet tapauksissa, joissa vahingon aiheuttaja on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa.

Uudella järjestelmällä tavoitellaan sitä, että toiminnanharjoittajat hoitavat ympäristöveloitteensa mahdollisimman pitkälle ilman valtion taloudellista väliintuloa. TOVA-lainsäädäntöhankeessa selvitetään tarve säilyttää nykyiset korvausjärjestelmät eli ympäristövahinkovakuutus ja öljysuojarahasto. Lisäksi hankkeessa laaditaan ehdotukset tulevan korvausjärjestelmän rahoitus pohjaksi.

TOVA-lainsäädäntöhanke voi osaltaan edellyttää muutoksia kaivoslakiin.

12.2 Luonnonsuojelulain uudistus

Luonnonsuojelulaki on ollut voimassa vuodesta 1997 alkaen ja siihen on tehty useita tarkistuksia.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen. Lainsäädäntöä uudistetaan, jotta sen avulla voidaan turvata Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta entistä paremmin.

Uudistuksen toteuttamiseen on nimetty laajapohjainen ohjausryhmä, joka ohjaa uudistuksen etenemistä. Lisäksi kunkin hankkeen edistämiseen on nimetty laajapohjaiset projektiryhmät.

Luonnonsuojelulain ja asetuksen uudistamista varten asetetun laajapohjaisen projektiryhmän tavoitteena on valmistella hallituksen esitys laiksi vuoden 2021 loppuun mennessä.

Eduskunta on 15.10.2020 antanut vastauksen Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteeseen. Vastaukseen sisältyy lausuma, joka edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslainsäädännön uudistamisessa talousvaliokunnan mietinnössään aloitteesta esiintuomat näkökohdat ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen. Mietinnön mukaan käynnissä olevan luonnonsuojelulainsäädä-

dännön uudistamishankkeen yhteydessä tulee arvioida luonnonsuojelulain suhdetta kaivostointaan ja ottaa tässä yhteydessä huomioon kansalaisaloitteessa esiin tuodut näkökohdat, arvioida ehdotusten tarkoituksenmukaisuutta ja esittää tarkoituksenmukaisimpia ratkaisuja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Luonnonsuojelulain uudistamishankkeen yhteydessä tehtävä arvio luonnonsuojelulain suhteesta kaivostointaan voi edellyttää muutoksia myös kaivoslakiin, joiden tekeminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa samanaikaisesti luonnonsuojelulain uudistamisen kanssa.

Luonnonsuojelulain uudistamishanke voi osaltaan edellyttää muutoksia kaivoslakiin.

12.3 Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus

Maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan 1.1.2000. Lain toimivuudesta ja soveltamisesta on tehty lukuisia selvityksiä, joiden pohjalta ympäristöministeriössä on käynnistetty maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus. Uudistuksen tavoitteena on yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, kehittää rakentamisen ohjausta, tukea kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä varmistaa, että lakiteksti on selkeä ja johdonmukainen. Tavoitteena on, että hallituksen esitys uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä.

Hallitusohjelmakirjauksen toimeenpano edellyttää, että kunnalle säädetään oikeus kaavoituksella päättää siitä, onko kaivostointi kunnan alueella mahdollista. Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kaivostointin tulisi lain siirtymäsäännöksissä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta perustua kunnan hyväksymään kaavaan. Vireillä olevassa maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisessa onkin säilytettävä kuntatasolla oikeusvaikutteinen kaavainstrumentti.

Kaivoslain uudistamishankkeessa on tunnistettu, että maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisessa on huomioitava suuret teollisten hankkeiden kaavaedellytykset. Erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisessa on kiinnitettävä huomiota sellaisten teollisten hankkeiden maankäyttöön liittyviin tarpeisiin, joissa hanke sijoittuu kahden tai useamman kunnan alueelle. Edellä kuvatussa tilanteissa hankkeen ja asianomaisten kuntien rooli hankkeiden kaavoituksessa on ratkaistava siten, että kuntien maankäyttöön liittyvät strategiat ja ohjelmat voidaan yhteen sovittaa esimerkiksi kansallisesti tai alueellisesti merkittävän teollisen hankkeen edellyttämän maankäytön kanssa. Valmistelussa ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena ratkaista edellä kuvattua maankäyttöön liittyvää kysymystä kaivoslailla, joka soveltuisi ainoastaan yhteen teollisuudenalaan vaan perusteltua on ratkaista asia maankäyttöä koskevassa yleislaissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus voi osaltaan edellyttää muutoksia kaivoslakiin.

12.4 Ympäristönsuojelulakiin esitettävät muutokset

[Hankkeen lisätiedot ympäristöministeriöstä.]

12.5 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergialain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnalle on 13.2.2020 annettu hallituksen esitys, joka sisältää eräitä muutoksia kaivoslain tiedottamista sekä muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Näiden muutosten voidaan osaltaan katsoa toimeenpanevan hallitusohjelman kirjausta koskien kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.

Muutostarpeet ovat syntyneet eduskunnan hyväksyttyä hallintolain muuttamisesta annetun lain (132/2019), oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) ja julkisista kuulutuksista annetun lain kumoamisesta annetun lain (443/2019).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslain 40 §:ää, jonka mukaan malminetsintä lupaa, kaivos lupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevasta hakemuksesta on kuulutettava lupaviranomaisen ilmoitustaululla ja asianomaisten kuntien ilmoitustaululla. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset koskien fyysisistä ilmoitustauluista luopumista ja verkkosivuilla tapahtuvaan tiedottamiseen siirtymisestä. Lisäksi tarkennetaan kuulutuksen nähtävillä pitoaikaa.

Esityksen mukaan hakemus tulisi antaa tiedoksi hallintolain mukaisella julkisella kuulutuksella ja hakemusiakirjat julkaistaisiin lupaviranomaisen verkkosivuilla lupaviranomaisen ilmoitustaulun sijasta. Lisäksi tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kuntalain 108 §:n mukaisesti niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksen mukainen toiminta ulottuisi.

Tieto kuulutuksen julkaisemisesta olisi oltava nähtävillä lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi toimivaltaisen lupaviranomaisen sivuilla eli vähintään 30 päivän ajan. Tiedon välittymisen varmistamiseksi kuulutuksen julkaisemisesta olisi lupaviranomaisen ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti ilmestyvässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Sanomalehdessä tapahtuvan ilmoittamisen on katsottava tehostavan tiedonkulkua ja se esitetään säilytettäväksi. Laista esitetään poistettavaksi ilmeisyysvaatimus, jolloin viranomainen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehti-ilmoituksen tarpeellisuutta.

Esityksen mukaan lupaviranomaisen olisi annettava aina erikseen vireille tulleesta hakemuksesta tieto niille asianosaisille, joita asia koskee. Tätä tiedoksi antamista ei nyky sääntelystä poiketen voisi korvata pelkällä lehti-ilmoituksella silloinkaan, kun henkilöitä on enemmän kuin 30 tai henkilöiden määrää ei tiedetä. Tällaisina tahoina voidaan pitää lupaa koskevan alueen kiinteistöjen omistajien lisäksi myös kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajia ja haltijoita, ellei se olisi toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta.

Voimassa olevan 57 §:n mukaan päätös malminetsintä lupaa, kaivos lupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi pykälän 1 ja 2 momenttia siten, että julkipanosta luovuttaisiin, ja että päätös annettaisiin tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisella kuulutuksella. Lupaviranomaisen tulisi julkaista lupapäätös verkkosivuillaan, jossa sen tulisi olla nähtävillä vähintään muutoksenhauille säädetty aika. Valitukseen oikeutettujen katsotaan saaneen päätös tiedoksi seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Sen lisäksi mitä kaivoslain 57 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta julkisesti kuuluttamalla, sisältäisi kaivoslain 58 §:ssä tarkempia säännöksiä malminetsintä lupaa, kaivos lupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevasta lupapäätöksestä tiedottamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan päätös olisi toimitettava hakijalle. Päätöksestä olisi toimitettava erikseen jäljennös kaikille niille, jotka ovat sitä pyytäneet sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille ja myös muille tahoille kuten esimerkiksi järjestöille, joille on asiasta annettu tieto käsittelyn aikana tai joilta on pyydetty lausunto. Momentissa olisi erikseen mainittu ilmoittamisesta valvontaviranomaisille ja yleistä etua valvoville viranomaisille.

Esityksen mukaan tieto päätöksestä voidaan antaa kirjeellä tai sähköisesti. Jos sähköpostiosoite ei ole tiedossa, tieto voidaan antaa kirjeitse. Tieto päätöksen antamisesta annetaan sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:n mukaisena tavallisena tiedoksiantona.

Tiedon kulun varmistamiseksi tieto päätöksen antamisesta tulisi antaa asiassa muistutuksen tehneille ja mielipiteensä ilmaiseille, sekä niille jotka ovat pyytäneet erikseen ilmoitusta päätöksen antamisesta. Lisäksi tieto päätöksen antamisesta on annetta niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Kyseistä asianosaisuutta arvioitaisiin samoin perustein kuin 40 §:n 2 momentissa tarkoitettua asianosaisuutta.

12.6 Kaivosveron käyttöönottoa koskeva selvitys ja louhintakorvauksen ohjausvaikutuksen selvittäminen

Hallitusohjelma edellyttää, että erillisen kaivosveron käyttöönottoa selvitetään, jotta maaperän kaivannaisista saadaan yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus. Myös mahdollisuuksia verottaa kaivosoikeuksien myyntivoittoja Suomessa silloinkin, kun ne ovat ulkomaisten yhteisöjen omistuksessa tulee selvittää. Verotukseen liittyvien hallitusohjelmakirjausten toimeenpano kuuluu valtiovarainministeriön toimialaan eikä kaivosten verotukseen liittyviä hallitusohjelmakirjauksia ole arvioitu kaivoslain uudistamishankkeessa.

Mahdollisen kaivosveron käyttöönotto voi aikanaan edellyttää muutoksia kaivoslakiin.

13 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Voimassa olevan kaivoslain säännösten suhde perustuslakiin on arvioitu vuonna 2009 annetun hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) käsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnassa (PeVL 32/2010 vp). Lain myöhempien muutosten suhde perustuslakiin on arvioitu kyseisten muutosten valmistelussa.

Hallituksen esitykseen liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat yhdenvertaisuus, omaisuuden suoja, elinkeinovapaus, vastuu ympäristöstä ja oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Lisäksi esitystä on arvioitava kunnallista itsehallintoa koskevan perustuslain 121 §:n kannalta.

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävistä oikeusturvajärjestelyistä eivätkä rajoitukset saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella

Esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön, jotka estäisivät perustuslain 6 §:n tarkoittamaan yhdenvertaisuuden toteutumisen.

Omaisuuden suoja

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu.

Esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön, joilla olisi vaikutusta perustuslain mukaiseen omaisuuden suojaan.

Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Esityksessä ei esitetä sellaisia muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön, joilla estettäisi perustuslain turvaama elinkeinovapaus.

Vastuu ympäristöstä ja osallistuminen

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia, joilla pyritään perustuslain mukaisesti turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Saamelaisten oikeus alkuperäiskansana

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Esityksessä ehdotetaan sellaisia muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön, jotka vahvistaisivat saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana.

Kunnallinen itsehallinto

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Pykälän 2 momentin mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla.

Esityksessä ei esitetä säädettäväksi kunnille uusia tehtäviä, vaikkakin kunnallinen itsehallinto korostuu kaivoslupaa koskevassa lupamenettelyssä entistä enemmän kunnallisen kaavan ollessa kaivosluvan myöntämisen edellytys siirtymäsäännöksessä olevia poikkeuksia lukuun ottamatta.

[Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.]

//

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Esitys on kuitenkin sen merkityksen vuoksi aiheellista saattaa perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi.]

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset: /
Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan
lisätään
kumotaan

§

[Kirjoita momentin teksti tähän]

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.12.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan
lisätään
kumotaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää kaivos-toimintaa ja järjestää sen edellyttämä aluei-den käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologi-sesti kestäviä. Lain tarkoituksen toteuttami-nen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon:

- 1) kaivostoiminnan harjoittamisen edellytyk-set;
- 2) kiinteistöjen omistajien ja yksityisten hai-tankärsijöiden oikeusasema;
- 3) toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävä käyttö.

Lain tarkoituksena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet sekä yksilön mahdollisuudet vaikuttaa itseään ja elinym-päristöään koskevaan päätöksentekoon.

Lain tarkoituksena on lisäksi edistää kaivos-ten turvallisuutta sekä ehkäistä, vähentää ja torjua tässä laissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot ja varmistaa hai-tan tai vahingon aiheuttajan korvausvelvolli-suus.

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää sosiaa-lisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää malminetsintää ja kaivostoimintaa, ja järjes-tää sen edellyttämä alueiden käyttö. Lain tar-koituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityi-sesti huomioon:

- 1) kaivostoiminnan harjoittamisen edellytyk-set;
- 2) kiinteistöjen omistajien ja yksityisten hai-tankärsijöiden oikeusasema;
- 3) toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön, **luonnon monimuotoisuuteen** sekä luonnonvarojen **kestävä** käyttö.

Lain tarkoituksena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet sekä yksilön mahdollisuudet vaikuttaa itseään ja elinym-päristöään koskevaan päätöksentekoon.

Lain tarkoituksena on lisäksi edistää kaivos-ten turvallisuutta sekä ehkäistä, vähentää ja torjua tässä laissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot ja varmistaa hai-tan tai vahingon aiheuttajan korvausvelvolli-suus.

Tässä laissa tarkoitettu toiminta sovitetaan yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana turvataan. Yhteensovittamisessa otetaan huomioon myös, mitä kolttalaissa (253/1995) säädetään kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien edistämisestä sekä koltta-kulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä.

Tässä laissa tarkoitettu toiminta sovitetaan yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana turvataan. Yhteensovittamisessa otetaan huomioon myös, mitä kolttalaissa (253/1995) säädetään kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien edistämisestä sekä koltta-kulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä.

6 §
Yleiset periaatteet

Tässä laissa tarkoitetussa toiminnassa on periaatteena, että:

- 1) käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset;
- 2) toiminnan vaikutuksista sekä vahinkojen ja haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuuksista on riittävä selvitys;
- 3) toiminnan turvallisuudesta huolehditaan tarpeellisilla toimenpiteillä ja tällöin otetaan huomioon tekniikan kehittyminen;
- 4) niin pitkälle kuin mahdollista:
 - a) estetään vahingot ja toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset;
 - b) poistetaan käytöstä haitallisia vaikutuksia aiheuttavat toiminnot tai, jos tämä ei ole mahdollista, korvataan ne vähemmän haitallisilla;
 - c) varaudutaan häiriö- ja vaaratilanteisiin;

[uusi alakohta]

6 §
Yleiset periaatteet

Tässä laissa tarkoitetussa toiminnassa on periaatteena, että:

- 1) käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset;
- 2) toiminnan vaikutuksista sekä vahinkojen ja haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuuksista on riittävä selvitys;
- 3) toiminnan turvallisuudesta huolehditaan tarpeellisilla toimenpiteillä ja tällöin otetaan huomioon tekniikan kehittyminen;
- 4) niin pitkälle kuin mahdollista:
 - a) estetään vahingot ja toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset;
 - b) poistetaan käytöstä haitallisia vaikutuksia aiheuttavat toiminnot tai, jos tämä ei ole mahdollista, korvataan ne vähemmän haitallisilla;
 - c) varaudutaan häiriö- ja vaaratilanteisiin;

d) varmistetaan, että kaivostoiminnan kaikissa vaiheissa hyödynnetään kaikki alueen tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat teknistaloudellisesti hyödynnettävissä ja järjestetään myös muiden kaivosmineraalien hallinta asianmukaisesti;

Voimassa oleva laki

- 5) toiminnasta aiheutuneet haitat ja vahingot korvataan.

7 § Etsintätyö

Jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä (etsintätyö).

Etsintätyötä ei saa maan pinnalla tehdä:

- 1) hautaustoimilaissa (457/2003) tarkoitetulla hautausmaalla eikä yksityiseen hautaan kuuluvalla alueella eikä 50 metriä näitä lähempänä;
- 2) puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai sellaisella Rajavartiolaitoksen hallitsemalla alueella, jossa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, taikka 100 metriä lähempänä tällaista aluetta;
- 3) alueella, jolla liikkumista on rajoitettu tai jolle sivullisilta on pääsy kielletty;
- 4) yleisessä käytössä olevalla liikenne- ja kulkuväylällä;
- 5) 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta näihin rinnastettavaa tilaa ja niihin liittyvää, yksityistä piha-aluetta taikka tällaisen rakennuksen paikkaa, jota varten on myönnetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu rakentamiseen tarvittava lupa ja rakentaminen on aloitettu;
- 6) puutarhatalouden käytössä olevalla alueella;
- 7) 50 metriä lähempänä yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa;

Ehdotus

- 5) toiminnasta aiheutuneet haitat ja vahingot korvataan.

7 § Etsintätyö

Jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä (etsintätyö).

Etsintätyötä ei saa maan pinnalla tehdä:

- 1) hautaustoimilaissa (457/2003) tarkoitetulla hautausmaalla eikä yksityiseen hautaan kuuluvalla alueella eikä 50 metriä näitä lähempänä;
- 2) puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai sellaisella Rajavartiolaitoksen hallitsemalla alueella, jossa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, taikka 100 metriä lähempänä tällaista aluetta;
- 3) alueella, jolla liikkumista on rajoitettu tai jolle sivullisilta on pääsy kielletty;
- 4) yleisessä käytössä olevalla liikenne- ja kulkuväylällä;
- 5) 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta näihin rinnastettavaa tilaa ja niihin liittyvää, yksityistä piha-aluetta taikka tällaisen rakennuksen paikkaa, jota varten on myönnetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu rakentamiseen tarvittava lupa ja rakentaminen on aloitettu;
- 6) viljelykseen soveltuvalla pellolla, jollaiseksi luetaan käytössä oleva maatalous-, puutarha- ja peltoenergiakasvien viljelyala, hoidettu viljelemätön pelto sekä kasvimaat;

Voimassa oleva laki

- 8) muulla 1–7 kohtaa vastaavalla erityiseen käyttöön otetulla alueella.

Etsintätyötä saa kuitenkin tehdä 2 momentin 2–8 kohdassa tarkoitetulla alueella asiassa toimivaltaisen viranomaisen tai laitoksen taikka asianomaisen oikeudenhaltijan suostumuksella.

11 §

Malminetsintä luvan nojalla

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

[uusi kohta]

Ehdotus

- 7) 50 metriä lähempänä yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa;

- 8) muulla 1–7 kohtaa vastaavalla erityiseen käyttöön otetulla alueella.

Etsintätyötä saa kuitenkin tehdä 2 momentin 2–8 kohdassa tarkoitetulla alueella asiassa toimivaltaisen viranomaisen tai laitoksen taikka asianomaisen oikeudenhaltijan suostumuksella.

11 §

Malminetsintä luvan nojalla

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa;

6) muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta.

[uusi momentti]

12 §

Ilmoitus malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, poronhoito-laissa säädetyllä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella (*erityinen poronhoitoalue*) asianomaisille paliskunnille ja koltta-laissa tarkoitettulla koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

[uusi momentti]

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille sen mukaan kuin malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään.

[uusi momentti]

Tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja -tuloksista

Malminetsintäluvan myöntäminen edellyttää, ettei malminetsinnästä, asetettavat lupamääräykset ja malminetsintäalueen sijainti huomioon ottaen, aiheudu edellä 2 momentissa tarkoitettua seurausta.

12 §

Ilmoitus malminetsinnästä, malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille ja koltta-laissa tarkoitettulla koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

Ilmoitus on tehtävä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille sen mukaan kuin malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään.

Mikäli malminetsintää toteutetaan 9 §:ssä tarkoitettulla kiinteistön omistajan suostumuksella, on malminetsinnästä vastaavan ennen 9 §:ssä tarkoitettua malminetsinnän aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus malminetsinnästä kaivosviranomaiselle.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja -tuloksista

Voimassa oleva laki

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista.

[uusi momentti]

Tarkempia säännöksiä selvityksessä annettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet

Kun malminetsintä lupa on rauennut tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on:

- 1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan;
- 2) kuuden kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaaineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun

Ehdotus

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista.

Edellä 1 momentin lisäksi malminetsintäluvan haltija on velvollinen vuosittain järjestämään yleisölle avoimen tilaisuuden, jossa on annettava selvitys:

1) suoritetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista;

2) suoritettujen tutkimustöiden ympäristö- ja muista vaikutuksista;

3) tulevista tutkimuksista;

4) tulevien tutkimustöiden arvioiduista ympäristö- ja muista vaikutuksista.

Tarkempia säännöksiä selvityksessä annettavista tiedoista sekä yleisölle avoimesta tilaisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet

Kun malminetsintä lupa on rauennut tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on:

- 1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan;
- 2) kuuden kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaaineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun

Voimassa oleva laki

1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, erityisellä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille ja koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

[uusi momentti]

18 §

Kaivosluvan haltijan velvollisuudet

Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

- 1) kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta;
- 3) louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta;
- 4) kaivoksen ja esiintymän mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta.

[uusi kohta]

[uusi kohta]

[uusi kohta]

Ehdotus

1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille ja koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

Ilmoitus on tehtävä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille.

18 §

Kaivosluvan haltijan velvollisuudet

Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

- 1) kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta;
- 3) louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta;
- 4) kaivosalueen tulevaa käyttöä tai esiintymän tulevaa hyödyntämistä ei vaaranneta tai vaikeuteta;**
- 5) niin pitkälle kuin mahdollista kaivostoiminnan suunnittelussa huomioidaan kaivoksen vaiheittaisen sulkemisen mahdollisuus;**
- 6) niin pitkälle kuin mahdollista vahingollisia ympäristövaikutuksia vältetään;**
- 7) kaivoksen sulkemiseen liittyvät toimenpiteet toteutetaan siten, ettei suljetusta kaivoksesta aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle tai huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia.**

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat olennaisesti. Tarkempia säännöksiä kaivosviranomaiselle toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

[uusi momentti]

[uusi momentti]

27 §

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhtojen on ilmoitettava kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, erityisellä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille ja koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

[uusi momentti]

28 §

Selvitys kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhtoja on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat olennaisesti. Tarkempia säännöksiä kaivosviranomaiselle toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain järjestämään yleisölle avoimen tilaisuuden, jossa on annettava selvitys:

1) esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat olennaisesti

2) kaivostoiminnan vaikutuksista

Tarkempia säännöksiä yleisölle avoimesta tilaisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhtojen on ilmoitettava kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille ja koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle.

Ilmoitus on tehtävä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille.

28 §

Selvitys kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhtoja on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen

Voimassa oleva laki

talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

[uusi momentti]

Tarkempia säännöksiä selvityksessä annettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Kullanhuhdonta-alueen lopputarkastus

Saatuaan 29 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Jos kullanhuuhtoja laiminlyö mainitun ilmoitusvelvollisuuden, voi kaivosviranomainen omasta aloitteesta käynnistää lopputarkastuksen.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta kullanhuuhtojalle ja alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle sekä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, kolttala-alueella kolttien kyläkokoukselle ja erityisellä poronhoitoalueella alueen paliskunnille.

[uusi pykälä]

Ehdotus

talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Kaivosviranomaisen on vuosittain järjestettävä yleisölle avoin tilaisuus, jossa on esitettävä selvitys:

1) kullanhuhdontalupiin perustuvasta kullanhuhdonnasta

2) kullanhuhdonnan arvioiduista vaikutuksista poronhoidolle, muille elinkeinoille, saamelaisten ja kolttien oikeuksille

Tarkempia säännöksiä selvityksessä annettavista tiedoista sekä yleisölle avoimesta tilaisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Kullanhuhdonta-alueen lopputarkastus

Saatuaan 29 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Jos kullanhuuhtoja laiminlyö mainitun ilmoitusvelvollisuuden, voi kaivosviranomainen omasta aloitteesta käynnistää lopputarkastuksen.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta kullanhuuhtojalle ja alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle sekä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, kolttala-alueella kolttien kyläkokoukselle ja poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille.

31 a §

Hakijan neuvonta

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa, lupaviranomaisen on annettava pyynnöstä hakijalle sähköisessä muodossa tietoa:

1) lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä;

2) asian selvittämiseksi hankittavista lausunnoista ja niiden antamiselle varattavasta määräajasta;

3) päätöksen arvioidusta antamisajankohdasta.

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muita hankkeen viranomaiskäsittelyissä toimivaltaisia viranomaisia.

Neuvonta on maksutonta.

36 §

Lupahakemuksen täydentäminen

Lupahakemuksen täydentämisestä säädetään hallintolain (434/2003) 22 ja 33 §:ssä.

[uusi momentti]

39 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen malminetsintä-lupaa, kaivoslupaa, kullanhuuhdontalupaa ja kaivosaluelunastuslupaa koskevan asian ratkaisemista varattava asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

36 §

Lupahakemuksen täydentäminen

Lupahakemuksen täydentämisestä säädetään hallintolain (434/2003) 22 ja 33 §:ssä.

Jos asiaa käsiteltäessä kaivosviranomaisella ilmenee tarve pyytää hakijalta asian ratkaisemiseksi tarpeellisia selvityksiä, tätä koskevassa pyynnössä on yksilöitävä, mistä erityisistä seikoista selvitystä on esitettävä ja millä perusteella niiden esittäminen on tarpeen.

39 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen malminetsintä-lupaa, kaivoslupaa, kullanhuuhdontalupaa ja kaivosaluelunastuslupaa koskevan asian ratkaisemista varattava asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Voimassa oleva laki

Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä malminetsintälu-
paa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa
koskevassa asiassa.

Muistutusten ja mielipiteiden esittämistä var-
ten on asetettava asian laatuun nähden riit-
tävä määräaika.

[uusi momentti]

44 § Varausilmoitus

Varausilmoitus on toimitettava kaivosviran-
omaiselle. Ilmoituksessa on esitettävä tar-
peellinen ja luotettava selvitys:

- 1) varaajasta;
- 2) alueesta, jota etuoikeuden varaus koskee
(varausalue);
- 3) tutkimussuunnitelman laadinnasta ja
muista malminetsintälu-
pahalakemusta valmis-
televista toimenpiteistä sekä niiden aikatau-
lusta.

[uusi momentti]

Varausilmoitus ei saa koskea aluetta, joka
kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalue-
eseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen. Varau-
silmoitus ei myöskään saa koskea aiemmin
varausalueena ollutta aluetta, ennen kuin

Ehdotus

Muille kuin asianosaisille on varattava tilai-
suus ilmaista mielipiteensä malminetsintälu-
paa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa
koskevassa asiassa.

Muistutusten ja mielipiteiden esittämistä var-
ten on asetettava asian laatuun nähden riit-
tävä määräaika.

Edellä 1-3 momentissa säädetyn lisäksi, kai-
vosviranomaisen on järjestettävä yleisölle
avoin tilaisuus muistutusten ja mielipiteiden
tekemiseksi, kun kyseessä on kaivoslupaa,
kaivoslupan muuttamista tai kaivoslupan voi-
massaolon jatkamista koskeva hakemus, ellei
tilaisuuden järjestämistä ole pidettävä ilmei-
sen tarpeettomana. Tilaisuudessa on annet-
tava selvitys lupahakemuksen sisällöstä. Tar-
kempia säännöksiä tilaisuudesta voidaan an-
taa valtioneuvoston asetuksella.

44 § Varausilmoitus

Varausilmoitus on toimitettava kaivosviran-
omaiselle. Ilmoituksessa on esitettävä tar-
peellinen ja luotettava selvitys:

- 1) varaajasta;
- 2) alueesta, jota etuoikeuden varaus koskee
(varausalue);
- 3) tutkimussuunnitelman laadinnasta ja
muista malminetsintälu-
pahalakemusta valmis-
televista toimenpiteistä sekä niiden aikatau-
lusta.

Varausalueesta on rajattava 7 §:n 2 momen-
tissa sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut alu-
eet.

Varausilmoitus ei saa koskea aluetta, joka
kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalue-
eseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen. Varau-
silmoitus ei myöskään saa koskea aiemmin
varausalueena ollutta aluetta, ennen kuin

Voimassa oleva laki

vuosi on kulunut varauspäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta.

Tarkempia säännöksiä varausilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

46 §

Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet

Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää:

- 1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 3) aiemmin malminetsintäalueena olleelle alueelle ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruttamisesta on kulunut kaksi vuotta luvan viimeisestä voimassaolopäivästä lukien;
- 4) aiemmin kaivosalueena olleelle alueelle ennen kuin kaksi vuotta on kulunut kaivostoiminnan lopettamispäätöksen lainvoimaiseksi tulemistä edeltäneestä päivästä;
- 5) alueelle, joka kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen tai josta on tehty varausilmoitus 44 §:ssä säädetyllä tavalla;
- 6) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista;
- 7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä;

[uusi kohta]

Ehdotus

vuosi on kulunut varauspäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta.

Tarkempia säännöksiä varausilmoituksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

46 §

Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet

Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää:

- 1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 3) aiemmin malminetsintäalueena olleelle alueelle ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruttamisesta on kulunut kaksi vuotta luvan viimeisestä voimassaolopäivästä lukien;
- 4) aiemmin kaivosalueena olleelle alueelle ennen kuin kaksi vuotta on kulunut kaivostoiminnan lopettamispäätöksen lainvoimaiseksi tulemistä edeltäneestä päivästä;
- 5) alueelle, joka kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen tai josta on tehty varausilmoitus 44 §:ssä säädetyllä tavalla;
- 6) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista;
- 7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä;

8) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;

8) jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hake muksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

47 §

Kaivosluvan myöntämisen edellytykset

Esiintymän tulee olla kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyn-tämiskelpoinen.

Kaivosalue ja kaivoksen apualue eivät saa sijaita alueella, jolle ei 46 §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan voida myöntää malminetsintälupaa eikä kullanhuuhdontalupaa.

[uusi momentti]

Kaivoslupa voidaan kuitenkin myöntää 46 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos:

- 1) 46 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät; tai
- 2) kaivosalue ei muutoin ole mahdollista 19 §:n mukaisesti toteuttaa ja kyseinen alue ei ole 7 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa taikka 9 §:n 4 momentissa tarkoitettu alue.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maan-

9) jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hake muksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt **tämän lain mukaisessa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön** perustuvia velvollisuuksia; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

47 §

Kaivosluvan myöntämisen edellytykset

Esiintymän tulee olla kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyn-tämiskelpoinen.

Kaivosalue ja kaivoksen apualue eivät saa sijaita alueella, jolle ei 46 §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan voida myöntää malminetsintälupaa eikä kullanhuuhdontalupaa.

Hakijalla tulee olla käytettävissä haettuun lupaan perustuvaan toimintaan nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset.

Kaivoslupa voidaan kuitenkin myöntää 46 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos:

- 1) 46 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät; tai
- 2) kaivosalue ei muutoin ole mahdollista 19 §:n mukaisesti toteuttaa ja kyseinen alue ei ole 7 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa taikka 9 §:n 4 momentissa tarkoitettu alue.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvi-

käyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Kaavan oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa.

tetty. **Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan tai asemakaavaan.**

48 §

Kaivoslupan myöntämisen esteet

Kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Vaikka kaivoslupan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksen poistaa.

51 §

Malminetsintäluvassa annettavat määräykset

Malminetsintäluvassa on määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat.

Malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

48 §

Kaivoslupan myöntämisen esteet

Kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole **käytettävissä haettuun lupaan perustuvaan toimintaan nähden tarpeellista asiantunte-
musta tai muutoin riittäviä edellytyksiä** tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt **tämän lain mukaisessa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön** perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Vaikka kaivoslupan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia **taikka tai** elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksen poistaa.

51 §

Malminetsintäluvassa annettavat määräykset

Malminetsintäluvassa on määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat.

Malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

Voimassa oleva laki

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 2) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 3) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäkansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;

[uusi kohta]

- 10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

Ehdotus

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 2) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 3) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäkansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;

10) toimenpiteistä, joilla varmistutaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa;

- 11) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

Voimassa oleva laki

11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

[uusi momentti]

52 §

Kaivosluvassa annettavat määräykset

Kaivosluvassa on määrättävä muodostettavan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja rajat ottaen huomioon, mitä 19 ja 47 §:ssä säädetään, sekä kaivoksen apualueita koskevien käyttö- ja muiden erityisten oikeuksien sisältö. Lupaviranomainen voi tehdä hakemuksessa esitettyyn kaivosalueeseen tai kaivoksen apualueeseen sellaisia sijaintia ja rajoja koskevia muutoksia, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;

2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;

3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvollisuudesta;

Ehdotus

12) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Tarkempia säännöksiä malminetsintäluvassa annettavista määräyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

52 §

Kaivosluvassa annettavat määräykset

Kaivosluvassa on määrättävä muodostettavan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja rajat ottaen huomioon, mitä 19 ja 47 §:ssä säädetään, sekä kaivoksen apualueita koskevien käyttö- ja muiden erityisten oikeuksien sisältö. Lupaviranomainen voi tehdä hakemuksessa esitettyyn kaivosalueeseen tai kaivoksen apualueeseen sellaisia sijaintia ja rajoja koskevia muutoksia, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;

2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;

3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvollisuudesta;

Voimassa oleva laki

- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- 8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

[uusi kohta]

[uusi kohta]

[uusi kohta]

[uusi momentti]

54 §
Kullanhuuhdontaluvassa annettavat määräykset

Ehdotus

- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- 8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.;

10) puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana;

11) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutuminen;

12) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentyminen.

Tarkempia säännöksiä kaivosluvassa annettavista määräyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

54 §
Kullanhuuhdontaluvassa annettavat määräykset

Voimassa oleva laki

Kullanhuuhdontaluvassa on määrättävä kullanhuhdonta-alueen sijainti ja rajat.

Kullanhuuhdontaluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kullanhuhdonnan ajankohdista ja menetelmistä;
- 2) kullanhuhdonta-alueen kunnossapidosta;
- 3) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 4) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 5) kullanhuhdontaa koskevasta selvitysvollisuudesta;
- 6) jälkitoimenpiteistä;
- 7) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 8) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 9) muista kullanhuhdontaa ja kullanhuhdonta-alueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 10) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

[uusi momentti]

[uusi pykälä]

Ehdotus

Kullanhuuhdontaluvassa on määrättävä kullanhuhdonta-alueen sijainti ja rajat.

Kullanhuuhdontaluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kullanhuhdonnan ajankohdista ja menetelmistä;
- 2) kullanhuhdonta-alueen kunnossapidosta;
- 3) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 4) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 5) kullanhuhdontaa koskevasta selvitysvollisuudesta;
- 6) jälkitoimenpiteistä;
- 7) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 8) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 9) muista kullanhuhdontaa ja kullanhuhdonta-alueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 10) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Tarkempia säännöksiä kullanhuhdontaluvassa annettavista määräyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

55 a §

Varauspäätöksen sisältö

Varausta koskevassa päätöksessä on selostettava varauksen tarkoitus ja vaikutukset.

Varauspäätöksessä on vahvistettava varausalueen sijainti ja rajat. Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että vahvistettava varausalue ei sijaitse 7 §:n 2 momentissa sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitetuilla alueilla.

Päätöksessä on ilmoitettava varauspäätöksen voimassaoloaika ja siitä on käytävä ilmi voimassaoloaikaa koskeva harkinta. Päätöksessä on otettava kantaa kaivoslain 55 §:ssä säädettyihin varausilmoituksen ratkaisuperusteisiin.

56 §

Lupapäätöksen sisältö

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa sekä kaivosalueenastuslupaa koskevassa päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen. Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, päätökseen on sisällytettävä yhteysviranomaisen tekemä perusteltu päätelmä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja mahdolliset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 §:ssä tarkoitetut, valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat on otettu huomioon.

[uusi momentti]

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

56 §

Lupapäätöksen sisältö

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa sekä kaivosalueenastuslupaa koskevassa päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen. Päätöksessä on vastattava lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, päätökseen on sisällytettävä yhteysviranomaisen tekemä perusteltu päätelmä. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja mahdolliset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 §:ssä tarkoitetut, valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvät kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat on otettu huomioon.

Kaivoslupaa koskevaan päätökseen on liitettävä kartta kaivosalueesta. Tarkempia säännöksiä lupapäätöksen liitekartasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Voimassa oleva laki

Lupaviranomaisen on toimitettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskeva päätös hakijalle.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös päätöksestä niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Kaivosluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

[uusi momentti]

Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antamisesta niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos päätöksestä on ilmoitettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 2 momentissa säädetään. Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, riittää, että jäljennös päätöksestä toimitetaan tai tieto sen antamisesta ilmoitetaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Ehdotus

Lupaviranomaisen on toimitettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskeva päätös hakijalle.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös päätöksestä niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Kaivosluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle.

Jäljennös päätöksestä on toimitettava asianomaisille paliskunnille.

Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antamisesta niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos päätöksestä on ilmoitettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 2 momentissa säädetään. Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, riittää, että jäljennös päätöksestä toimitetaan tai tieto sen antamisesta ilmoitetaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita päätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään. Lupaviranomaisen on lisäksi julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai sen julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevasta päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002) tarkoitettuun kiinteistötietojärjestelmään.

Jos lupapäätökseen sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia, päätöksestä tiedottamiseen sovelletaan sen sijaan, mitä 1–6 momentissa säädetään, mainitun lain 15 §:ää.

59 §

Kaivosalueenastuslupaa koskevasta päätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on toimitettava kaivosalueenastuslupaa koskeva päätös hakijalle.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös päätöksestä kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille sekä viipymättä Maanmittauslaitokselle.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että tieto päätöksestä julkaistaan noudattaen, mitä lupapäätöksestä tiedottamisesta 58 §:n 6 momentissa säädetään.

61 §

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen

Malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten,

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita päätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään. Lupaviranomaisen on lisäksi julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai sen julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevasta päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002) tarkoitettuun kiinteistötietojärjestelmään.

Jos lupapäätökseen sovelletaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia, päätöksestä tiedottamiseen sovelletaan sen sijaan, mitä 1–6 momentissa säädetään, mainitun lain 15 §:ää.

59 §

Kaivosalueenastuslupaa koskevasta päätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on toimitettava kaivosalueenastuslupaa koskeva päätös hakijalle.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös päätöksestä kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille sekä viipymättä **kaivosviranomaiselle ja** Maanmittauslaitokselle.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että tieto päätöksestä julkaistaan noudattaen, mitä lupapäätöksestä tiedottamisesta 58 §:n 6 momentissa säädetään.

61 §

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen

Malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten,

Voimassa oleva laki

että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

[uusi momentti]

Ehdotus

että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) luvanhaltija on olennaisilta osin toteuttanut malminetsintäluvan perusteena olevan tutkimussuunnitelman mukaiset tutkimustoimenpiteet ja malminetsintä on muutoinkin ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksistä, on malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen tai kiinteistöjen omistajien suostumus, kun malminetsintäluvan voimassaololle haetaan jatkoa ja hakemuksen kohteena oleva malminetsintälupa on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta. Tässä 3 momentissa tarkoitettu alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen tai kiinteistöjen omistajien suostumus päättyy, kun malminetsintälupa raukeaa tai se peruutetaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

[uusi momentti]

3 momentissa säädetty edellytys täyttyy, jos hakija osoittaa, että suostumuksen ovat antaneet ne alueen hallinnasta vastaavat viranomaiset tai laitokset tai kiinteistöjen omistajat, joiden omistamat kiinteistöt kattavat vähintään yhden kolmasosan malminetsintäalueesta.

[uusi momentti]

Mikäli edellä 3 momentissa tarkoitetun edellytyksen ei voida katsoa täyttyvän alueen hallinnasta vastaavat viranomaisten tai laitosten tai kiinteistöjen omistajien suostumuksen puuttuessa, voi valtioneuvosto, toiminnanharjoittajan hakemuksesta jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa, jos hanke on yleisen tarpeen vaatima ja täyttää muuten malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset. Yleisen tarpeen vaatimusta arvioidaan erityisesti hankkeen paikallis- ja alueellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella.

[uusi momentti]

Jos lainvoimaiseen lupaan perustuva malminetsintä on luvan voimassa ollessa täytynyt ylivoimaisen esteen takia tai muista toiminnanharjoittajasta johtumattomista erityisistä syistä keskeyttää, voi kaivosviranomainen toiminnanharjoittajan hakemuksesta pidentää luvan voimassaoloa enintään niin pitkän ajan kuin työ on ollut keskeytettynä. Hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä 37–40 ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä. Päätökseen sovelletaan, mitä 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä, 57 §:ssä lupapäätöksen antamisesta ja 58 §:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta. Tässä momentissa tarkoitettua luvan voimassaolon pidennystä ei huomioida 1 momentissa tarkoitettua luvan enimmäiskestoa tarkasteltaessa.

62 §
Kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen ja määräaikaisuus

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivoslupa voidaan

62 §
Kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen ja määräaikaisuus

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivoslupa voidaan

myös myöntää määräajaksi, jos se on perusteltua ottaen huomioon esiintymän laatu ja laajuus, hakijan edellytykset huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta sekä muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat. Määräaikainen kaivoslupa voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

myös myöntää määräajaksi, jos se on perusteltua ottaen huomioon esiintymän laatu ja laajuus, hakijan edellytykset huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta sekä muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat. Määräaikainen kaivoslupa voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa. Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä myös määräajan voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräajoin.

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa. Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä myös määräajan voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräajoin. **Kaivosluvan määräyksiä tarkistettaessa lupaviranomaisen tulee lisäksi varmistua, että kaivosluvan haltija täyttää 48 §:ssä säädettyt luvan myöntämisen edellytykset.**

Lupamääräysten tarkistaminen ei saa sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä.

Lupamääräysten tarkistaminen ei saa sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä.

63 §

Kaivosluvan voimassaolon jatkaminen

Määräajan voimassa olevalle kaivosluvalle voidaan myöntää jatkoaikaa toistaiseksi tai enintään kymmenen vuotta kerrallaan sen mukaan kuin on edelleen tarpeen esiintymän hyödyntämiseksi ja ottaen huomioon muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat.

63 §

Kaivosluvan voimassaolon jatkaminen

Määräajan voimassa olevalle kaivosluvalle voidaan myöntää jatkoaikaa toistaiseksi tai enintään kymmenen vuotta kerrallaan sen mukaan kuin on edelleen tarpeen esiintymän hyödyntämiseksi ja ottaen huomioon muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat.

Kaivosluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) esiintymää on hyödynnetty tehokkaasti ja järjestelmällisesti;
- 2) esiintymä on kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan edelleen hyödyntämiskelpoinen;

Kaivosluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) esiintymää on hyödynnetty tehokkaasti ja järjestelmällisesti;
- 2) esiintymä on kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan edelleen hyödyntämiskelpoinen;

3) luvanhaltija ei ole olennaisesti rikkonut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia taikka lupamääräyksiä.

3) luvanhaltija **ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.**

65 §

Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkaminen

65 §

Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkaminen

Kullanhuuhdontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

Kullanhuuhdontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

1) kullanhuuhdonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;

1) kullanhuuhdonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;

2) kullanhuuhdonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuuhdonnan jatkamiselle on edellytykset;

2) kullanhuuhdonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuuhdonnan jatkamiselle on edellytykset;

3) kullanhuuhtoja on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;

3) kullanhuuhtoja **ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.**

4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

73 §
Luvan siirto

Malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa voidaan siirtää toiselle. Siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset kuin luvanhaltijalta tämän lain mukaan edellytetään. Uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivosluvan siirron saajalla tulee lisäksi olla ydinenergiain mukainen lupa kaivostoimintaan.

Luvanhaltija voi hakea luvan siirtoa teke-mällä asiasta hakemuksen kaivosviranomai-selle. Hakemuksessa on esitettävä siirron kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys siirron saajasta sekä siirron käsittelyn kan-nalta muut merkitykselliset seikat. Hakemuk-seen on liitettävä tarvittavat viranomaisen to-distukset, rekisterinotteet ja vastaavat asiakir-jat, joilla varmennetaan hakemuksessa esite-tyt tiedot ja siirron saajan suostumus. Tar-kempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivosviranomaisen on hyväksyttävä luvan siirto, jos siirron saaja täyttää 1 momentissa mainitut edellytykset ja viranomaiselle on toimitettu 2 momentissa tarkoitetut selvityk-set. Kaivosviranomaisen voi kuitenkin hylätä malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan hakemuksen 46 §:n 1 mo-mentin 8 kohdassa mainituin perustein sekä kaivosluvan siirtoa koskevan hakemuksen 48 §:n 1 momentissa mainituin perustein.

73 §
Luvan siirto

Malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa voidaan siirtää toiselle. Siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset kuin luvanhaltijalta tämän lain mukaan edellytetään. Uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivosluvan siirron saajalla tulee li-säksi olla ydinenergiain mukainen lupa kai-vostoimintaan.

Luvanhaltija voi hakea luvan siirtoa teke-mällä asiasta hakemuksen kaivosviranomai-selle. Hakemuksessa on esitettävä siirron kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys siirron saajasta sekä siirron käsittelyn kan-nalta muut merkitykselliset seikat. **Hakemuk-sessa on esitettävä luotettava selvitys siirron tarkoituksesta ja siirron saajan suunnitel-masta toteuttaa siirrettävään lupa-an perustu-vaa toimintaa.** Hakemukseen on liitettävä tarvittavat viranomaisen todistukset, rekiste-rinotteet ja vastaavat asiakirjat, joilla var-mennetaan hakemuksessa esitetyt tiedot ja siirron saajan suostumus. Tarkempia sään-nöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtio-neuvoston asetuksella.

Kaivosviranomaisen on hyväksyttävä luvan siirto, jos siirron saaja täyttää 1 momentissa mainitut edellytykset ja viranomaiselle on toimitettu 2 momentissa tarkoitetut selvityk-set. Kaivosviranomaisen voi kuitenkin hylätä malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan hakemuksen, **jos on paina-via perusteita epäillä, että luvan käsittämän alueen laajuuden johdosta taikka luvan siir-toa koskevan hakemuksen käsittelyn yhtey-dessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan aloittaa tai jatkaa luvan mukaista toimintaa, taikka siirron saaja on aikaisemmin olennai-sesti laiminlyönyt tämän lain mukaisessa toi-minnassa toimintaan soveltuvasta lainsää-dännöstä johtuvia velvollisuuksia; laimin-lyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otet-tava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus**

sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä. Kaivosviranomaisen on hylättävä kaivosluvan siirtoa koskevan hakemuksen, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä siirron saajalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, jatkamisesta tai lopettamisesta, hakijalla ei ole käytettävissä haettuun lupaan perustuvaa toimintaan nähden tarpeellista asiantuntemusta tai muutoin riittäviä edellytyksiä taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tämän lain mukaisessa toiminnassa toimintaan soveltuvasta lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

74 §

Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhtontaluvan siirtoa koskevan päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta.

Kaivosviranomaisen on toimitettava päätös hakijalle ja jäljennös siitä siirron saajalle. Malminetsintäluvan siirron saaja on velvollinen viipymättä ilmoittamaan asiasta kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja kaivosluvan siirron saaja kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistön omistajille.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava kaivosaluelunastusluvan siirrosta luvanhaltijalle ja siirron saajalle.

75 §

Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

74 §

Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhtontaluvan siirtoa koskevan päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta.

Kaivosviranomaisen on toimitettava päätös hakijalle ja jäljennös siitä siirron saajalle sekä ilmoitettava asiasta kirjallisesti lupa-alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava kaivosaluelunastusluvan siirrosta luvanhaltijalle ja siirron saajalle sekä kaivosaluelunastusluvan kohteena olevien kiinteistöjen omistajille.

75 §

Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Varauspäätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta.

Varauspäätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta.

Kaivosviranomaisen on toimitettava varauspäätös varaajalle.

Kaivosviranomaisen on toimitettava varauspäätös varaajalle.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettulla varausalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja tarvittaessa sellaisessa sanomalehdessä, josta alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon asiasta.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

[uusi]

Jos varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille ja kolttien kyläkoukselle, jos varausalue sijoittuu koltta-alueelle.

[uusi]

Jos varausalue sijoittuu poronhoitoalueelle, on päätöksestä toimitettava jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

76 §

Varauspäätöksen voimassaolo

Varauspäätös on voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty. Kaivosviranomaisen on varauspäätöksen voimassaolon pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika.

Varauspäätös raukeaa määräajan päättyessä. Varauspäätös raukeaa myös kokonaan tai osittain, kun sen tuottamalla etuoikeudella on

76 §

Varauspäätöksen voimassaolo

Varauspäätös on voimassa **kaksitoista** kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty. Kaivosviranomaisen on varauspäätöksen voimassaolon pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika.

Varauspäätös raukeaa määräajan päättyessä. Varauspäätös raukeaa myös kokonaan tai osittain, kun sen tuottamalla etuoikeudella on

Voimassa oleva laki

haettu malminetsintälupaa 34 §:ssä säädettyllä tavalla. Kaivosviranomaisen on lisäksi päätettävä, että varauspäättös raukeaa, jos varaaja tekee asiasta kirjallisen ilmoituksen kaivosviranomaiselle.

Kaivosviranomainen voi peruuttaa varauspäättöksen, jos varausilmoituksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet varauspäättökseen liittyvään harkintaan.

[uusi]

107 §
Vakuus malminetsintää ja kullanhuuhdontaa varten

Malminetsintäluvan haltijan ja kullanhuuhtojan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

[uusi]

108 §
Vakuus kaivostoiminnan lopettamista varten

Ehdotus

haettu malminetsintälupaa 34 §:ssä säädettyllä tavalla. Kaivosviranomaisen on lisäksi päätettävä, että varauspäättös raukeaa, jos varaaja tekee asiasta kirjallisen ilmoituksen kaivosviranomaiselle.

Kaivosviranomainen voi peruuttaa varauspäättöksen, jos varausilmoituksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet varauspäättökseen liittyvään harkintaan.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään varauspäättöksen voimassaolosta, voi kaivosviranomainen päättää, että varauspäättös on voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty, jos varaaja osoittaa erityisten syiden puoltava 1 momentissa säädetystä varauksen voimassaolosta poikkeamista, ellei varausilmoituksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet muut syyt estä varauspäättöksen myöntämistä kahta-toista kuukautta pidemmäksi ajaksi.

107 §
Vakuus malminetsintää ja kullanhuuhdontaa varten

Malminetsintäluvan haltijan ja kullanhuuhtojan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään vakuuden asettamisesta, voi kaivosviranomainen malminetsintäluvassa päättää, että vakuutta ei tarvitse asettaa, mikäli malminetsintäluvan haltija on 31 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu valtion laitos.

108 §
Vakuus kaivostoiminnan lopettamista ja eräitä poikkeavia tilanteita varten

Voimassa oleva laki

Kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

[uusi momentti]

[uusi momentti]

109 §

Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

[uusi momentti]

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua

Ehdotus

Kaivosluvan haltijan on asetettava vakuus:

1) kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten; joiksi luetaan kaivosluvassa erikseen määrätty lopetus- ja jälkitoimenpiteet, 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet, kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätty lopetus- ja jälkitoimenpiteet sekä 150 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitetut toimenpiteet;

2) poikkeusolojen turvallisuustoimenpiteitä varten.

Asetettavan vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

Valtioneuvosto voi antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta.

109 §

Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan tarkistettava vakuuden suuruutta, jos toiminnan laatu ja laajuus ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet siten, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Samalla kaivosviranomaisen on määrittävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa.

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua

Voimassa oleva laki

vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

112 §

Yleinen velvollisuus huolehtia kaivosturvallisuudesta

Kaivostoiminnan harjoittaja on velvollinen huolehtimaan kaivosturvallisuudesta. Toiminnanharjoittajan on erityisesti huolehdittava kaivoksen rakenteellisesta ja teknisestä turvallisuudesta sekä kaivoksessa tapahtuvien vaaratilanteiden ja onnettomuuksien ehkäisemisestä ja niistä aiheutuvien haitallisten seurausten rajoittamisesta.

Kaivoksen työturvallisuudesta säädetään erikseen.

120 §

Varautuminen kaivostoiminnan lopettamiseen

Kaivostoiminnan harjoittajan on kaivoksen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä kaivostoiminnassa otettava huomioon, että kaivostoiminta voidaan lopettaa ja kaivos sulkea turvallisesti.

143 §

Alueen kunnostaminen

Kaivostoiminnan harjoittajan on viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä saatettava kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suoritettava kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätyt toimenpiteet.

Ehdotus

vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

112 §

Yleinen velvollisuus huolehtia kaivosturvallisuudesta

Kaivostoiminnan harjoittaja on velvollinen huolehtimaan kaivosturvallisuudesta. Toiminnanharjoittajan on erityisesti huolehdittava kaivoksen rakenteellisesta ja teknisestä turvallisuudesta sekä kaivoksessa tapahtuvien vaaratilanteiden, onnettomuuksien *ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden* ehkäisemisestä ja niistä aiheutuvien *terveydelle, ympäristölle ja yleiselle turvallisuudelle* haitallisten seurausten rajoittamisesta.

Kaivoksen työturvallisuudesta säädetään erikseen.

120 §

Varautuminen kaivostoiminnan lopettamiseen

Kaivostoiminnan harjoittajan on kaivoksen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä kaivostoiminnassa otettava huomioon *kaivoksen vaiheittainen sulkeminen, alueen käyttö kaivostoiminnan loputtua sekä se*, että kaivostoiminta voidaan lopettaa ja kaivos sulkea turvallisesti.

143 §

Alueen kunnostaminen

Kaivostoiminnan harjoittajan on viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä saatettava kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suoritettava kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätyt toimenpiteet *siten, että suljetusta kaivoksesta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia.*

[uusi momentti]

146 §
Lopputarkastus

Saatuaan 145 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lopputarkastuksessa on todettava, ovatko 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet olennaisilta osin tehty, sekä arvioitava yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta välttämättömät seikat.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

- 1) kaivostoiminnan harjoittajalle ja muille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee;
- 2) kaivoksen sijaintikunnalle ja muulle kunnalle, jonka alueella kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristö- tai turvallisuusvaikutukset saattavat ilmetä;
- 3) sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 4) tarvittaessa muille toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille;
- 5) saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille, kolttalaueella kolttien kyläkokoukselle ja erityisellä poronhoitoalueella alueen paliskunnille.

[uusi kohta]

Tarkempia säännöksiä alueen kunnostamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

146 §
Lopputarkastus

Saatuaan 145 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lopputarkastuksessa on todettava, ovatko 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet olennaisilta osin tehty, sekä arvioitava yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta välttämättömät seikat.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

- 1) kaivostoiminnan harjoittajalle ja muille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee;
- 2) kaivoksen sijaintikunnalle ja muulle kunnalle, jonka alueella kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristö- tai turvallisuusvaikutukset saattavat ilmetä;
- 3) sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 4) tarvittaessa muille toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille;
- 5) saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjille ja kolttalaueella kolttien kyläkokoukselle;

6) poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille.

Voimassa oleva laki

Lopputarkastuksesta tiedotetaan noudattaen, mitä 40 §:ssä säädetään lupahakemuksesta tiedottamisesta.

Jos kaivostoiminnan harjoittaja laiminlyö 143–145 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden, kaivosviranomaisen on ryhdyttävä tarvitta-
viin toimenpiteisiin lopputarkastuksen järjes-
tämiseksi.

Lopputarkastuksesta on laadittava tarkastus-
kertomus, josta tulee käydä ilmi tarkastuksen
kulku ja siinä tehdyt havainnot sekä keskei-
siltä osin esitetyt muistutukset ja mielipiteet.

Tarkempia säännöksiä lopputarkastuksesta
voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

156 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kaivosviranomaisen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen
nojalla annettua määräystä, jatkamasta tai
toistamasta säännöksen tai määräyksen vas-
taista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen
nojalla annettua määräystä, täyttämään vel-
vollisuutensa.

Kaivosviranomaisen voi lisäksi kieltää sellai-
sen kaivoksen laitteiston tai laitteen käytön,
jonka katsotaan aiheuttavan vakavaa uhkaa
ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle, sekä
määrätä kaivostoiminnan harjoittaja teke-
mään vaadittavat korjaukset määräajassa.

Jos kaivosviranomaisen toteaa kaivosturval-
lisuuden vastuuhenkilön hoitavan puutteelli-
sesti tehtävänsä siten, että siitä voi aiheutua
vaaraa kaivosturvallisuudelle, kaivosviran-
omainen voi määrätä kaivostoiminnan har-
joittajan nimeämään uuden pätevyysvaati-
mukset täyttävän vastuuhenkilön.

Ehdotus

Lopputarkastuksesta tiedotetaan noudattaen,
mitä 40 §:ssä säädetään lupahakemuksesta
tiedottamisesta.

Jos kaivostoiminnan harjoittaja laiminlyö
143–145 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden,
kaivosviranomaisen on ryhdyttävä tarvitta-
viin toimenpiteisiin lopputarkastuksen järjes-
tämiseksi.

Lopputarkastuksesta on laadittava tarkastus-
kertomus, josta tulee käydä ilmi tarkastuksen
kulku ja siinä tehdyt havainnot sekä keskei-
siltä osin esitetyt muistutukset ja mielipiteet.

Tarkempia säännöksiä lopputarkastuksesta
voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

156 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kaivosviranomaisen on:

1) **kielletävä** sitä, joka rikkoo tätä lakia tai
sen nojalla annettua määräystä, jatkamasta tai
toistamasta säännöksen tai määräyksen vas-
taista menettelyä;

2) **määrättävä** sen, joka rikkoo tätä lakia tai
sen nojalla annettua määräystä, täyttämään
velvollisuutensa.

Kaivosviranomaisen on lisäksi **kielletävä**
sellaisen kaivoksen laitteiston tai laitteen
käytön, jonka katsotaan aiheuttavan vakavaa
uhkaa ihmisten terveydelle tai turvallisuu-
delle, sekä **määrättävä** kaivostoiminnan har-
joittaja tekemään vaadittavat korjaukset mää-
räajassa.

Jos kaivosviranomaisen toteaa kaivosturval-
lisuuden vastuuhenkilön hoitavan puutteelli-
sesti tehtävänsä siten, että siitä voi aiheutua
vaaraa kaivosturvallisuudelle, kaivosviran-
omainen voi määrätä kaivostoiminnan har-
joittajan nimeämään uuden pätevyysvaati-
mukset täyttävän vastuuhenkilön.

[uusi momentti]

165 §
Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdantalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
- 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Edellä 67 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muu-

Kaivosviranomaisen on valvottava, että annettua kieltoa tai määräystä noudatetaan.

165 §
Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdantalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
- 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Edellä 67 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muu-

Voimassa oleva laki

tosta valittamalla ainoastaan luvan raukeamista koskevan ilmoituksen tehnyt luvanhaltija.

[uusi momentti]

[uusi momentti]

169 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan tai kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista taikka kullanhuuhdontalupaa, kaivoslupaa tai kaivosturvallisuuslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan osalta edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että kaivosalue ja kaivoksen apualue on otettu luvanhaltijan haltuun 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu luvanhaltijalle.

Ehdotus

tosta valittamalla ainoastaan luvan raukeamista koskevan ilmoituksen tehnyt luvanhaltija.

Edellä 61 §:n 6 momentissa tarkoitettuun kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla ainoastaan luvan haltija sekä asianosainen.

Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, saa varauspäätökseen hakea muutosta saamelaiskäräjät, kun varausalue sijoittuu saamelaisten kotiseutualueelle ja kolttien kyläkokous, kun varausalue sijoittuu koltta-alueelle.

169 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan tai kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista taikka **malminetsintälupaa**, kullanhuuhdontalupaa, kaivoslupaa tai kaivosturvallisuuslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. **Kaivosviranomainen voi tarvittaessa määrätä täytäntöönpanon lupapäätöstä suppeammaksi sekä määrätä täytäntöönpanon aloitusajankohdasta.** Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan osalta edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että

Kaivosviranomaisen voi päätöksellään antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen samoin edellytyksin valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä 37–40 ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä. Päätökseen sovelletaan, mitä 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä, 57 §:ssä lupapäätöksen antamisesta ja 58 §:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta. Lisäksi kaivosviranomaisen on viipymättä toimitettava jäljennös päätöksestä asianomaiselle hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valittava.

Muutoksenhakutuomioistuimien voi valituksesta kumota 1 ja 3 momentissa tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä taikka muutoinkin kieltää 1 ja 3 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanon. Hallinto-oikeuden päätöksestä täytäntöönpanoa koskevassa asiassa voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Malminetsintäluvan ja kulanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus tai kulanhuuhdontakorvaus viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. Kulanhuuhdontakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 102 §:ssä säädetään. Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomaisen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään.

[uusi pykälä]

kaivosalue ja kaivoksen apualue on otettu luvanhaltijan haltuun 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu luvanhaltijalle.

Kaivosviranomaisen voi päätöksellään antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen samoin edellytyksin valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä 37–40 ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä. Päätökseen sovelletaan, mitä 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä, 57 §:ssä lupapäätöksen antamisesta ja 58 §:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta. Lisäksi kaivosviranomaisen on viipymättä toimitettava jäljennös päätöksestä asianomaiselle hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valittava.

Muutoksenhakutuomioistuimien voi valituksesta kumota 1 ja 3 momentissa tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä taikka muutoinkin kieltää 1 ja 3 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanon. Hallinto-oikeuden päätöksestä täytäntöönpanoa koskevassa asiassa voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Malminetsintäluvan ja kulanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus tai kulanhuuhdontakorvaus viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. Kulanhuuhdontakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 102 §:ssä säädetään. Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomaisen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

170 a §

Kaivosrekisteri

Kaivosviranomainen pitää varausilmoituksia, malminetsintälupia ja kullanhuuhdontalupia sekä kaivoslupia koskevista asioista kaivosrekisteriä.

Jokaisella on oikeus saada otteita rekisteristä.

Kaivosrekisteriin tallennettavista tiedoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

[uusi pykälä]

174 a §

Panttaustietojen julkisuus

Kaivosrekisterin panttioikeuksia koskevat tiedot ovat julkisia. Kaivosviranomaisen on pyynnöstä annettava rekisteristä todistuksia.

Panttaustodistusten sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

[Siirtymäsäännökset]

Siltä osin, kun kyse on olemassa olevalle kaivokselle määrättävästä apualueesta tai alueesta, jolla laajennetaan olemassa olevaa kaivosta, tulee kaivostoiminnan perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20